

HUMAVISEN

Nyt fra Det Humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet • Februar 2003 • Nr. 41

100 %

100 % af de studerende på moderne sprogfag tager til udlandet i løbet af studiet. Og kommer hjem med selvtillid.
Side 5

Eksamen blev udstillet

Litteraturstuderende udstillede deres eksamen.
Side 15

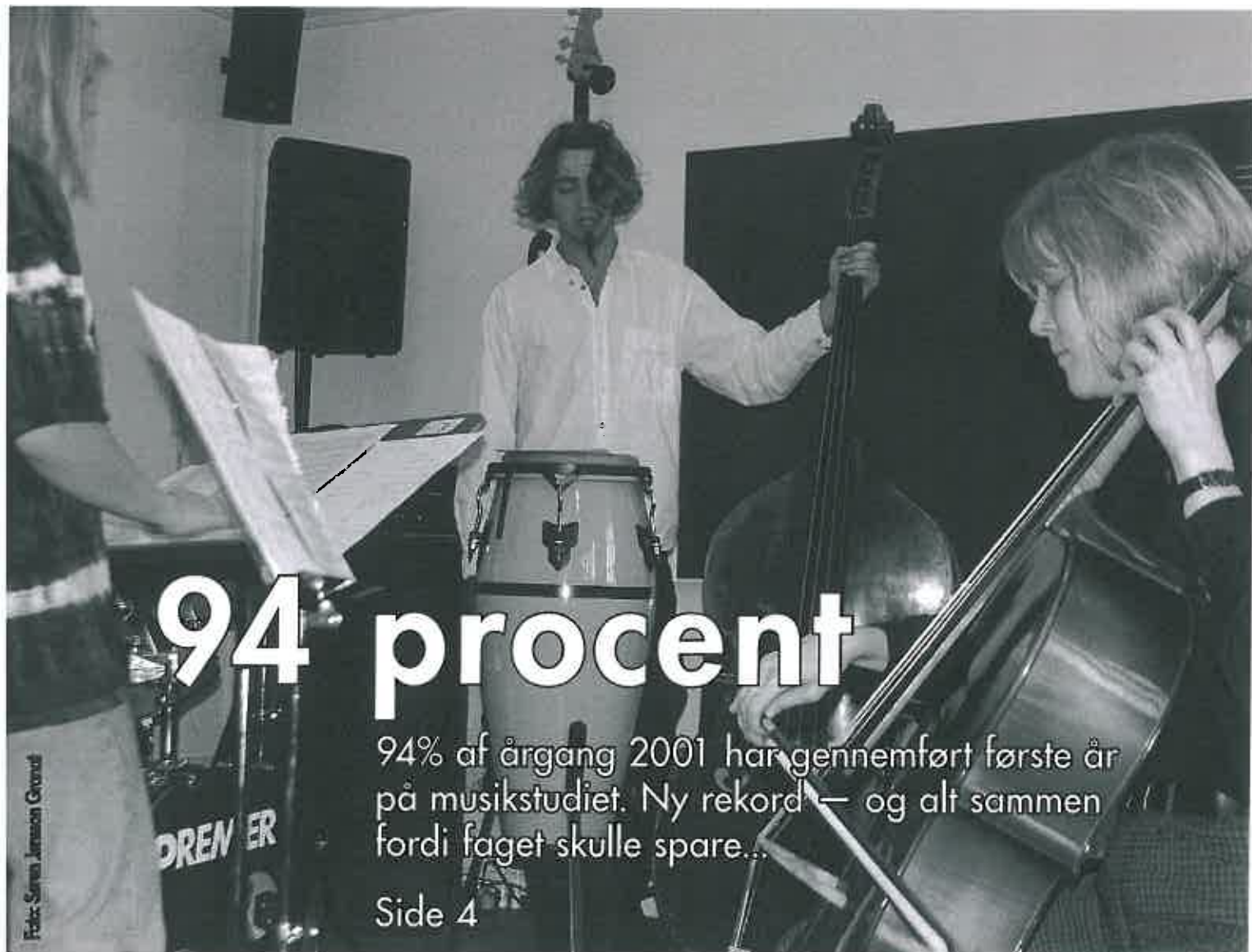

Forskere laver stand up

Kan videnskabsfolk med lektorgrader og dokortitler lave improviseret stand up? Døm selv.
Bagsiden

Ny lærer-rolle

At bruge IT i undervisningen er ikke bare at sætte strøm på kompendiet. Læreren får en helt ny rolle.
Side 17-18

94 procent

94% af årgang 2001 har gennemført første år på musikstudiet. Ny rekord — og alt sammen fordi faget skulle spare...

Side 4

HUMavisen

11. årgang. Nr. 41. Februar 2003

Ansvarshavende redaktør:
fuldmægtig Svend Aage Mogensen

HUMavisen
HUM Sekretariat, bygning 453
Aarhus Universitet
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Århus C

HUMavisen udgives af
Det Humanistiske Fakultet,
Aarhus Universitet.

HUMavisen udkommer to gange
i semesteret.

Avisen er gratis ved afhentning på
fakultetet. Avisen sendes med intern post
til alle ansatte og omdeles på gange, og
kantiner.

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkor-
te og redigere indlæg og meddelelser.

Den redaktionelle linje er ikke nødvendigvis
udtryk for fakultetets officielle holdning.

Annoncer: se [www.hum.au.dk/nyheder/
humavis/redak/annoncer.htm](http://www.hum.au.dk/nyheder/humavis/redak/annoncer.htm)

Redaktionen:
Telefon: 8942 1242
Fax: 8942 1200
FirstClass: HUMavis
E-post: humavis@hum.au.dk

Signaturer:
slam - Svend Aage Mogensen
mn - Michael Nonboe
Dahg - David André Højlund Graff

Hvor intet andet er anført er fotos taget af
Torben Nielsen, Teknisk Afdeling.

Alle medarbejdere kan kontaktes
personligt via FirstClass mail.

Layout: Svend Aage Mogensen

Tryk og distribution:
Teknisk Afdeling, Repro-sektionen
Telefon: 8942 2186

Oplag: 4.600 eksemplarer

Avisen udkommer også på web:
www.hum.au.dk/nyheder/humavis

Seneste nyt findes på:
www.hum.au.dk/nyheder

ISSN 0908-5343

Indhold

Fakultetets vækst har toppet.....	3
Intet frafald på Musik	4
Selvtilliden får vinger	5
Syv institutter før sommerferien.....	6
Ny strategigruppe.....	6
Det sidste Fakultetsråd	7
Flere ph.d.-stipendier	7
Center for STS-Studier	7
Ny rolle til Center for Kulturforskning.....	8
Forskere forelæser på tv	8
"Sproginstitutter" er actualité méconnue.....	9
Svar til Dominic Rainsford.....	9
MUS mangler halen.....	10
MUS skal styrke organisationen	11
Nyheder på web	12
Set & Sket	13
Two student scholarships in Canadian studies	13
Biblioteksorientering på Statsbiblioteket	14
Studieinfo er udkommet.....	14
Få på faglig supplerung	14
Udstilling var eksamen.....	15
Læringen går i nettet.....	16
FirstClass på italiensk	17
Humanity in action	18
Studentermedhjælpere til Informationskontoret	18
Flot pris til litterært tidsskrift.....	19
SHF-bevillinger 2002.....	20
Natur, ånd og bevidsthed.....	20
Dansk Center for Byhistore søsætter forskningsnetværk.....	21
SHF-stipendier	22
Medieteori.....	23
Kunst på Germansk.....	24
En videnskab for sig: Dansk Selskab for Fraseologi.....	25
Stillerum i Studenternes Hus.....	25
Jubilæumsfest med nye priser	25
Fakultetets første adjungerede professorat.....	26
Unge forskere i spidsen for bogudgivelse.....	27
Forskning formidlet for folket fylder femogtyve	28
Forandring fryder ... ikke altid!.....	29
Efter siliklondyke.....	29
Humanistiske bøger	30
Værktøjsbøger.....	35
Forlag	35
Tidsskrifter fra Humaniora.....	36
Karen Juul-Olsen	40
Navne.....	41
Kalender	42
Særudstillinger.....	51
Stand Up forskning	52

Deadline for HUMavisen 42 (maj 2003)

Fredag 2. maj 2003

Fakultetets vækst har toppet

Det Humanistiske Fakultet bliver næppe større

–Vi kan ikke forvente at optage flere studerende end vi gør nu, og dermed er den naturlige størrelse for fakultetet 250-255 forskerstillinger – regnet i årsværk, konkluderede dekan Bodil Due på Fakultetsrådets møde 16. december.

–Vi har været helt oppe på 276 årsværk, og det kunne økonomien ikke holde til.

Det betyder dog ikke at fakultetet ikke kan forandre sig.

–Der kan fortsat ske tilpasning, men så må vi flytte om på midlerne og se nærmere på studentertilgang og STÅ-indtjeningen [dvs. antal af beståede eksaminer pr. studerende].

Den ny universitetslov vil kræve nye, ansatte ledere, og kommer lederne ikke fra egne rækker, skal pengene til de nye stillinger findes inden for den eksisterende ramme. Regeringen har blot sat 60 mio. kr. af til alle 12 universiteter tilsammen til at gennemføre reformen.

–Vi kan tilsyneladende ikke forvente øgede bevillinger fra regeringens side, så det er kun højere gennemførselsprocenter eller mindre frafald der kan give plads til vækst, sagde dekanen.

Nye stillinger i 2003

Ansættelsesstopet bliver løst lidt i 2003. Fakultetet vil oprette 12 nye VIP-stillinger i 2003; 9 adjunkturer, to lektorater og en amanuensis. Desuden bliver

der blev givet en deltids-TAP til sekretariat for retorik- og museologiuddannelserne foruden en bibliotekarstilling til det nye fællesbibliotek på Moesgård.

Samtidig vedtog Fakultetsrådet et budget for 2003 på i 225 mio. kr., hvoraf de 187 mio. kr. går til løn. Overskuddet var estimeret til 700.000 kr.

I december måned var der endnu ikke indgået forlig om udmøntningen af den såkaldte forskningsreserve, og den økonomiske vejrudsigt var derfor præget af dårlig sigtbarhed.

–Vi tager selvfølgelig en risiko på grund af usikkerheden omkring økonomien i 2004 og 2005, men i lyset af den forbedrede situation og det stærke arbejdspress som har ligget på lærerne, synes jeg det er en rimelig risiko at tage, forklarede Bodil Due på mødet, og begrundede blandt andet med fakultetets aldersprofil som forudsiger at der vil være en række fratrædelser i de kommende år.

Ude af gælden

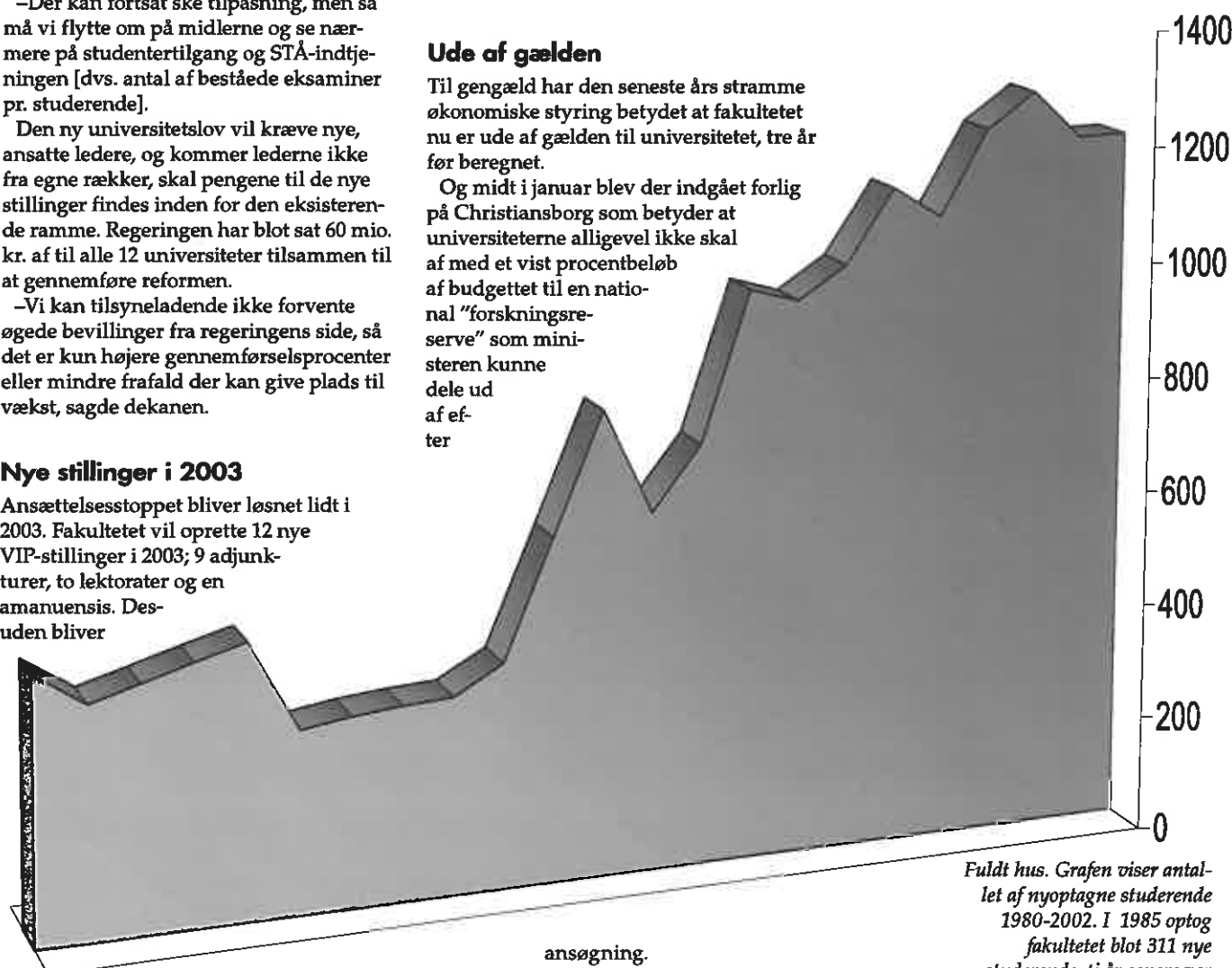
Til gengæld har den seneste års stramme økonomiske styring betydet at fakultetet nu er ude af gælden til universitetet, tre år før beregnet.

Og midt i januar blev der indgået forlig på Christiansborg som betyder at universiteterne alligevel ikke skal af med et vist procentbeløb af budgettet til en national "forskningsreserve" som ministeren kunne dele ud af efter

ansøgning.

Pengene bliver ført tilbage til universiteterne, men skal bruges til udvikling og innovation. Endelig blev flerårsaftalen forlænget et år, så den løber frem til og med 2005, og dermed lader det til at universitetets budgetoverslag for de kommende år kan holde. Ved avisens deadline var det endnu ikke besluttet præcist hvordan forligsmidlerne skulle fordeles.

slam

Fuldt hus. Grafen viser antallet af nyoptagne studerende 1980-2002. I 1985 optog fakultetet blot 311 nye studerende, ti år senere var tallet 957, og de seneste fire år har rus-årgangen været på over 1.200 studerende.

Intet frafald på Musik

Når først musikken spiller, så er der ingen grund til klage. Sådan lyder omkvædet på Musik når talen falder på årgang 2001. Hele 94 procent har nemlig gennemført det første år. Kun én studerende er faldet fra – og det var før studiestart!

En ny studieordning der fra første dag satser på både refleksion og praksis er baggrunden for den uhørt høje gennemførselsprocent. Årsagen til revisionen af studieordningen er imidlertid overraskende nok en række økonomiske besparelser som Musik blev pålagt.

Besparelserne ramte især de forløb som løber over lang tid, herunder især solundervisningen. På Musik besluttede man sig imidlertid for at tage nedskæringerne som en mulighed for at realisere en gammel drøm: En revision af studieordningen der åbner for en bredt anlagt introduktion til studiet som skal styrke fagets indre sammenhæng og motivere de nye studerende. Det forløb havde der hidtil ikke været plads til på grund af, netop, de lange forløb.

Musik i livet

Jens Johansen er studieleder på Musik, og han mener at den påtvungne revision af studieordningen er endt med at styrke studiet. For den nye studieintroduktion har skabt en stærk faglig identitet for de nye studerende:

–Vi satte de første 6 uger af studiet af til et såkaldt 'musiklivsprojekt'. Det gik ud på at de nye studerende skulle undersøge hvordan musik konkret anvendes rundt omkring, samtidig med at de læste teori om musikkens indflydelse på os. Vores idé var at det skulle rodfæste musikken i deres eget liv, åbne studiet og gøre det umiddelbart vedkommende. Derfor valgte vi også at være lydhøre over for de studerendes egne idéer og lade Århus være rammen for undersøgelserne.

De studerende undersøgte emner som fx *Funktionel musik i dagligvarebutikker*, *Musikhusets repertoire*, *Slagsange i århusianske sportssammenhænge* og *Morgensang i skoler*.

Ved at gribe studiestarten sådan an blev hele fagets dobbelthed af teori og praksis præsenteret letforståeligt med det samme.

Men efterfølgende kritik har dog peget på at discipliner som fx samspil var savnede.

Ny rekord. Studieleder på Musik, Jens Johansen kan prale af en gennemførselsprocent på 94 for første årgang efter at en ny studieordning blev sat i værk. Nu er succesen ved at blive eksporteret til nabofugene.

–Så det er vores mål at få det integreret for de næste årgange, forsikrer Jens Johansen.

Refleksion over praksis

I et større perspektiv er gevinsten ved den nye studiestart at refleksion og praksis fra starten er flettet ind i hinanden.

–Det er en meget stor fordel, siger Jens Johansen, da man ellers let risikerer at falde i enten den teoretiske eller den praktiske grøft på Musik.

–Forstår man ikke at teori og praksis hænger sammen, så kan det let føre til at man ikke gennemfører studiet. Hvis man fx kun brænder for at synge, så kan det være svært at få taget sin eksamen i musikhistorie. Derfor har det helt overordnede mål med den nye studieordning været at styrke fagets indre sammenhængskraft på alle studieår og undgå at nogle discipliner stikker ud.

Den nye studieordning rummer ikke kun nyskabelser for de helt nye studerende. Senere i studiet er der skabt mulighed for at den studerende i meget høj grad selv tilrettelægger sit studium. Håbet er at

også den høje grad af selvvalg vil bidrage til en høj gennemførselsprocent.

Ikke uden sværdslag

Succesen er ikke forbeholdt Musik.

–Modellen herfra kan sagtens overføres til andre fag, især de æstetiske, siger Jens Johansen.

Og faktisk er Dramaturgi interesseret i at rette deres studieordning til efter Musiks forbillede. Man skal dog i følge Jens Johansen være opmærksom på at omstillingen ikke sker uden videre:

–Vores revidering af studieordningen skete ikke uden sværdslag. Vi har jo mange discipliner, og ingen er glade for at få skåret ned på "deres disciplin". Men slåskampen er til at leve med når resultatet er så opmuntrende.

Dahg

Selvtilliden får vinger

Næsten alle humanistiske studerende tager på udlandsophold som led i deres uddannelse – og kommer hjem med større selvtillid

–Udlandsophold giver studerende en nødvendig faglig bevidsthed, så det er en god idé, mener formanden for fakultetets Studie- og Uddannelsesudvalg, Hanne Leth Andersen. Og hun er ikke den eneste der synes godt om at rejse.

Internationalt Sekretariat oplyser at der over perioden fra 1991 til 2000 var en relativ stigning i antallet af studerende på meriterende udlandsophold på 50 %.

Alt i alt tager 35 % af alle studerende i dag af sted – for humanisterne generelt er det op imod 80 %, mens de 'moderne europæiske sprogfag' ligefrem når 100 %. Her rejser *samtliche* studerende ud!

Og universitetet bifalder ifølge Internationalt Sekretariat rejselisten.

“Jeg glemmer aldrig mit studieophold i Bologna”, fortæller italienskstuderende Helle Yding Sørensen i fakultetets nye, netop udkomne Studieinfo. Mellem otte og ti ud af ti humaniora-studerende tager i dag på studieophold i løbet af studietiden. Foto: Veluxfonden.

Betaler gildet

For enkelte fag er det imidlertid en økonomisk belastning at sende studerende på udlandsophold. Det gælder særligt sprogfagene, for de sender mange flere studerende af sted end de får studerende fra udlandet.

Universitetet får ikke penge for eksaminer som er taget i udlandet, og derfor har disse fag svært ved at leve op til det samme antal årsværk pr. studerende pr. år som andre fag har – og som det forventes at de også selv har.

Hvis økonomien skal balancere, må der trækkes flere udenlandske studerende til. Og det burde være muligt, mener Hanne Leth Andersen som ud over at være formand for fakultetets Studie- og Uddannelsesudvalg også er studieleder ved Fransk:

–På Fransk sender vi måske en tredjedel af en årgang på meriterende udlandsophold. Men vi modtager stort set ingen selv; det virker nok ikke så oplagt at studere fransk i Danmark. Men faktisk har vi internationalt anerkendte forskere, så der er noget at komme efter. Det handler bare om at få gjort omverdenen opmærksom på det.

På betalt ophold

Fra universitetets side gør man da også noget for at lokke udenlandske studerende til. Således tilbydes studerende fra USA, Canada, Australien, New Zealand,

Baltikum, Central- og Østeuropa særlige legater, de såkaldte *Travel- og Top-up grants*. Målet er at skabe bedre udvekslingsaftaler med fremmede universiteter.

–En forudsætning for det er at Aarhus Universitet tiltrækker flere udenlandske studerende, siger souschef Birgit Roesen, Fakultetssekretariatet. Og dét er særligt et problem for Humaniora: Der kommer kun godt halvt så mange hertil som der sendes ud.

Kritisk tænkning

Trods den kostbare mangel på balance er udlandsopholdene ifølge Hanne Leth Andersen pengene værd. For i udlandet får de humanistiske studerende lettere øjnene op for egne kvaliteter:

–Vi møder jo tit tvivlen hos humanistiske studerende der spørger: Hvad kan jeg egentlig? Når de rejser ud og udefra ser sig selv og det uddannelsessystem de er rundet af, så indser de det nemmere: De kan helt basalt tænke kritisk fordi vores uddannelser er anlagt langt mere forskningsmæssigt end uddannelser andre steder. I de romanske lande ser man fx ofte en stor paratviden som det vigtigste.

Udlandsopholdet bidrager altså til at give de studerende en fundamental selvtillid. Og selvtillid er ofte det humanistiske studerende mangler, mener Hanne Leth Andersen. Det giver sig fx udslag i

at nyuddannede humanistiske kandidater ofte går længe arbejdsløse. De er simpelthen ikke klar over egne kompetencer, siger Hanne Leth Andersen.

Personligt godt – fagligt godt?

Når de studerende indser deres kompetencer, så kommer det i følge Hanne Leth Andersen også universitetet til gode:

–Det er godt for den enkelte, og dermed også godt for universitetet. Alt i alt er vi bedst tjent med selvsikre studerende og færdiguddannede der er i stand til at reflektere – ikke mindst deres egen uddannelse. Desuden henter de en masse fagligt i udlandet som vi senere nyder godt af herhjemme. Der er efter min opfattelse ikke mange der bruger udlandsopholdet som ferie. De fleste meritoverfører 20-30 point, og læser man i Frankrig, så er der i hvert fald ingen kære mor: Her er der mange prøver, og de fleste kræver meget terperi.

Dahg

Syv institutter før sommerferien

Humaniora bliver til syv institutter og syv serviceafdelinger

Fakultetet får syv institutter, og endda inden sommerferien. Den sidste brik faldt på plads da Center for Semiotik gik sammen med Nordisk og Jysk. Samtidig sætter den kommende universitetslov tempoet i vejret.

–Nye institutter skal enten godkendes af det nuværende Konsistorium inden 1. juli, eller af den nye bestyrelse der erstatter Konsistorium. Jeg synes det vil være en fordel at få fusionerne gjort færdige og godkendt mens vi stadig har Konsistorium, understregede dekan Bodil på Fakultetsrådets møde i december.

Når alle de nye konstruktioner er på plads kommer fakultetet altså til at bestå af syv institutter og syv serviceafdelinger. Ud over de foreløbigt fire fællesbiblioteker, Fakultetssekretariatet og Teknisk Afdeling, er det Center for Kulturforskning der som omtalt andetsteds i avisen i højere grad bliver en serviceenhed.

slam

Fakultetet bygger om. Her er "Det Humanistiske Fakultet" ved at gøre sit indtog ved indgangen til bygning 451 og 453 i Nobelparken.

De syv institutter:

- 1) Institut for Historie og Områdestudier
- 2) Institut for Æstetiske Fag
- 3) Institut for Informations- og Medievidenskab
- 4) Institut for romansk & oldtid og middelalder, germansk og engelsk
- 5) Institut for nordisk, jysk og Center for Semiotik
- 6) Institut for Arkæologi, Etnografi og Lingvistik
- 7) Institut for Filosofi og Idehistorie

Fakultetsrådets konstituering:

Ny strategigruppe

Biblioteksudvalget bevares

Dekanen vil nedsætte et arbejdsgruppe der skal forberede arbejdet i Fakultetsrådet med forslag til en ny vedtægt for universitetet under den kommende universitetslov.

Alle fakultetets udvalg fortsætter, om end med enkelte justeringer af kommissorierne.

–I lyset af arbejdet med den ny lov og dermed en ny struktur synes jeg ikke det er tidspunktet for at ændre vores udvalgsstruktur, sagde dekan Bodil Due på det nye fakultetsråds konstituerende møde.

Biblioteksudvalget

Fakultetsrådet diskuterede i december om Biblioteksudvalget skulle nedlægges

i lyset af professionaliseringen af bibliotekerne og overlap mellem udvalgenes ansvarsområder.

Rådet overlod det dog til dekanen at træffe den endelige afgørelse om hvorvidt udvalget skulle fortsætte eller ej, og hun har siden besluttet at bevare udvalget.

slam

Det sidste Fakultetsråd

Fakultetets sidste Fakultetsråd er valgt

Valget til Fakultetsrådet i november blev på mange måder et historisk valg. For det første var der nyvalg i utide på grund af institutsammenlægningerne, og da den nye Universitetslov nedlægger Fakultetsrådet blev det også det sidste valg.

Det ekstraordinære valg gjaldt lærernes seks pladser i rådet. Her var der et historisk kampvalg inden Moesgård-fag, Klassisk Arkæologi og Lingvistik, hvor Bjarke Paarup-Laursen vandt pladsen. På to andre områder var der lodtrækning, fordi man havde glemt at indlevere en kandidatliste i tide. Uffe Juul Jensen blev på denne måde "genvalgt" for Filosofi, Idehistorie og Semiotik, mens Jørn Langsted blev udtrukket som nyt medlem for Æstetiske Fag.

Siden har Jørn Langsted trukket sig og det samme har de ikke mindre end 50 personer der var blevet udtrukket som første, anden, tredje osv. suppleant.

Dermed gik pladsen i rådet til nr. 52 på listen, det hidtidige medlem Frits Andersen.

TAP-gruppen var ikke på valg, mens der var ordinært valg til de studerendes pladser, da de studerende kun vælges for ét år ad gangen.

slam

Fakultetsrådet 2003-04

VIP

- Dekan Bodil Due, født medlem
- Sten Vikner, Engelsk, Germansk og Romansk og Oldtid- og Middelalder
- Jan Ifversen, Historie og Områdestudier
- Finn H. Olesen, Nordisk, Informations- og Medievidenskab og Jysk
- Frits Andersen, Langsted, Æstetiske fag
- Uffe Juul Jensen, Filosofi, Idehistorie og Semiotik
- Bjarke Paarup-Laursen, Moesgård-fag, Klassisk Arkæologi og Lingvistik

TAP

- Preben Dehlholm, valgt for tekniske medarbejde (ikke på valg)
- Anne Mette Tønder Jensen, valgt for administrative medarbejdere (ikke på valg)
- Bente Petersen, valgt for administrative medarbejdere (ikke på valg)

STUDERENDE

- Line Mark Rugholt (fredsvalgt)
- Jacob Fisker (fredsvalgt)
- Kasper Rasmussen (fredsvalgt)

EKSTERNE MEDLEMMER

- Anders Østergård, rektor Langkær Gymnasium og HF (ikke på valg)
- P.t. ubesat

Desuden deltager prodekan Peter Bugge og formand for Studieudvalget, Hanne Leth Andersen som faste observatører.

VIP-medlemmerne af Fakultetsrådet er valgt for perioden 1. december 2002 til 31. januar 2004, de studerende dog for perioden 1. februar 2003 til 31. januar 2004.

Flere ph.d.-stipendier

Omkring 25 nye ph.d.-studerende vil i 2003 begynde deres forskeruddannelse på Det Humanistiske Fakultet

Fakultetet udbyder lige som sidste år 12 stipendier, men har derudover øget puljen med to stipendieårsværk som skal gå til at finansiere nye ph.d.-studerende sammen med forskerskolerne.

Fakultetet vil give en tredjedel af stipendierne, og dermed skulle det betyde op til seks nye ph.d.-studerende på fakultetets forskerskoler.

Endelig har SHF bevilget otte ph.d.-stipendier til "århusianske" ansøgere

slam

CENTER FOR STS-STUDIER

Center for STS-Studier

Center for STS-Studier har oprettet hjemmeside

Center for Science-Technology-Society Studies blev stiftet i januar 2002.

—Baggrunden for centerets stiftelse er, at der blandt forskere og studerende ved Institut for Informations- og medievidenskab, Aarhus Universitet har udviklet sig en omfattende interesse for STS-feltets teorier og metoder, hedder det på hjemmesiden

<http://imv.au.dk/sts/>

Ny rolle til Center for Kulturforskning

Mere fælles service,
mindre refugium

Sådan lød dekanatets oplæg til Fakultetsrådet om en ny rolle til Center for Kulturforskning (CfK).

CfK skal fortsat tilbyde at huse ansatte der har brug for kortere forskningsophold, for eksempel til at færdiggøre en publikation eller forberede et nyt projekt, men hovedvægten kommer til at ligge på service til gavn for forskningen og forskningsformidlingen.

Centeret skal hjælpe med at samle tværfaglige forskningsprojekter og initiere nye, være samlingssted for gæsteprofessorer og arrangere seminarer og konferencer sammen med institutterne.

Grupper der arbejder med nye uddannelser skal også kunne hente støtte på centeret, og CfK skal være centrum for fakultetets elektroniske forskningsformidling og redaktion for arbejdsrapporter og forskningsnyt fra fakultetet.

Formidlingsdelen skal ske i samarbejde med fakultetets informationsmedarbejder, og det er planen at CfK flytter til Nobelparken i samme bygning som fakultetssekretariatet.

Rådets medlemmer hilste forandringen velkommen, men spurgte også hvorvidt navnet "Center for Kulturforskning" var passende, eftersom der kun i begrænset grad vil finde forskning sted på centeret.

Dekanen fremhævede at fakultetet ønsker, ikke mindst i forbindelse med formidlingen, at udnytte det gode "brand" som navnet Center for Kulturforskning er udtryk for.

Aktiviteterne ved CfK støttes i de næste fire år af en bevilling fra Aarhus Universitets Forskningsfond.

I lyset af den ny rolle skal centerlederstillingen defineres på ny, og dekanen vil snarest udforme et opslag til centerlederstillingen.

slam

Center for Kulturforskning skal ikke være et refugium i Finlandsgade, men flytter over til fakultetets øvrige servicefunktioner i Nobelparken.

Forskere forelæser på tv

Tre af fakultetets forskere forelæser på tv-kanalen dk4

Tv-selskabet dk4 har i et stykke tid sendt videnskabelige forelæsninger i programmet "dk4 Universitetet". I februar og marts måned foregår optagelserne i Århus, og i marts skal tre af fakultetets

forskere på skærmen. Optagelserne finder sted i Frichsparken her i Århus, og man kan melde sig som publikum.

De humanistiske forelæsere er lektor Søren Hein Rasmussen, lektor. Institut for Historie og Områdestudier, der taler om Den kolde krig og Danmark, lektor Finn Olesen, Informations & medievidenskab, der taler over emnet Elektronisk medic-

nordination som socioteknisk arbejde, og endelig lektor Ansa Lønstrup, Æstetiske Fag, hvis forelæsning har titlen Stemmen og øret. Om vokalitet og auditiv kultur. Flere oplysninger og tilmelding på www.dk4.dk

"Sproginstitutter" er actualité méconnue

Artikel i HUMavisen har skadet
Engelsk Instituts omdømme,
skriver institutleder

Af Dominic Rainsford
Lektor og institutleder, Engelsk

Alle VIP- og TAP-medarbejdere på Engelsk Institut vil gerne udtrykke deres bekymring over artiklen "Sproginstitut er futur proche" i det sidste nummer af HUMavisen (november 2002, s. 8-9).

Redaktøren starter med at konstatere at "[s]progfagene er blandt fakultetets mest trængte fag". Denne generalisering er meget vildledende. Tallene viser helt klart, at for eksempel Engelsk er blandt de mest effektive institutter på fakultetet med hensyn til både optagelse og STÅ-produktion. Faktisk var forholdet mellem antallet af nye studerende og fuldtids-VIP'er på Engelsk i efteråret 2002 det største (7,1) på fakultetet. Artiklen fortsætter med at citere Dekan Bodil Dues erklæring at "det vigtigste mål for ændringerne [dvs. fusion af Engelsk og to andre institutter] er stadigvæk bedre kvalitet i både undervisning, forskning og administration". Det er rimeligt at formulere sig således på et møde, men det er en ganske anden sag når det bliver trykt og udgivet i 4.600 eksemplarer, og på Internettet, uden nogen modificerende kommentarer. Som den er trykt i HUMavisen, medfører erklæringen,

at de pågældende institutter henstår som værende utilstrækkelige i alle ovennævnte aspekter, men hverken beviser eller argumenter angående hvordan det gælder for Engelsk Institut er blevet fremført, hverken til instituttet eller offentligt, og vi er kede af den skade vores omdømme lider. Derudover ville det have været fint med nogle konkrete eksempler på de kvalitetsforbedringer som vil kunne opnås ved dannelsen af det nye institut.

Artiklen omfatter meget få detaljer vedrørende de forhandlinger som er foregået siden marts 2001, mellem Dekanaten, Engelsk Institut og de andre institutter. Derfor giver artiklen, efter vores mening, det negative indtryk at vi har været langsomme og ikke samarbejdsvillige. I realiteten har vi viet masser af tid til spørgsmålet, hele tiden vist god vilje, og bestræbt os på seriøst at behandle dels kravet om samarbejde med Dekanaten (hvis store visioner for fakultetet som helhed vi ikke betvivler) og dels forpligtelsen over for vores eget institut, som et væsentligt flertal af medarbejderne mener ville have haft en mere lovende fremtid alene, ligesom andre institutter af samme størrelsesorden, som Nordisk og Filosofi/Idéhistorie.

Til sidst skal avisens læsere være opmærksomme på at udtrykket "sproginstitut" er meget problematisk, og at det er alt

Sproginstitut er futur proche

Konsulentfirmaet
Plurifutura
skal hjælpe
sprogfagene til en
fælles fremtid

Sprogfagene er blandt fakultetets mest trængte fag, og det har dekanatet påberopt. Sprogfagene er blevet fusioneret og fremtidig fremtidssikret. De tre ansvarlige institutter, Germanistik, Engelsk og Historie og Oldtid, og tilknytningen skal nedlægges i 04.

Fakultetets ledelse har besluttet at fusionere de tre institutter til et informationscenter i 04, og at de tre institutter vil blive nedlagt i 04. Det betyder at de tre institutter vil blive nedlagt i 04.

»»»

En af de mange møder, som er blevet afholdt i forbindelse med fusionen af de tre institutter.

»Lige nu taber vi terræn i håndhevelsen af nye uddannelser i sprogfagene og i den forbindelse. Derfor skal sprogfagene fusioneres og vi kan huse frugterne af det nye udvalgte.

»Vi vil være et fremragende institut og vi vil være det bedste sproginstitut, konsulentfirmaet.

Før beslutning
Alle de involverede institutter har længe gået i forberedelse med forskellige beslutninger, men der var ingen løsning som alle institutter synes var den bedste.

»Derfor har dekanatet besluttet den endelige beslutning i 04, men det er stadigvæk i fusionen af sprogfagene, historisk, lingvistik, klassisk filologi, lingvistik, referat og politik og andre institutter.

»Hvor vi frugter det i et nyt institut? Her der også i 04, som et informationscenter.

»For at se fremad med det nye institut, skal vi se på det nye institut og se på det nye institut.

Vildledende, skadelig og problematisk, skriver institutleder Dominic Rainsford om ovenstående artikel i HUMavisens novembernummer.

for tidligt at bruge det så frit. Sprogstudier udgør kun ca. 1/3 del af Engelsk Instituts undervisningsområder, som også omfatter litteratur, kultur og historie samt samfundsforhold. Dette afspejles også i fordelingen af forskningsområder blandt de faste medarbejdere. Institutets bredde ses blandt andet i at vi har tre centre for områdestudier (med særskilte studieordninger for Amerikansk, Britisk, samt Canadisk og Irsk) i lighed med det nye Institut for Historie og Områdestudier.

Svar til Dominic Rainsford

Af Svend Aage Mogensen
Ansvarshavende redaktør, HUMavisen

Kære Dominic Rainsford
Jeg beklager den bekymring som artiklen har medført på instituttet; det har naturligvis ikke været intentionen at fremkalde sådanne følelser.

Jeg vil dog gerne understrege at artiklen taler om sprogfagene en bloc, ikke om Institut for Engelsk Filologi specifikt, og både dekanens og de redaktionelle formuleringer skal ses i den kontekst.

"Trængt" refererer til de faldende ansøgertal på sprogfagene, hvilket jo også er tilfældet for engelsk, og det underbygges i teksten af dekanens kommentar om at "lige nu taber vi terræn til handelshøjskolerne..."

I lyset af at alle 27 VIP og TAP på Engelsk angiveligt har læst det som en kritik af produktiviteten kunne jeg ønske mig at jeg havde eksplíciteret det forhold mere tydeligt i artiklens begyndelse.

Jeg er ikke enig i at et ønske om bedre kvalitet bliver opfattet af HUMavisens læsere som det samme som at det eksisterende "henstår som utilstrækkeligt". Tværtimod må kvalitetsniveauet ses i lyset af dekanens udtalelser om at vi skal være et "fremragende fakultet" og have "det bedste sproginstitut".

Jeg synes selv at sætningen "alle de involverede institutter har længe gået i fusionstanker med forskellige institutter, men der var ingen løsning som alle institutter syntes var den bedste" med få ord udtrykker alles gode (samarbejds)vilje uden at skjule den faktiske uenighed.

Redaktionen er opmærksom på de problemer der er ved at anvende betegnelser som fx sprogfag, litteraturfag, kulturfag, historiske fag eller samfundsforhold om en gruppe af fakultetets fag.

Det stående problem er at der ikke findes et alternativ som egner sig til en journalistisk formidlet tekst. I dette tilfælde har jeg derfor valgt først at præsentere

de institutter der udgør det kommende institut og dernæst samtlige studiefag der vil indgå i konstruktionen, så læseren ved hvilke enheder der refereres til.

Jeg hverken håber eller tror at artiklen skader nogle af de involveredes institutters omdømme: Overordnet set mener jeg at artiklen signalerer dynamik og forandringsvillighed på fakultetet og gør opmærksom på det spændende projekt som det kommende institut udgør.

Artiklen viser også at Det Humanistiske Fakultet er et sted hvor uenighed ikke ties ihjel i de lokale medier, at strukturændringer er komplicerede og tager tid, at fakultetet ikke sidder i et elfenbenstårn og fx vægrer sig ved ekstern konsulentstøtte, og at der findes en ledelse der er villig til at træffe beslutninger af en karat som selv en videnskabsminister må anerkende.

Endelig er såvel HUMavisens spalter som hjemmesiden altid åbne for modificerende kommentarer, læserbreve osv.

MUS mangler halen

Fakultetets ansatte er glade for medarbejderudviklingssamtaler (MUS), men mange steder lader samtalerne ikke til at være systematiserede, viser ny undersøgelse

Af Louise Søndergaard
Akademisk medarbejder, Fakultetssekretariatet

På nogle institutter er det kun TAP'erne, på andre er det VIP'erne, og på andre igen er det alle eller slet ingen medarbejdere, der tilbydes medarbejderudviklingssamtale (MUS) af deres nærmeste leder.

Det er et af resultaterne af den web-baserede spørgeskemaundersøgelse som blev udsendt fra Det Humanistiske Fakultetssekretariat i november måned.

De medarbejdere der er berettiget til MUS (kravet er et års fastansættelse) modtog pr. e-post et spørgeskema, der skulle udfyldes on-line. I alt valgte 140 medarbejdere at svare, heraf 10 ledere. Det giver en svarprocent på 36, hvilket er meget tilfredsstillende for en undersøgelse af en uges varighed.

Nøglen til kompetenceudvikling

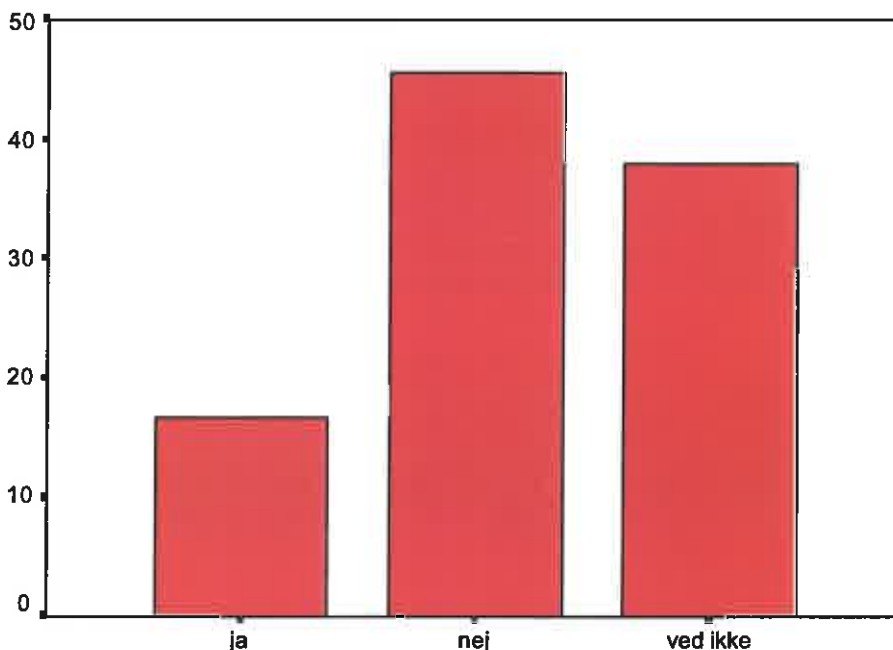
Der er ikke tidligere lavet lignende undersøgelser, og formålet har været at få et umiddelbart indtryk af, i hvilket omfang Det Humanistiske Fakultet lever op til kravet om, at der skal afholdes MUS i statens institutioner.

MUS foregår mellem medarbejderen og den nærmeste leder helst en gang årligt. Ideelt set giver MUS leder og medarbejder ro og lejlighed til en dialog om medarbejderens status over arbejdsopgaver og planer for fremtiden m.m.

Når lederen har talt med alle medarbejdere har vedkommende fået et samlet overblik over medarbejderstabens nuværende arbejdsfelt, potentiale samt udviklingsønsker. Sammenholdes dette med instituttets nuværende behov og visioner, bliver det tydeligt hvor - og måske hvordan - det er nødvendigt at sætte ind for på fornuftig vis at være rustet til fremtiden.

På denne måde kan MUS være nøglen til strategisk kompetenceudvikling. Kompetenceudvikling er og bliver fremover et nøglebegreb i relation til den enkelte medarbejder og arbejdspladsen som helhed, og følgelig noget der lægges vægt på i Aarhus Universitets nye personalepolitik.

Afsluttes MUS med en nedskrevet konklusion mellem medarbejder og institutleder?

Medarbejderudviklingssamtalen bliver kun i få tilfælde afsluttet med en skriftlig plan, viser undersøgelsen blandt fakultetets ansatte.

Store forskelle

For at kunne støtte den proces det er at indføre MUS er det nødvendigt at kende status. Spørgeskemaundersøgelsen har givet en klar fornemmelse af, at man på Det Humanistiske Fakultet er i startfasen med at implementere MUS.

For selvom man på nogle institutter er langt, og tager medarbejderudviklingssamtalen seriøst, er der andre steder hvor det står sløjt til.

Stor interesse

I undersøgelsen angiver 60% at de er ansat på et institut hvor der afholdes MUS, 28% svarer nej og de resterende 12% ved ikke.

På spørgsmålet om man *ønsker* MUS svarer 87% ja, 6% nej og 7% ved ikke.

Man kan således konkludere at der er en meget stor interesse for MUS.

Er MUS MUS?

Blandt de der svarer ja til at deres institut afholder MUS, er det dog kun 38% der angiver at de bruger standardiserede sam-

taleskemaer til samtalen. 34% svarer nej, og 28% at de ikke ved det.

Man kan derfor spørge sig om det rent faktisk er MUS der bliver afholdt, for MUS er netop kendetegnet ved de standardiserede samtalskemaer, der skal gøre samtalerne systematiske.

Kompetenceplanen mangler

Til spørgsmålet om der i samtalen indgår en nedskrevet kompetenceudviklingsplan for medarbejderen i MUS svarer 16% ja, 46% nej og 38% ved ikke.

Spørgsmålet er yderst vigtigt at få belyst idet der skal foreligge en nedskrevet - og underskrevet - kompetenceudviklingsplan for medarbejderen foretaget ved MUS, hvis man skal bevilges økonomisk støtte fra Kompetencefonden til efteruddannelsesaktiviteter o.l.

Et illustrativt svar på hvorfor der er så få der drøfter og nedskriver en kompetenceudviklingsplan er at finde i spørgsmålet om instituttet har en samlet strategi for kompetenceudvikling hvortil 5% svarer ja, 57% nej og 38% ved ikke.

MUS skal styrke organisationen

Systematiske og strategiske MUS til alle ansatte

Alle ansatte skal af deres nærmeste leder have tilbudt regelmæssige medarbejderudviklingssamtaler (MUS), og MUS skal understøtte systematiseret kompetenceudvikling.

–Vi er selv ved at ændre institutstrukturen, og nu kommer universitetsreformen der giver os en helt ny ledelsesstruktur. Derfor er det det helt rigtige tidspunkt til at sætte ekstra fokus på den enkelte medarbejders behov og udviklingsmuligheder, forklarer dekan Bodil Due.

–Det endelige mål er en systematisk og strategisk kompetenceudvikling, til gavn for både for den enkelte medarbejder, men også for institutterne og for fakultetet som helhed.

Projektmedarbejder

Initiativet kommer efter at en undersøgelse (se modstående side) har vist at fakultetet ikke lever 100 % op til det overenskomstmæssige krav om tilbud om MUS.

Undersøgelsen blev gennemført af cand.mag. Louise Søndergaard, og hun er nu blevet ansat som projektmedarbejder i et halvt år til at videreføre projektet.

Egne rammer for MUS

Dekanen ser gerne at projektet fører til at fakultetet får udviklet MUS af så høj karat at både ledere og medarbejdere ser fordelene ved at engagere sig i MUS.

–Om et år vil stort set alle medarbejdere være ansat på et splinternyt institut, og deres institutleder vil være ansat, ikke valgt.

–I den situation vil det være betryggende at vi har været proaktive og selv har udviklet rammerne for MUS så den matcher arbejdspladsens værdier og kultur, siger Bodil Due, der ønsker at MUS i fakultetsregi bliver et aktivt redskab hvorved den enkelte kan få indflydelse på hvordan arbejdsliv og karriere vil forme sig nu og i fremtiden.

Samarbejdsudvalg i centrum

Ifølge den gældende overenskomst er det Samarbejdsudvalget der skal fastlægge strategien for den samlede indsats for kompetenceudvikling, drøfte behovet for efteruddannelse, fastlægge retningslinjerne for MUS og en gang årligt stå for evalueringen af indsatsen for kompetenceudvikling.

Disse tiltag er en betingelse for at Fa-

Det handler om dialog. Systematiske samtaler mellem leder og medarbejder skal styrke organisationen.

kultetet kan søge om penge hos Kompetencefonden til udvikling af den enkelte medarbejder eller hos Udviklings- og Omstillingsfonden der støtter projekter der udvikler organisationen som et hele.

Dialog

Det ligger i MUS-konceptet at implementering af MUS er det samme som at MUS skal afholdes, vedligeholdes og til stadighed udvikles.

Det er sagt med andre ord en vedvarende proces der ikke peger mod et endeligt mål, men som skal justeres løbende, så MUS kan forekomme brugbart og fungere hensigtsmæssigt.

Louise Søndergaard skal nu til at koordinere første fase af MUS-implementeringen på fakultetet.

I første omgang er det opgaven at skabe opmærksomhed om MUS, og gennem dialog med ledere og medarbejdere og samarbejdsudvalg at udarbejde en "ramme-manual" for MUS på Det Humanistiske Fakultet samt et katalog over teknikker og redskaber, der kan være gode at kende til i forbindelse med MUS.

–Men selvom der er stort potentiale i MUS er det væsentligt at understrege at MUS aldrig kan, og aldrig skal, erstatte den daglige dialog mellem en ansat og vedkommendes nærmeste leder, pointerer Louise Søndergaard.

slam

Se undersøgelsen på web

Resultaterne af MUS-undersøgelsen kan læses på www.hum.au.dk/fak/personale/mus/

Har du kommentarer til MUS-undersøgelsen eller til MUS generelt, er du velkommen til at kontakte Louise Søndergaard e-post: ls@hum.au.dk eller på telefon 8942 2159.

Nyheder på web

Ikke plads til alt i HUMavisen

Mange nyheder når aldrig at komme i HUMavisen. For det første er der ikke plads til at trykke alt. For det andet vil nogle nyheder være "gamle nyheder" inden de når avisens spalter.

De friskeste nyheder finder på du på web, på www.hum.au.dk/nyheder.

Nedenfor er vist nyhedssiden som den så ud da avisen gik i trykken. Vi har fremhævet nogle af de artikler som ikke kan findes her i avisen.

God læselyst - og på gensyn på nettet.

Dekanatets kommentar til Jeremiaden i JP

22. januar 2003

Af dekan Bodil Ous og prodekan Peter Bagge

En såkaldt jeremiade fra et "ulvenestårn på fjerde etage" fyldte en hel side i JP Århus søndag den 19. januar.

Indlægget eksponerer en holdning til andre kolleger og fag, som efter vores mening hører lige så godt hjemme på et moderne universitet som et ulvenestårn, og indlægget repræsenterer en fagcentrisk - eller fagchauvinistisk - holdning som fakultetet med sin strukturreform inderst set begrave, og udstiller en række fejlopfattelser som næsten kun kan skyldes manglende vilje til at se ud over egne faggrænser.

Eksempelvis antages det i indlægget at engelsk er det eneste sprogfag der har sin undervisning på målsproget. Gamtanskt og elmarst har sin undervisning på målsproget. Det har de andre sprogfag også.

Dekanatet svarer på et indlæg i Jyllands-Posten hvor en lektor kalder fakultetets fusioneringsplaner for "en parasitisk overlevelsesstrategi for en række urentable småfag".

Hovedside | Søg | English | Intern information

Seneste nyt fra Humaniora

Opdateret 07. februar 2003 10:48

- 07.02 Ny søgefunktion på www.hum.au.dk
- 26.01 Forslag til prisopgaver
- 27.01 Dekanatets kronik i JP Århus 26. januar
- 24.01 Resumé af Fakultetsrådets møder 20. januar 2003
 - Ny strategigruppe
 - Frit optag
- 22.01 Dekanatets kommentar til Jeremiaden i JP Århus
- 22.01 Dekanens tale ved årsfesten for Det Humanistiske Fakultet 2002-2003
- 15.01 Forslag til Lov om universiteter (universitetsloven)
- 14.01 Resumé af Fakultetsrådets møde 16. december 2002
 - Væksten har toppet
 - Ph.d.-stipendier
 - Ny rolle til CFK
 - Syv Institutter
 - Forskningsevaluering
 - Jublaumsfest
- 14.01 Professorer er lønramme op
- 14.01 Nye Master-uddannelser

Universitetsnyheds side
Ministeriets nyheds side
Fakultetsrådet
Debat
Nyt fra IT-Byen Katrinebjerg
Fonde, puljer, stipendier m.v.
Konferencer
Ph.d.-kurser
Pressemeldelser
Erhvervsundersøgelse 2002
NYHEDSARKIV:
Om politik
Om studier
Om forskning
Om service
Om universitetslivet

Seneste HUMavis:
2003 2002 2001

Til de særligt HUMavis-hungrende læsere: Avisen kan læses på web tre til fem dage før den udkommer på tryk.

Fakultet river indre mure ned

Et nyt stykke 8000 kroner store på Det Humanistiske Fakultet, så bliver det en dag i et andet liv.

Det Humanistiske Fakultet har i løbet af de sidste par år gennemført en række store omstruktureringer. Det er blandt andet sket ved at fjerne de gamle mure og bygge nye. Det er en proces, som er i gang, og som vil tage nogle år at gennemføre. Det er en proces, som er vigtig for fakultetets fremtid.

Det Humanistiske Fakultet har i løbet af de sidste par år gennemført en række store omstruktureringer. Det er blandt andet sket ved at fjerne de gamle mure og bygge nye. Det er en proces, som er i gang, og som vil tage nogle år at gennemføre. Det er en proces, som er vigtig for fakultetets fremtid.

Dekanen på talerstolen ved årsfesten i januar. Hun skuede både tilbage og frem i sin tale, og takkede for særligt indsats i løbet af året.

Dekanatets kronik i JP Århus om forandringerne på fakultetet og om Humaniora og dets ansatte og studerende som en ressource for Århus by.

Set & Sket

15. november 2002. Ansatte på de nyfusionerede institut Romansk & Oldtid og Middelalderforskning markerede sammenlægningen med seminaret "Carpe Diem".

7. februar 2003. Afskedsreception for lektor Karl-Heinz Westarp (Engelsk), her i fornøjeligt selskab med Sonja Bonde (Fakultetssekretariatet). Blot to uger forinden kunne dekanen til årsfesten lykønske Westarp med doktorgraden.

25. november 2002. Såvel Dekanen som hendes sekretariat er flyttet på femte sal, men her er begge kommet helt ned på jorden.

Two student (master's level) scholarships in Canadian studies

By Robert Chr. Thomsen, NACS

The Nordic Association for Canadian Studies / Association nordique d'études canadiennes (NACS/ANEC) offers two student scholarships each year in Canadian studies for students studying at a Nordic university, for travel to Canada for research purposes for a master's thesis at the student's home university. Each scholarship is for 1200 euro, towards travel and living costs.

Three-quarters of the grant will be paid in advance of the research trip, and the remaining one-fourth following submission to NACS of a research report after the thesis has been accepted. Recipients of scholarships will be given one year's initial membership in NACS free of charge, and will be expected to present a report on their research at a suitable NACS event within a year of completion. NB: These scholarships may not be used towards the costs of studying at a Canadian university.

Applications for 2004 (no standard form), including a brief CV, project plan, itinerary and estimate of costs, and a letter of recommendation, must be submitted before 31 Dec 2003 (postmark), to:

NACS Secretariat, Robert Chr. Thomsen, Department of English, University of Aarhus, DK-8000 Aarhus C.

For more detailed information, please see www.hum.au.dk/nacs

Biblioteksorientering på Statsbiblioteket

Introduktion i brugen af SOL, Statsbiblioteks katalog

Efter biblioteksorientering i SOL, Statsbibliotekets katalog, gives der en kort gennemgang af søgning og bestilling af bøger og bestilling af kopier af tidsskriftsartikler. Desuden vises hvordan man som bruger kan se, hvad man har lånt og reserveret i SOL.

Der orienteres om adgangen til elektroniske tidsskrifter og databaser, der er tilgængelige fra Statsbiblioteks hjemmeside

Der kan evt. blive orienteret om Bibliotek.dk med Artikel-basen. Ca. 1 times gennemgang og derefter mulighed for individuel hjælp til søgning. Varighed: 2 timer

Tid og sted:

Klokken 16-18 på følgende dage: onsdag d. 26. februar 2003 (Library introduction in English), torsdag d. 6. marts 2003 og onsdag d. 2. april 2003. Der er maksimal plads til 12 deltagere til biblioteksorientering. Biblioteksorienteringen aflyses, hvis der tilmeldes mindre end 3 personer. Sted: Statsbiblioteket, Undervisningslokalet i kælderen.

Tilmelding

Tilmelding bedes foretaget på en liste, der hænger på opslagstavlen i forhallen, eller til Tove Jepsen tje@statsbiblioteket.dk eller telefon 8946 2172.

Yderligere oplysninger

www.statsbiblioteket.dk/undervisning/kurser.htm
www.statsbiblioteket.dk/engelsk/instruc/user_instr1.htm

Studieinfo er udkommet

Fakultetets nye studiehåndbog, Studie-Info 2003 (se omtalen i forrige nummer) er udkommet. Bogen er sendt ud til både fakultetets studievejledninger og blandt andre alle landets gymnasier. Bogen vil nu blive fulgt op af en plakat (billedet) med samme signalbogstaver som bogen.

Tilføjelse til forrige nummer

Få på faglig supplering

I november-nummeret skrev vi om hvor få der havde meldt sig til de fire nye forløb i faglig supplering inden for de humanistiske fag her på universitetet. Vi havde imidlertid glemt religionsvidenskab som er et ganske humanistisk fag, selv om det bor på Det Teologiske Fakultet.

Det ændrer dog ikke på historien: Studieleder Hans J. Lundager fortæller at 4 (fire) studerende er blevet indskrevet på den faglige supplering i religionsvidenskab.

slam

Udstilling var eksamen

Litteraterne laver andet end at læse og skrive på den gamle kaserne. I januar udstillede et hold førsteårsstuderende deres eksamen: formidling om en litteraturhistorisk berømt kæmpehval

Litteraturhistorie har ry for at være et af humanioras mere læsetunge og teoretiske fag. Her begraver man sig efter sigende i bøger, og bekymrer sig ikke stort om et senere arbejdsliv der modsat forventningerne ofte ender med at trække på generelle humanistiske kompetencer snarere end snævre faglige kundskaber. Men dette billede af litteraterne er ikke den hele sandhed.

I dagene 14.-15. januar beviste et hold førsteårsstuderende på en udstilling om den amerikanske forfatter Herman Melvilles 'Moby Dick' at de også kunne omsætte deres viden til en formidling rettet mod folk uden for universitetets mure. Udstillingen fungerede som formidlingseksamen og afrundede faget 'Litteraturhistorisk emne'.

Fri formidling

De studerende havde fået frie tøjler formidlingsmæssigt, og det udmøntede sig på mange måder – fra bogudstilling over tekstkollager til mere alternativ installationskunst. Et hold studerende havde besøgt og lavet oplæsning for en 5.-klasse på Djursland og efterfølgende bedt eleverne male deres indre billeder ud. De fleste grupper havde imidlertid valgt at lade deres egne fantasifulde fortolkningsapparater råde, bl.a. i Melville-fortællinger transformeret til fx tegneserie, børnebog, skulptur af skrot, kortfilm og rædselskabinat (sic!). Og midt i det hele havde gæsterne endog mulighed for selv at udfolde sig kunstnerisk: her var nemlig placeret en tavle med overskriften 'Tegn din egen Moby!'

Moby Dick på græsk

–Vi har arbejdet hårdt, specielt de seneste dage, fortæller studerende Niels Jeppe Jensen, der har været medkreatør af et smukt diasshow som efter udstillingsdage lever videre på internetadressen www.njj.dk.

Nu hvor resultatet af arbejdet står færdigt, og en relativt udramatisk eksamenseance er overstået, ser de studerende ud til at hygge sig. Der ses da også tilbage på forløbet med tilfredshed.

–Det har i hvert fald været noget sjovere

En fængende hvalfanger af skrot mødte de besøgende på de litteraturstuderendes eksamensudstilling på Kaserne.

og mere socialt end at sidde alene og skrive en opgave, siger Mette Petersen, der har været med til at lave en billedfremstilling af Moby Dick som græsk tragedie – med tilhørende tekst såvel på dansk som på græsk (eller i hvert fald noget der ligner).

De unge studerende tænker vel endnu ikke så meget på denne formidlingsopga-

ves betydning i relation til senere jobaktiviteter. Og det er vel heller ikke afgørende. De er blot glade for en eksamensform, der adskiller sig fra den sædvanlige skriftlige universitetsopgave – som de i øvrigt nok skal få lært at mestre i løbet af de næste ca. fem år.

-1111

Læringen går i nettet

FirstClass i undervisningen skal give læringen bedre betingelser, og det giver pædagogiske udfordringer. Fx må fremtidens underviser lære at motivere og dirigere frem for at belære

Kun ét synes sikkert: Undervisningen som vi kender den i dag, vil blive suppleret eller enkelte steder helt baseret på FirstClass. Denne forandring stiller store krav og giver spændende muligheder til såvel undervisere som studerende.

FirstClass-baseret undervisning lægger i modsætning til den traditionelle form op til individuel læring, er uafhængig af skemalagt tid og sted og fordrer en helt anden type af socialisering. Forudsætningen er software-kendskab og vilighed til påtage sig nye roller.

De nye roller vil ideelt set forhindre passivitet og envejskommunikation fordi den studerende nødvendigvis må engagere sig aktivt ligesom underviseren. Forholdet bliver mere jævnbyrdigt, selv om underviserens styring stadig er afgørende.

Tre former

Det store spørgsmål er *hvordan* den traditionelle kollektive form med konfrontationstimer og den FirstClass-baserede læring bedst kombineres.

Rasmus Blok er ph.d.-stipendiat på Multimedie-uddannelsen og Litteraturhistorie og leder en FirstClass-arbejdsgruppe nedsat af fakultetets Efter- og Videreuddannelsesudvalg. Han mener at der groft sagt er tre modeller for anvendelsen af FirstClass i undervisningen:

–For det første kan man simpelthen anvende FirstClass til at distribuere information og tekster. For det andet kan man lave en kombination af FirstClass og konfrontationstimer. Så kan en del af diskussionen foregå via FirstClass, og de

studerende kan arbejde i grupper uden indblanding fra underviserens side. For det tredje kan man forestille sig rent FirstClass-baseret undervisning uden konfrontationstimer overhovedet.

Den ideelle form på universitetets almindelig fag er ifølge Rasmus Blok model 2 hvor FirstClass kombineres med konfrontationstimer. I fjernundervisning vil man ofte nærme sig model 3 med rent FirstClass-baseret undervisning. Her findes konfrontationstimerne ofte kun som enkelte seminarer. Men det er ikke meningen at FirstClass blot skal lægges til den allerede eksisterende undervisning og derved bebyrde underviseren ekstra, påpeger Rasmus Blok:

–For at regnestykket skal gå op, må der også trækkes fra. Man kunne fx forestille sig antallet af gange med konfrontationstimer skåret ned til 8 eller 9.

Fra tankpasser til medspiller

Den største udfordring til underviseren er den helt nye rolle. FirstClass giver nemlig en kærkommen mulighed for at undslippe den "tankpasser-læring" som den nuværende undervisningsform i følge Rasmus Blok lægger op til:

–Der er i det nuværende system indbygget en risiko for at man lader pædagogik være pædagogik og bare hælder viden på den studerende. På FirstClass må man derimod få den studerende til at deltage og ideelt set tage ansvar for sin egen læring. Her kan der nemlig ikke forelæses; der stilles derimod opgaver og lægges og til diskussion og gruppearbejde. Og det betyder selvfølgelig nye krav til såvel underviser som studerende. Det skulle gerne medføre engagement og god læring.

Rasmus Blok forestiller sig at de studerende skal være aktive i FirstClass for at bestå. Og der skulle være gode muligheder for aktivitet, fx diskussion. For FirstClass er ikke præget af den ensretning som præger normale diskussioner hvor kun én kan have ordet ad gangen. På FirstClass kan alle stille spørgsmål samtidig.

Desuden giver FirstClass ifølge Rasmus Blok rige muligheder for at improvisere ved fx at tage tråden op fra uventede, gode diskussioner. Samlet set vil diskussionerne derved blive både bredere og bedre, mener Rasmus Blok.

Manuskript og kridt

For underviseren betyder overgangen til FirstClass-baseret undervisning umiddelbart et tab af autoritet: Man er blot et navn blandt andre på skærmen.

Og hvor man før blot skulle have styr på sit manuskript og sit kridt, stilles der nu krav om indgående software-kendskab og pædagogisk tæft: Man må føle sig hjemme i systemet – og kunne hjælpe de studerende med at føle sig hjemme – før man overhovedet kan begynde at distribuere materiale eller starte diskussionsgrupper. Og det, påpeger Rasmus Blok, gør underviseren mere sårbar og afhængig af administrativt, pædagogisk og teknisk bagland.

På den anden side får underviseren en mere fri og afvekslende hverdag:

–Man er ikke presset til at vride de vises sten ud af tre ugentlige timer. FirstClass sætter læringen fri: Det er fleksibelt og altid tilgængeligt. Og hverdagen bliver mere afvekslende i og med man både har FirstClass-vejledning og konfrontationstimer.

Der er andre store fordele ved FirstClass. Fx råder systemet bod på det som i følge en undersøgelse fra sidste år er blandt humanisters største mangler: skriftlig sikkerhed, IT-kompetence, gruppestyring og projektarbejde. Alt dette er integreret i FirstClass.

Learning by doing

Rasmus Blok forbereder i øjeblikket et kursus i pædagogik i forbindelse med FirstClass. Man skal imidlertid ikke forvente at han har entydige svar på alle spørgsmål i den henseende:

–FirstClass vil se forskellig ud forskellige steder alt efter den lokale kultur og faglighed – der findes ikke entydige pakkeløsninger!

–Desuden har fakultetets undervisere faktisk det der skal til for at finde de fleste af svarene selv: Man må sætte sig ind i de relationer og processer som FirstClass foregår i. Og det er jo netop det, vi som humanister kan! Ellers er der bare at prøve sig frem. *Learning by doing.*

I øvrigt anbefaler Rasmus Blok at man læser Gilly Salmons *E-moderating*. Her er der gode råd, erfaringer og mange eksempler at hente.

Motivere de studerende

Helt konkret vil underviserens arbejde blive drejet i retningen af at motivere de studerende til selv at gøre en indsats i læringen. Til at begynde med må underviseren forsøge at skabe tryghed for de studerende i systemet ved at lægge uformelt ud, siger Rasmus Blok:

–Man må som udgangspunkt gøre sig klart at FirstClass repræsenterer en anden

FirstClass på italiensk

Mere selvstændig læring og bedre faglig selvforståelse er nogle af resultaterne af netbaseret undervisning på italiensk. Og det var ikke et stort spring for læreren, fortæller lektor Francesco Caviglia

Lektor Francesco Caviglia underviser i 'Italiensk skriftlig sprogfærdighed' og 'Tekstanalyse' og anvender i den forbindelse FirstClass (FC) til at distribuere materiale og til at gøre opgaver og oplæg fra de studerende tilgængelige. Konfrontationstimer fylder stadig meget, dog følger enkelte studerende udelukkende forløbet via FC.

Det er Francesco Caviglias erfaring at FC fungerer godt i undervisningen. Fx fremhæver han at FC giver de studerende en fornemmelse af at høre til i en gruppe og gør at de føler sig ansvarlige over for hinanden. Gruppen bevirker desuden at de enkelte deltagere nemmere kan fornemme deres niveau. Selv om Francesco Caviglia understreger at der er faste afleveringstidspunkter for opgaver,

så medfører FC desuden en større grad af selvstændighed i forhold til læring; de studerende vælger selv tempoet og tidspunktet hvor computeren tændes.

Lille spring

Francesco Caviglia ser ikke springet fra traditionel undervisning til FC-baseret læring som særligt stort: Når først man har lært systemet at kende, kræves der ikke stort andet end at de studerende logger ind og tager medansvar for undervisningsforløbet, samt at underviserne sørger for at der grund til at logge ind. Ellers er FC ifølge Francesco Caviglia en meget naturlig forlængelse af pædagogiske metoder man allerede møder i undervisning.

Ifølge Francesco Caviglia skal man ikke fokusere så meget på selve systemet FC som på de pædagogiske perspektiver, fx omkring indlæring og undervisning, i forbindelse med det. FC-baseret undervisning i forlængelse af konfrontationstimer vil snart være den almindelige situation, siger han, men det er stadig ikke endeligt afklaret hvordan man bedst sikrer både den individuelle og den kollektive læring.

Dahg.

verden med en anden type socialisering. Dels fordi betingelserne for socialiseringen er anderledes og dels fordi nogle, som føler sig usikre ved en mundtlig form, bedre folder sig ud skriftligt og omvendt.

For at motivere de studerende kan man indledningsvist opfordre dem til at lægge profiler ud eller stille dem ligetil og dagligdags opgaver med faglig relevans, foreslår Rasmus Blok. Eller man kan lade emner fra konfrontationstimerne simre.

Livslang FirstClass

Målet er ifølge Rasmus Blok i første omgang at opgradere alle til at anvende FirstClass til distribution. Men han mener at FirstClass på længere sigt vil blive anvendt som diskussionsforum og give

adgang til fx studievejledning og administration. Og perspektiverne er større endnu:

–Jeg tror at fremtiden tegner lys for FirstClass-baseret undervisning, særligt for humanistiske efteruddannelser. De humanistiske fags hovedbeskæftigelser er jo refleksion og læsning, og de kan sagtens og ofte med fordel foregå på nettet. Man kan på den måde gøre uddannelser tilgængelige for en langt bredere gruppe end i dag og således understøtte den livslange læring. Jeg mener dog ikke, at konfrontationstimer helt skal forsvinde for de understøtter udviklingen af studiekulturen som er en af forudsætningerne for almindelig dannelse.

Dahg

Humanity in action

Summer program 2003 - calling for applications

Fra Humanity in Action

Humanity in Action offers: An intellectually stimulating and challenging multicultural and international environment. An unique opportunity to explore the important contemporary and historical issues of human rights, minorities and policy-making. Exclusive insights from prominent European and American leaders in politics, non-profits, academia, business and media. Internships at high-profiled international institutions such as the U.S. Congress, The International War Tribunal and The Danish Center for Human Rights.

HIA will pay for all expenses related to the program in order to ensure equal opportunity for all to be able to participate. Internships are optional and unpaid. All students enrolled at an institution for

higher education in Denmark are eligible to apply. Applications must be submitted by February 12, 2003.

From May 29, 2003 to July 2, 2003, HIA will conduct educational programs simultaneously in Denmark, Germany and The Netherlands. The program integrates current minority issues with the history of World War II and the Holocaust. The program consists of lectures, site visits and field work plus social activities. Thirty university students from the United States will participate along with ten Danish, ten German, and ten Dutch students.

In mid-October 2003, HIA will follow up on the summer program by bringing the European participants on a week-long educational visit to New York and Washington, DC.

In the fall semester of 2003, HIA will make a number of internships available for HIA Fellows who have successfully completed the summer program. Fellows will

get the opportunity to work for the United States Congress, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia and the Danish Center for Human Rights a.o. The interns will do office work and research, participate in a rigorous academic program, and write a comprehensive report on a relevant topic. The internships are unpaid.

Applicants are expected to be at ease with intense group activities and interaction in English. HIA seeks applicants from all backgrounds and selects its fellows on the basis of leadership potential, academic achievement and interest in minority and human rights issues.

For more information and an application form go to the HIA homepage: www.humanityinaction.org or contact HIA Denmark: Tel. 49 70 33 36 / 36 91 12 28.

Studentermedhjælpere til Informationskontoret

Fra Informationskontoret

Informationskontoret søger fra ca. 1 marts 2003 studerende til at hjælpe med bl.a. følgende:

- tage imod besøgende og vise dem vej
- passe kontorets reception og telefon
- besvare e-post
- udlevere og sende informationsmateriale
- indhente informationer på nettet
- sælge "kioskvarer" og lave regninger
- styre lageret af informationsmateriale og "kioskvarer"
- kopiere, kuvertere og sende post
- holde adressekartoteker ajour
- finde adresser på jubilarer
- arkivere og rydde op
- hjælpe til ved konferencer
- hjælpe til ved universitetets 75-års jubilæum i september

De studerende skal også indgå i universitetets guidetjeneste, hvor vi tilbyder grupper rundvisning i universitetsparken og dens bygninger, og hvor guiden fortæller om universitetet, dets opbygning, historie og studenterliv.

De studerende skal være åbne og imødekommende, have gode engelskkundskaber og skal turde tale til en forsamling

Der vil blive tale om en arbejdstid på omkring 10 timer om ugen for hver studentermedhjælper. Vi har fem studentermedhjælpere, og medhjælperne laver selv en vagtplan, som dækker kontorets åbningstid, som er mandag-torsdag 8.15-16.00 og fredag 8.15-14.15.

Vi vil sørge for oplæring, så medhjælperne får informationer om Aarhus Universitet, de fem fakulteter, administrationens afdelinger, Informationskontoret, de mest almindelige spørgsmål – og "takt og tone".

Du kan få flere oplysninger hos informationsmedarbejder Birgit Stensgaard Jensen på 8942 2345 eller hos en af vores studentermedhjælpere på 8942 2340.

Din ansøgning skal stiles til Informationskontoret, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C, og skal være os i hænde senest mandag den 24. februar 2003.

Flot pris til litterært tidsskrift

Århusianske Passage blev på bogmessen i Forum i november kåret til Årets Kulturtidsskrift 2002

–Det varmer meget at nogen blandt næsten to hundrede tidsskrifter hiver os frem, lyder det fra redaktionen som ellers ikke er forvænt med den store opmærksomhed udefra.

I vor mediehungrede tid er det som bekendt oftest den der råber højest som bliver hørt og "scorer" forside. Set i denne målestok lever landets mange kulturtidsskrifter et stille liv. At råbe højt og blive set, betragtes nemlig ikke som hoveddisciplinen i disse sammenhænge, men det betyder på ingen måde at livet går stille af.

Der arbejdes hårdt, oftest endda frivilligt, og indimellem sker det så at nogen lægger mærke til – og måske endda værdsætter – en årelang arbejdsindsats. Dette er netop overgået litteraterne på redaktionen af *PASSAGE – tidsskrift for litteratur og kritik*, som i slutningen af 2002 modtog prisen som Årets Kulturtidsskrift.

Højt til loftet og åbne døre

Årsagerne til at valget netop faldt på *PASSAGE* er ifølge redaktionsmedlem Mads Rosendahl Thomsen flere.

–Først og fremmest har vi holdt et højt niveau gennem mange år. Og det niveau har vi formået at kombinere med et krav om læsbarhed. Det er ikke en selvfølge inden for faget og desværre også en af fordommene mod litteraturforskning.

Man har med andre ord bestræbt sig på at drive et akademisk tidsskrift med højt til loftet, men hvor der samtidig er åbent for andre end den snævre kreds af indforståede. I praksis har det bl.a. betydet at man indimellem har måttet afvise bidrag pga. utilgængelighed.

Pornografi og systemteori

Mads Rosendahl Thomsen fremhæver også den mangfoldighed og nysgerrighed, som tidsskriftet har formået at opretholde gennem årene. Tidsskriftet har bevaret en diversitet i stoffet som bl.a. afspejles i det ofte utraditionelle temavalg. Fx er der på det seneste udkommet numre om så forskellige emner som pornografi og systemteori.

Såvel tematisk som stilistisk spredning har i øvrigt været tidsskriftets erklærede mål siden lanceringen af *PASSAGE* nr. 1, tilbage i 1986. Her kunne man læse følgende: "Artiklerne fremstår med forskellige interesser, markerer sig forskelligt med skiftende synsvinkler og spreder sig stilistisk fra det vidtløftigt causerende over det arkæologisk videnskabelige til

Prisoverrækkelsen på Bogmessen i Forum, København. Foruden prisuddeleren ses tre af redaktionsmedlemmerne: fra venstre Mads Rosendahl Thomsen, prisuddeler Ivan Rod fra Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter, Tine Engel Mogensen og Marianne Ping Huang.

det journalistisk letbenede. Som sådan er dets form magasinet."

God arbejdsånd

At tidsskriftet har kunnet bevare en linje gennem de mange år skyldes især at man har et stort redaktionshold, som kun udskiftes "lidt af gangen".

–Vi har en meget velfungerende redaktion med en god arbejdsånd, siger Mads Rosendahl Thomsen om sine frivilligt gratisarbejdende kolleger. Og indimellem får den universitære redaktion tilmed en saltvandsindsprøjtning udefra, fx i form af hjælp fra det kunstneriske miljø.

I det seneste nummer med temaet "Landskab" bragtes således en enquete redigeret af redaktionsmedlemmet og forfatteren Louis Jensen. Til eksterne skribenter kræves der honorarer, så betingelsen for at det indimellem kan lade sig gøre er tidsskriftets nogenlunde velfungerende økonomi. Heldigvis er antallet af abonnenter da også steget en smule på det seneste, til omkring de 300.

Sjældent anmeldt

Udover skulderklap og fjer i hatten, kunne redaktionen ved overrækkelsen hæve en check på 5.000 kr. og noget god champagne. Og så en smule af den medieomtale som selvfølgelig har en vis betydning, men som det ellers ikke bliver til så meget af, bortset fra Politiken der er flinke til at bringe anmeldelser.

–Men vi bliver desværre anmeldt for sjældent, beklager den unge ph.d., der

mener at dette kan skyldes at aviserne føler sig forpligtede, hvis de har anmeldt tidsskriftet én gang.

–Kulturtidsskrifter burde ligge i aviserens udvælgelsesbunker på linje med alle andre bogudgivelser, og dermed i det mindste indimellem opnå at få tildelt lidt spaltepads i aviserne, når de ser et godt nummer.

Glæde og gåpåmod

Alt i alt er der dog glæde og gåpåmod i redaktionen efter kåringen til Årets Kulturtidsskrift.

–Vi har hele tiden følt os respekteret for det arbejde vi laver, og som vi også mener er blevet lidt bedre hele tiden, men det varmer meget, indrømmer Mads Rosendahl Thomsen.

–Det er jo ikke et Formel 1-løb vi har vundet, og vi sprøjtede heller ikke med champagnen, men det at nogen udefra stiller sig frem og siger, ja, *Passage* er vores bud på årets kulturtidsskrift, det føles faktisk ret stort.

Mads Rosendahl Thomsen arbejder lige nu på en til kåringen relateret artikel, som skal bringes i Forskningsfondens årsskrift – et eksempel på at kåringen ud over lidt spaltepads har "åbnet nogle døre".

Ellers må Warhols berømte 15 minutter i mediespotlightet siges at være forbi for tidsskriftets redaktion, som da også for længst vendt tilbage til arbejdsbordet hvor der bl.a. barsles med lovende udgivelser om det encyklopædiske og om rus og litteratur.

SHF-bevillinger 2002

"Humanister tænker stort", siger Statens Humanistiske Forskningsråd om baggrunden for årets uddelinger. Og en pæn del af de store tænkere befinder sig på Det Humanistiske Fakultet her i Århus.

På de følgende sider præsenterer en række af bevillingsmodtagerne deres projekter som bliver ført ud i livet i løbet af 2003.

Ud over de beskrevne projekter har lektor Gerd Haverling (Romansk & Oldtid og Middelalder) fået bevilget 400.000 kr. til projektet *Lexicon Medvæ Latinitatis Danicæ/Ordbog over Dansk Middelalderlatin*, professor Frands Mortensen (Informati-

ons- og Medievidenskab) har fået 84.000 kr. til *TV2 1986-1999. Politik, økonomi, organisation, teknik* og på Moesgård Museum står Birgitte Marianne Rasmussen med 129.000 kr. til en publikationsforberedende bearbejdning af manuskripter til monografien *Slusegårdsgravpladsen, bind IV*.

Endelig har vi ikke nået at få præsentationer fra alle otte bevilgede ph.d.-stipendier.

SHF's pressemeddelelse kan læses på www.forsk.dk/shf/nyt/presse/aarets_uddeling02.htm

Natur, ånd og bevidsthed

- studier i kognitions- og bevidsthedsfilosofi

Af Lars Gundersen
Lektor, Filosofi

Projektet, der er placeret ved Institut for Filosofi, Aarhus Universitet, udspringer af centrale problemstillinger indenfor den tværdisciplinære kognitionsvidenskab.

De empiriske grene af kognitionsvidenskaben formår med stadig større succes at imitere, manipulere og endog generere mentale repræsentationer. En stor del af denne succesfulde forskning har været karakteriseret ved et naturalistisk paradigme: en ide om, at mentale repræsentationer blot er en blandt mange entiteter i en verden, der helt igennem er underlagt naturlovenes virke. Dette naturalistiske paradigme er imidlertid blevet udfordret af resultater fra andre grene af kognitionsforskningen, hvor karakteristiske fænomener som intention, forståelse, sprog og dømmekraft opfattes i projektivistiske termer. Her er ideen, at bevidstheden

projicerer sig selv ud i naturen og derved genererer væsentlige aspekter ved virkeligheden.

En tilfredsstillende løsning af dette spændingsforhold mellem naturalisme og projektivisme indenfor moderne kognitionsforskning forudsætter en fornyet, og forbedret forståelse af bevidsthedens natur. Projektet vil bidrage til en sådan ved at tilnærme sig problemstillingen fra tre forskellige vinkler: i) bevidsthedsfilosofisk, ii) epistemologisk og iii) videnskabsteoretisk med specielt fokus på henholdsvis bevidsthedens metafysik, mental respons-afhængighed og den kognitive neuropsykiatris videnskabsteori.

Projektet ledes af en styregruppe, der ud over Lars Gundersen (Aarhus Universitet), består af Jakob Hohwy (Aarhus Universitet) og Jesper Kallestrup (Københavns Universitet).

Der er tilknyttet en forskergruppe bestående af 11 forskere fra universiteterne i Århus, Odense, Roskilde og København samt et større netværk af internationalt toneangivende forskere fra Europa, USA og Australien.

Foto fra Lars Gundersens hjemmeside

Lars Gundersen (i forgrunden)

Projektet er blevet muliggjort af en 2.000.000 kr. bevilling fra Statens Humanistiske Forskningsfond under det nystartede program *Yngre Forskningsledere*. Den fulde projektbeskrivelse kan findes på www.hum.au.dk/filosofi/ under forskning.

Bevillingshaver og -ansvarlig: Lars Gundersen (fillg@hum.au.dk)

Dansk Center for Byhistorie søsætter forskningsnetværk

Netværket mødes i Den Gamle By: Fra venstre Jørgen Mikkelsen, Peter Dragsbo, Bjørn Poulsen, sekretær Tine Bro, Hans Schultz Hansen og Søren Bitsch Christensen.

Af Søren Bitsch Christensen,
adjunkt, Dansk Center for Byhistorie

Med en bevilling på 400.000 kr. fra Statens Humanistiske Forskningsråd i ryggen kan Dansk Center for Byhistorie i 2003 og 2004 afvikle forskningsnetværket "Byens rum og det rummelige bysamfund i historisk perspektiv".

Netværkets vigtigste punkt udgøres af forskningsseminarer af en og flere dages varighed. Projektgruppen har desuden valgt at afsætte en pæn del af bevillingen til frie midler til etablering af workshops, studenteraktiviteter og deltagelse i internationale konferencer og samarbejder. Som slutsten på netværket vil der udkomme en engelsksproget antologi med offspin fra netværkets aktiviteter.

Bred projektgruppe

Dansk Center for Byhistorie blev etableret i 2001 i samarbejde mellem Historisk Afdeling og Den Gamle By, og bevillingen fra SHF giver mulighed for at udbygge centrets position i det byhistoriske forskningsmiljø. Dette miljø er præget af mange og spredte institutioner inden for forskellige fag og traditioner. Centret har tidligere med succes inviteret til en seminarrække med syv seminarer med appel

til forskere fra forskellige institutioner.

Projektgruppen bag netværket afspejler derfor centrets ønske om bredde og samarbejde. Netværksansvarlig er professor Bjørn Poulsen fra Historie og administrator er Søren Bitsch Christensen fra Dansk Center for Byhistorie. Desuden indgår seniorforsker Jørgen Mikkelsen fra Landsarkivet for Sjælland, forskningschef John T. Lauridsen fra Det Kgl. Bibliotek, Statens Arkivers forskningschef Hans Schultz Hansen, leder af Museet på Sønderborg Slot Peter Dragsbo og endelig Den Gamle Bys direktør Thomas Bloch Ravn, der blandt andet også er adjungeret lektor ved Historie.

Forsmag på forskning

Det er vigtigt at introducere de studerende til forskningsmiljøet, og der lægges derfor op til, at centrets studerende skal få udbytte af netværket. Det gælder i første række dets overbygnings- og speciale-studerende, men også de studerende der er i praktik eller har studenterjobs ved centret. For centrets og fakultetets ph.d.-studerende med byhistoriske emner er forholdet selvfølgelig lidt anderledes og mere forpligtende. For dem kan netværket indgå i et egentligt forskeruddannelsesforløb.

Byhistoriske seminarer

Det første seminar afholdes 27. marts i Helsingør Theater i Den Gamle By. Det er ment som en appetitvækker til resten af netværket og har derfor det overordnede tema "Byen i Historien".

Dernæst følger i efteråret 2003 et to-dages-seminar med titlen "Byrummets forandring". Det henlægges til København og vil omhandle lange udviklingstræk af urbanitetens bygningsmasse. I fokus kommer byrummets helt centrale bygningsværker og pladser ("ikoner") som for eksempel torve, institutioner, den sociale og økonomiske geografi med videre.

Til sidst følger i foråret 2004 et tre-dages-seminar i Århus om "Borgerkultur og urbane netværk". Der vil på den ene side blive diskuteret spørgsmål som national/international borgerkultur og byen som kulturspredere og på den anden side økonomiske og sociale netværk mellem byer. Seminaret får international deltagelse.

Tilmelding og yderligere information på mail@byhistorie.dk.

Se også www.byhistorie.dk

Program for seminaret 27. marts kan læses på www.byhistorie.dk/byens_rum/byen_i_historien.pdf

SHF-stipendier

SHF har bevilget i alt otte ph.d.-stipendier til forskerstuderende på Det Humanistiske Fakultet. Vi bringer her de første præsentationer:

Udsigelsen i moderne fransk poesi – en modulær diskursanalyse

Af Adam Ægidius

Mit ph.d.-projekt med ovennævnte titel vil udforske de polyfoniske strukturer i moderne fransk poesi. Polyfoni handler om, hvordan flere stemmer og synspunkter kommer til udtryk, når man taler. Ofte refererer man direkte til, hvad andre har sagt, andre gange inkorporeres de andres tale indirekte i det, man selv siger. Polyfoniteorien forsøger at forklare, hvornår disse andre stemmer end ens egen er på spil, og hvordan disse stemmer indgår i bestemte strukturer både på sætningsplan og tekstplan. Ved at undersøge dette kan man finde ud af, hvordan mennesker kommunikerer, og en hel række af forskellige genrer og diskursformer kan undersøges med det sigte. Mit projekt har kastet sig over moderne fransk poesi, der eksperimenterer med alle sprogets muligheder. En undersøgelse af sprogets ydergrænser kan kaste lys over ganske fundamentale funktioner ved almindeligt sprog. Et af problemfelterne er for eksempel, hvor grænsen går mellem fiktionstekster og ikke-fiktionstekster, og her vil jeg bl.a. analysere nogle kronikker, der har været udgivet i franske aviser, men som i virkeligheden er poetiske fiktionstekster. Min tese er, at polyfoniteorien kan hjælpe med til at afdække, hvornår (og om) en særlig sprogbrug – udsigelsen – afføder en særlig genre uafhængigt af ydre omstændigheder såsom udgivelsessted og paratekster (titel, genrebetegnelse, bagsidetekst, etc.).

Polyfoniteorien er både lingvistisk og litterær. Mit projekt knytter sig til *De skandinaviske polyfonister*, som er en forskergruppe, som professor Henning Nølke (Aarhus Universitet) er projektleder for (se www.hum.au.dk/romansk/polyfoni). Poesi har endnu ikke været et forskningsobjekt for polyfoniteorien, og det er her, mit projekt kommer ind i billedet.

Himmerland - centerstudier i yngre bronzealder"

Af Lise Frost

Ph.d.-studerende fra 1. marts 2003

Projektet tager udgangspunkt i begrebet centerdannelse, der i adskillige år har spillet en væsentlig rolle i forbindelse med diskussionen af økonomiske, sociale og ideologiske vilkår i mange oldtidsamfund. Vidnesbyrderne om tilstedeværelsen af centre og centerstrukturer er dog stadig sparsomme.

Lise Frost

Centre kan betegnes som knudepunkter, hvorfra en elite regulerede samfundets ressourcer. Arkæologisk kan et center artikulere sig ved særligt rige eller iøjnefaldende levn inden for et geografisk begrænset område, men bl.a. fordi centrene udtryk ser ud til at variere regionalt gives ingen entydig definition. Dog kan der være fællestræk i eksempelvis de topografiske forudsætninger for dannelsen af centre.

I Danmarks yngre bronzealder (1100-500 f.Kr.) er centerdannelse alene beskrevet fra det sydvestlige Fyn og det vestlige Sjælland, hver med sit eget udtryk. Et væsentligt spørgsmål er, om disse eksempler er enestående, eller om flere centre kan udskilles gennem nye studier. Min tese er, at der i alle regioner af en vis størrelse har eksisteret centre. Og at vandvejene som kommunikationsåre og kontaktzone mellem bagland og omverden spiller en afgørende rolle for deres placering og udtryk. Påstanden er aldrig undersøgt i Jylland, og formålet med ph.d.-projektet er dels at påvise centerstrukturer, dels at udpege og klassificere konkrete centre i Himmerland. Området er valgt, fordi fundstoffet er rigt og forskelligartet. Desuden er landskabet varieret og har mange større vandløb samt kyststrækninger. Det er min forventning, at konkrete centre kan udpeges ved Skals Å/Nørreå, Halkær Å/Lerkenfeldt Å og Lindenberg Å/Østerå.

På baggrund af resultaterne vil jeg med en perspektivering til Fyn og Sjælland søge at udarbejde mere generelle teorier om centerdannelse i Danmarks yngre bronzealder.

Begrebet genre – som diskursivt fænomen i populærmusikkritikken

Af Mads Krogh-Christensen,

Ph.d.-studerende, Institut For Æstetiske Fag, Afd. for Musikvidenskab

Projektets emne er det populærmusikalske genrebegreb som anvendt i dansk populærmusikkritik (dvs. aviser, musikblade og -magasiner) fra 1990'erne til i dag. Genrebegrebet er helt centralt for den måde musik omtales, beskrives og vurderes i kritikken (såvel som i den musikvidenskabelige) diskurs, og det er projektets antagelse, at genrebegrebet fungerer som et organiserende princip – en måde at forstå forskellig musik i forhold til anden musik, musikere, æstetiske ideer, traditioner, kulturelle fænomener osv. Anvendelsen af genrebegrebet resulterer således i en række genrediskurser (pop-, rock-, techno-, hip-hop-diskurser etc.), som præger såvel kritikken internt som kritikken relation til andre institutioner i musiklivet.

Genrebegrebet forsøges afdækket som diskursivt fænomen indenfor kritikken, og projektets tilgang er i udgangspunktet diskursteoretisk. Med inspiration i den engelske lingvist Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse beskrives kritikken diskurs(er) imidlertid under hensyntagen til kritikken forhold til andre institutioner i musiklivet (fx musikindustrien), og projektet baserer sig således teoretisk på en kombination af diskurs- og kulturteori (særligt Pierre Bourdieus teori om kulturelle felter), hvilket udmøntes meto- disk i en kombination af tekstanalyse og interviews.

Projektet vil i forlængelse af sin undersøgelse af genrebegrebet endvidere bidrage til at belyse dansk populærmusikkritik som en central, men forholdsvis ubeskrevet institution i dansk musikliv i pågældende periode, ligesom projektet vil bidrage til forståelsen af verbalsproglig formidling af musik som en vigtig side af de sociokulturelle praksissammenhænge, i hvilke populærmusikken har og får sin betydning.

Det gode liv: *Capability*-tilgangen reflekteret i den socialfilosofiske og den asketiske udfordring

Af Simon Laumann Jørgensen

DR laver dokumentarfilm om det; både dronningen og statsministeren talte om det i deres nytårstaler; og Socialforskningsinstituttet har dokumenteret det i rapporten "Tid og velfærd": Vi bruger flere og flere timer fra vores korte liv på at arbejde mere og mere. Intimiteten i kærligheden forsøger vi i det mindste at få med og derfor opstår stressen.

Det er tilsyneladende vores dilemma: Hvordan skal vi fordele tiden mellem familie og arbejde? Helt ude af billedet er samvær med venner eller politisk aktivisme. Mit projekt er at tænke bag sådanne fænomener. Hvilke gode værdier kan være grundlaget for, at vi vælger at arbejde så meget og underprioriterer sociale relationer? Hvilke værdier går vi glip af på den konto?

En af de bedste teorier om vores 'velfærd' og 'det gode liv' er den såkaldte *capability* teori, som er udviklet af Martha C. Nussbaum & Amartya Sen. Nussbaum har som filosof arbejdet under FN i udarbejdelse af et universelt begreb om menneskelig udvikling, og grundtanken er, at vi hver især skal hjælpes op på et niveau, hvor vi i reel frihed kan vælge at leve det gode liv, som er bedst for os. Ifølge Nussbaum er det også sådan vi forestiller os velfærdsstatens rolle i Skandinavien. Ud over at afsøge hvilke værdier, der ligger bag vores søgen efter selvrealisering (fx på arbejdet) og hvilke værdier der ligger bag, at vi kan se det som en pligt at lade os skille, hvis ægteskabet er begrænsende for vores personlige udvikling, vil jeg undersøge alternative og kritiske bud på, hvordan vi bør leve vores liv.

Jeg vil for det første undersøge kritikken af en teori som Nussbaums fra mere Hegel-orienterede tænkere som den tyske Axel Honneth og de canadiske Alan Paten og Charles Taylor. Spørgsmålet er for bl.a. Taylor, om vi i fællesskab kunne skabe nogle væsentlige værdier, som ikke helt kan reduceres til, at de er grundlag for den enkeltes selvrealisering.

For det andet vil jeg se på kritikken af grænseløsheden i det projekt at finde sit eget gode. Hvornår får vi nogen sinde nok? Hvilke omkostninger er der forbundet med denne rastløse søgen? Det tyske Wuppertalinstitut har forsøgt at omformulere vores velfærdsforestillinger og dets leder Wolfgang Sachs har netop hævdet, at vi har brug for humaniora til at undersøge, hvad det er for værdier, det er værdifuldt at efterstræbe i uendelighed.

Tid og velfærd

Jens Bonke

Det gode liv. Det skal Simon Laumann Jørgensen beskæftige sig med i de kommende tre år som ph.d.-studerende. Forside af Socialforskningsinstituttets rapport "Tid og Velfærd"

Medieteori

TEORI

Forskningsprojektet *Medie- og kommunikationsvidenskabernes teorier – historie og aktualitet* har to overordnede og forbundne mål:

- at opprioritere det medie- og kommunikationsteoretiske felt, dets historie og aktualitet, som et *selvstændigt* forskningsfelt inden for medie- og kommunikationsvidenskaberne
- at bidrage til udviklingen af medie- og kommunikationsteorier med særligt fokus på de *nyeste medier* samt disses *samspil* med eksisterende medier, hvilket i vid udstrækning skal foregå på baggrund af og gennem en systematisk og kritisk læsning af eksisterende teorier

Disse mål skal konkret indfries ved udarbejdelsen af et 9-bind

bogværk, dels 8 enkeltbind om hvert sit medieteoritisk tema, dels et opslagsværk over medieteoritisk begreber, teoriretninger mm.

Endelig er der oprettet en database med referencer til litteratur inden for det medie- og kommunikationsteoretiske felt.

Projektansvarlig er Niels Brügger, lektor, ph.d., Center for Internetforskning, Institut for Informati- ons- og Medievidenskab, Aarhus Universitet.

Projektet er igangsat 1. januar 2003 og støttes i 2003 af Statens Humanistiske Forskningsråd med 295.000 kr.

Yderligere information, se projektets netsted www.mediateori.dk

Kunst på Germansk

Det er ikke til at overse: Germansk har fået kunst på væggene

Institut fik 24 billedskønne gaver af Kunstfonden

Germansk har fået en forskønnende gave fra Statens Kunstfond: Fire store oliemalerier og 20 fotografier. Instituttleder Hans Carl Finsen tog initiativ en til en ansøgning, og er glad for at have fået rigtig kunst på de før så kedelige vægge. Germansk var det første institut der rykkede ind i Nobelparken. De ansatte var glade for den fem etager høje bygning 451 med den fine udsigt. Men der manglede ligesom noget på væggene.

Der blev nedsat et udvalg bestående af Hans Carl Finsen og kollegaen Kirsten Søholm. Et beskedent beløb blev afsat til kunstindkøb, men det rakte kun til et par ellers meget fine litografier af Günther Grass og en mængde indrammede reproduktioner, bl.a. en Warhol-serie med fire pop-art-bearbejdelser af Goethe.

Men da der var stadig en del kedelige, bare vægge tog Hans Carl Finsen initiativet til at søge Statens Kunstfond, som hvert tredje år uddeler en række malerier – og det gav pote.

Ikke i èt med væggen

Nu pryder tyve flotte fotografier og fire store oliemalerier bygningens vægge. Og specielt oliemalerierne, som er signeret af kunstnerne Peter Mandrup, Teddy Søren-

20 fotografier er blandt kunstgaven til Germansk; her er det sekretær Ingrid Alsbjerg der betragter værkerne.

sen og Tal R, undgår man vanskeligt at lægge mærke til.

–Kunstfonden har valgt at forære os en udsmykning der bestemt ikke er tam, siger Hans Carl Finsen.

–For nogle har især malerierne krævet lidt tilvænnning, mens andre har været begejstrede fra starten. Men det var selvfølgelig hvad man kunne forudse, at ikke alle ville juble, fortsætter instituttlederen, der personligt er glad for en udsmykning der ikke falder i ét med væggen.

For de mange

Værkerne, som er ophængt tyverisikret i den offentligt tilgængelige bygning, kommer i øvrigt ikke kun instituttets egne

studerende og ansatte til gode. Dele af gaven pryder etagerne med undervisningslokaler umiddelbart under Germansk, hvor der kommer rigtigt mange forbi. Og et af de store oliemalerier hænger i Karl Verner-værelset, som bruges til møder og gerne i repræsentative sammenhænge.

Billederne er i første omgang et 10-årigt lån. Efter denne periode vil eventuelle museumsrelevante værker blive udtaget med henblik på overflytning til et kunstmuseum. De ikke udtagne værker overgår herefter i låners ejendom – og der gives erstatningsværker for de udtagne.

– mn

En videnskab for sig: Dansk Selskab for Fraseologi

Nu skal fraser, idiomer, ordsprog og kollokationer for alvor under lup

Af Ken Farø
Institut for Tysk og Nederlansk,
Københavns Universitet

På baggrund af de senere års udvikling inden for den internationale fraseologi – forskningen i den del af ordforrådet, som består af flerordsforbindelser i bredeste forstand – er der for tiden ved at blive dannet et fraseologisk selskab i Danmark. Ideen med selskabet er at skabe et forum for forskere og andre interesserede, som arbejder med, kunne tænke sig at arbejde med, eller bare har lyst til at høre mere om dette udsnit af sproget.

Selskabet er åbent for alle, der har en eller anden tilknytning til dansk fraseologi, og det er meningen, at både ensprogede og kontrastive problemer skal på dagsordenen. På længere sigt er det hensigten at etablere møder, foredrag og symposier, en bibliografi og publikationer. Men i første omgang handler det om at undersøge, hvor stor interessen er for selskabet.

Hvis du er interesseret i Dansk Selskab for Fraseologi, og ikke allerede i anden sammenhæng har givet udtryk for det, opfordres du til at sende en e-mail med en uforpligtende tilkendegivelse heraf til kenfaroe@hum.ku.dk. Du vil så blive kontaktet, når aktiviteterne forhåbentlig kommer i gang. Har du kolleger i ind- eller udland, som kunne have interesse for selskabet, men som ikke ser dette opslag, så informer dem endelig om initiativet.

Cand.mag. Ken Farø, Institut for Tysk og Nederlansk, KU, tlf. 35 32 92 82

Jubilæumsfest med nye priser

Universitetet vil fejre sit 75-års jubilæum med bl.a. jubilæumslegater og ph.d.-priser

Jubilæet vil blive fejret flere gange i løbet af 2003, afsluttende med flere dages festligheder omkring fødselsdagen 11. september.

28. maj vil der blive uddelt fem jubilæumslegater efter samme kriterier som Rigmor og Carl Holsts Legat, nemlig som en hædersgave til en forsker med tilknytning til Aarhus Universitet hvis forskning giver løfter om det fremtidige arbejde

4. juni vil Aarhus Universitets Forskningsfond uddele en ny ph.d.-pris til de mest fremragende ph.d.-afhandlinger forsvaret i 2002.

Fakultetet skal nu indstille en kandidat til hver pris.

Festuge

Universitetet har besluttet at årsfesten – af praktiske hensyn – fremover skal foregå på fredagen i den uge hvor 11. september falder

Den falder i år på den 12. september, men allerede søndag den 7. september bliver den universitære "festuge" skudt i gang med et åbent hus for hele byen. Lørdag den 13. september vil der være udenørs TV2-koncert og fest for de ansatte

slam

Læs mere om jubilæumsaktiviteterne på www.au.dk/da/2003/jubilaem

Stillerum i Studenternes Hus

Et rum med fred til bøn og andagt

Fra Studentermenigheden

I Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3, er der nu blevet lavet et stillerum. Studerende kan her søge stilhed og finde rum for bøn og besindelse i dagens løb. Stillerummet finder du på gangen over Stakbogladen i lokale 124.

Hvis I er en gruppe, der kunne tænke jer at benytte rummet til faste andagter, tidebønner eller lignende, kan I booke Stillerummet ved henvendelse til studenterpræsten (lokale 122, tlf. 8942 2103).

Morgenbøn

Studentermenigheden i Århus inviterer til Morgenbøn i Stillerummet, alle hverdage fra kl. 8.50-9.05. Allerede fra kl. 8.40 kan man droppe ind til meditativ musik, og efterfølgende kan man forblive i stilheden indtil kl. 9.30.

Morgenbønnen består af sang, bibellæsning, bøn og stilhed. Morgenbønnen indeholder også dagligt en sang fra klosterfællesskabet i Taizé i Sydfrankrig. Hver morgen har sin faste leder, som skiftevis er ansatte eller frivillige i Studentermenigheden.

Af hensyn til de udenlandske studerende i byen foregår fredagens Morgenbøn på engelsk.

Morning Prayer

The Student Congregation in Aarhus invites everyone for Morning Prayer Monday-Friday at 8.50-9.05 a. m. Friday morning the Morning Prayer is in English. It takes place in the Room of Silence (room 124 in Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3). Contact the university chaplain (room 122, phone: 8942 2103) for further information.

Fakultetets første adjungerede professorat

Styrket netværk og nye forskningsprofiler blev resultatet af Middelalderarkæologis fem år med en adjungeret professor tilknyttet

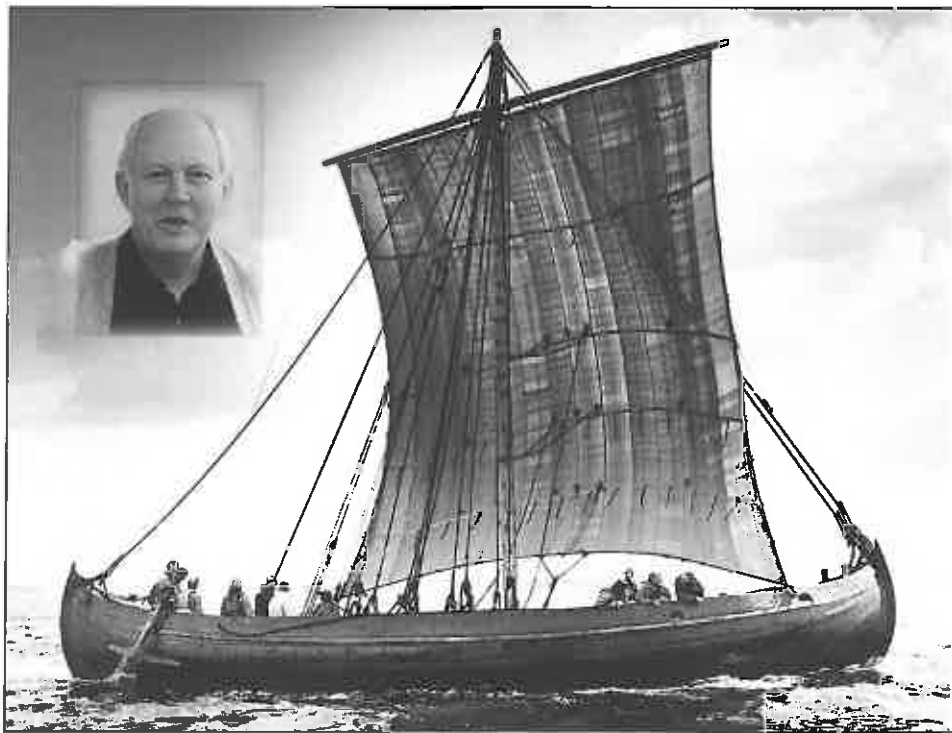
Af Else Roesdahl
Professor, Middelalderarkæologi

3. december 1997 fik Aarhus Universitets Humanistiske Fakultet sin første adjungerede professor. Det var forskningschef, cand. polyt. Ole Crumlin-Pedersen, leder af Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter i Roskilde. Han blev dermed formelt tilknyttet Afdeling for Middelalderarkæologi. Titlen tildeles for fem år, som nu er gået, og der kan derfor være anledning til at betænke, hvad Fakultetets dengang nye tiltag kom til at betyde her. I dag har fakultetet tre adjungerede professorer foruden en adjungeret lektor.

Først lidt om baggrunden. I 1993 oprettedes Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter, under Danmarks Grundforskningsfond, med bevilling til en femårsperiode, der siden blev forlænget til 2003. Det gav mulighed for videreudvikling og konsolidering af et særdeles aktivt forskningsfelt med en markant international position – og et forskningsfelt, som i betragtning af havets naturgivent afgørende betydning for Danmark til alle tider, er centralt for forståelsen af landets udvikling.

Banebryder

I middelalderarkæologien har marinarkæologien, især skibe, altid været integreret i studiet. Skibe var en forudsætning for vikingetidens og middelalderens intense nationale og internationale kommunikation – for handel, krige og rejser i almindelighed – og fra 1960'erne og frem kom der både i Danmark og andetsteds mange nye skibsfund, især på grund af nye tekniske muligheder for undersøgelser af vrage på havbunden og i lavvandede områder. Udgravningen af de fem vikingeskibe i Roskilde Fjord ved Skuldelev i 1962 var en milepæl og blev afsat for både en ny afdeling under Nationalmuseet og for Vikingskibsmuseet i Roskilde. Ole Crumlin-Pedersen var banebryderen. Højmiddelalderens "kogger" dukkede nu også op; de var før især kendt fra billeder og blev normalt opfattet som en tysk/nederlandsk skibstype knyttet til

Et af resultaterne af Ole Crumlin-Pedersens (indsat) forskning er Vikingskibsmuseets rekonstruktioner i fuld skala. Her ses det store fragtskib fra Skuldelevfundet, Ottar, fotograferet på sin jomfrusejls i 2000.

Hanseforbundets internationale handel. Her pegede imidlertid en serie præcise naturvidenskabelige dateringer og proveniensbestemmelser (dendrokronologi og dendroproveniens) på andre muligheder, idet de ældste skibe af typen har vist sig at være danske.

Greb chancen

Rekonstruktioner af skibe i fuld størrelse og sejlforsøg med dem gav ny viden om deres sejlegenskaber og reviderede både gængse opfattelser og medvirkede til en voksende almen interesse for fortidens skibe og øvrige marine forhold. Samtidig blev marinarkæologien et ekspanderende og højt specialiseret forskningsfelt på internationalt plan med forankring i adskillige europæiske universiteter. Marinarkæologien var, kort sagt, blevet et højt specialiseret forskningsfelt med stort potentiale. Afdeling for Middelalderarkæologi greb derfor muligheden for at tilknytte en af den internationale forsknings centrale personer, og den adjungerede professor, der kom fra et museumsmiljø, greb muligheden for at forankre den moderne marinarkæologi i et universitetsmiljø. Projektet blev vellykket set fra begge sider.

Styrket netværk

Ole Crumlin-Pedersen holdt tiltrædelsesforelæsning den 3. december 1997 og "af-trædelsesforelæsning" den 6. november 2002, begge gange overværet af mange faggrupper. Den sidste forelæsning var del af et seminar, hvor de to andre forelæsere var Mikkel Thomsen, ny kandidat med speciale i marinarkæologi, og Jan Bill, også fra Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter og nyligt ansat ekstern lektor i marinarkæologi (samarbejde mellem Forhistorisk og Middelalderarkæologi). Gennem de fem år har Ole Crumlin-Pedersen i øvrigt holdt en række forelæsninger, han har vejledt og inspireret studerende, der har været seminarer på Moesgård, og der har været ekskursioner til Centret og de andre marinarkæologiske institutioner i Roskilde. Kontakten til de marinarkæologiske miljøer er markant styrket, og de marine aspekter i middelalderarkæologien er trådt i karakter, hvilket igen er udmøntet i en lang række eksamensopgaver på faget, og flere er på vej. Med udløb af Grundforskningsbevillingen i august 2003 opløses Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter. På Moesgård håber vi fortsat at kunne udnytte Centrets internationale pristilskud til undervisning, inspiration og vejledning for nye generationer af studerende, og bl.a. gennem videreførelse af det eksterne lektorat.

Unge forskere i spidsen for bogudgivelse

Forrige års ph.d.-seminar om litteratur og medier bærer nu frugt i form af en litterær antologi. Takket være to unge forskerspirer som her beretter om en tidskrævende og lærerig redaktionsproces

I kulturtidsskrifter og antologier kan man ofte støde på bidrag fra ph.d.-studerende. Et sjældent syn er derimod antologier som udelukkende er sammensat af bidrag fra ambitiøse forskerspirer. En sådan udkom imidlertid i januar under titlen *From Homer to Hypertext – Studies in Narrative, Literature and Media* – som resultat af et ph.d.-seminar afholdt i juni 2001.

Initiativet til bogen kom fra litteraturprofessor Svend Erik Larsen som i sin tid også var medarrangør af seminaret. Hele redaktionsarbejdet omkring udgivelsen har dog været forestået af to af seminarets unge deltagere: Hans Balling, ph.d.-studerende i latin og græsk, og Anders Klinkby Madsen der for tiden skriver på sit magisterspeciale på Litteraturhistorie.

Stort omskrivningsarbejde

–Ideen har været at lave en bog, hvor man diskuterer interaktionen mellem narrativitet, litteratur og medier i tiden fra litteraturens fødsel hos Homer og frem til nutidens hypertexter, siger Hans Balling, som bl.a. gik ind i arbejdet pga. en personlig interesse for at studere sit ph.d.-emne i et medieteoretisk perspektiv.

Den største udfordring for de unge redaktører har været at få artiklerne til at tale sammen og danne en helhed, samtidig med at det hele skulle holdes i en nogenlunde let tilgængelig form.

–Der har været en del omskrivningsarbejde, fx fordi nogle af bidragene, der i sin tid blev holdt som forelæsninger ved seminaret, måtte bøjes mere i retning af hinanden.

–Samtidig har det, for at bevare et præg af introduktionsbog, været nødvendigt at rense en hel del ud i bidragenes til tider esoteriske og meget akademisk indforståede sprogbrug. Kun i enkelte tilfælde har vi dog blandet os så meget, at vi har diskuteret mere substansielle ting, forsikrer Hans Balling

Lærerig proces

Redaktørparret er enige om at arbejdet har været temmelig tidskrævende – men også spændende og lærerigt.

–Det har været et stort arbejde. Dels fordi det åbenbart bare er et stort arbejde

“From Homer to Hypertext” er navnet på den antologi som to af fakultetets ph.d.-studerende har udgivet.

at redigere en bog, men også fordi det var første gang både Hans og jeg prøvede det – og vi har lært en masse undervejs, mener Anders Klinkby Madsen og nævner en række erfaringer som de begge kan bruge i forbindelse med senere bogprojekter:

–Der et hav af detaljer som man tror man har overblik over, men der bliver ved med at komme nye ting til. Fælles henvisningspraksis, kontinuitet i brugen af citationstegn, you name it. Det er en rigtig god idé at have en *fuldstændig* optegnelse over alle de ting, som man kan rundsende til bidragyderne på forhånd.

–Måske havde det også været bedre hvis der havde været én boss som kunne lægge en linje og sige: sådan skal det være, supplerer Hans Balling der dog understreger at det på ingen måde er en kritik af parrets udmærkede samarbejde.

Internationale perspektiver

Alle artiklerne er skrevet på engelsk og bogen følger dermed naturligt op på dens udspiring af det internationale ph.d.-seminar, som blev afholdt i samarbejde med forskere fra England og Holland.

–Videnskabelige studier i international litteratur, som de er udfoldet i bogen, er det for mig at se naturligt også at tænke i en international sammenhæng og publicere på engelsk, hvis det er muligt.

Bogen er en lille brik i et stort kredsløb, som jeg tror det er vigtigt at se sig selv som en del af, siger Anders Klinkby Madsen.

Redaktørerne har fået gevinster af såvel faglig som social karakter ved at engagere sig i det unge forskermiljø. De har selvfølgelig primært haft tæt kontakt med bogens danske bidragydere, men der er også internationale kontakter som kan aktiveres senere. Lige nu har de imidlertid

begge så travlt med at skrive på deres projekter at kontakterne er sat på stand-by.

For Hans Balling har den store investering af tid i bogprojektet betydet, at færdiggørelsen af hans ph.d.-projekt er udskudt.

–Ph.d.-uddannelsen er så stramt opbygget at den ikke umiddelbart inviterer til alt for mange skovture – og slet ikke af en tidskrævende art som denne, siger den kommende ph.d., der dog ikke har fortrudt at han gik ind i redaktionsarbejdet.

–mm

Bogen

From Homer to Hypertext – Studies in Narrative, Literature and Media

Som allerede titlen antyder, kommer antologiens 10 essays vidt omkring i verdenslitteraturen: fra antikkens epos over Dante, tysk Cicero-reception i 1700-tallet, Musil og Mallarmé – og ender så i en refleksion over nutidens digitale litteratur. Alle bidrag går til litteraturen som kommunikative strukturer og fokuserer på mediet og på retoriske og narrative modi.

Bogen er inddelt i tre dele: Epic and Authority, Narrative Technique og Textuality and Hypertext, og har desuden en introduktion af redaktørparret Hans Balling og Anders Klinkby Madsen

182 sider, kr. 150. Udgivet på University Press of Southern Denmark, kan bestilles på adressen www.universitypress.dk

Forskning formidlet for folket fylder femogtyve

SFINX 25 år

For 25 år siden forlod en gruppe idealistiske humanistiske forskere elfenbenstårnet og lancerede et tidsskrift om middelhavsområdets kulturer. Målet var at ramme bredt – det lykkedes! I dag har tidsskriftet ikke mindre end 8.000 faste abonnenter.

Den 10. december 2002 kunne det populære tidsskrift SFINX fejre sit 25 års-jubilæum. En bemærkelsesværdig præstation for et humanistisk tidsskrift – og så endda ét som er selvfinansierende og ikke modtager støtte, hverken fra offentlige eller private midler.

Forudsætningen for denne succeshistorie er selvfølgelig, at der har vist sig at være en bred folkelig interesse for det pågældende forskningsfelt, middelhavslandenes kulturelle arv. Men et måske ligeså centralt forhold er det at tidsskriftets artikler holdes i en let tilgængelig form, som muliggør et publikum udenfor akademiets mure.

Ned fra tårnet!

Med tidsskriftet SFINX har forskere med andre ord forladt elfenbenstårnet – og det var da også præcis hvad der blev råbt om fra politisk side i midten af 70'erne.

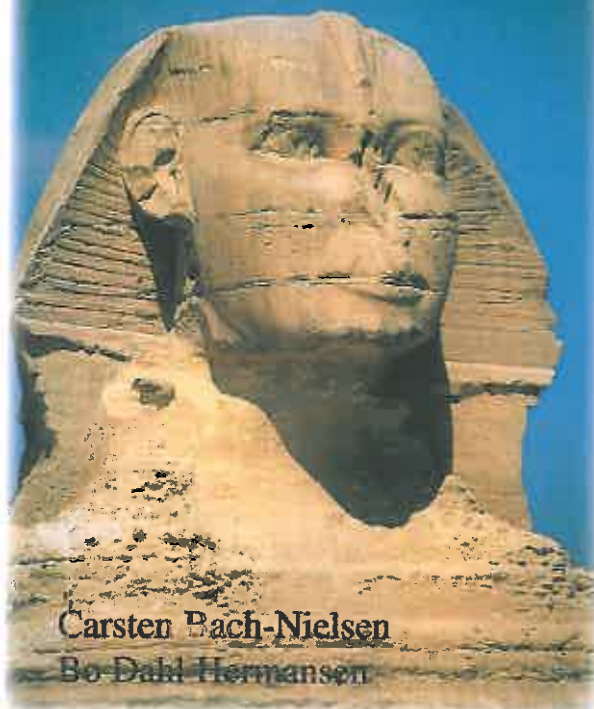
Idéen til et populærvidenskabeligt tidsskrift om middelhavsområdets kulturer opstod dog allerede i 1973 i en ung århusiansk students hoved: Erik Hallager, der den dag i dag stadig sidder i redaktionen, blev under indsamling af materiale til en afhandling om Knossos-paladset udspurgt om sin forskningsviden af et par videbegærlige turister, der senere viste sig at være danske.

Det gav ham et præj om, at der måske var et bredt – og vel at mærke utilfredsstillt – behov fra lægfolks side om kendskab til nyere forskning indenfor hans forskningsfelt.

Og det skulle vise sig at holde stik.

Da tidsskriftet blev lanceret i december

Alle tiders SFINX

Sfinx' jubilæumsbog om Sfinx - og om sfinxer

100 små SFINX'er – og én stor!

Den primære aktivitet for det engagerede forskningsfællesskab, som ud over de initiativtagende klassiske arkæologer også hurtigt kom til at omfatte klassiske filologer, ægyptologer, kunsthistorikere, etnografer og teologer, er dog stadig de skriftlige produkter.

Ud over tidsskriftet SFINX, der med sine fire årlige udgivelser netop har rundet nummer 100, er det blevet til 22 bogudgivelser.

Den første handlede om "Den græske olympiade" – det seneste blev udgivet

1977 fik det en flot modtagelse og i løbet af et par måneder kunne man prale af ikke mindre end 4.000 faste abonnenter – et tal der i dag er vokset til det dobbelte. Ny forskning tager normalt lang tid om at nå ud i populærvidenskabelig form, men det blev der med SFINX lavet om på – og med stor succes.

På rejse med eksperterne

Det ofte rigt illustrerede tidsskriftet, der undervejs er gået fra sort/hvid til farver, udgives i dag af den selvejende institution *Orbis Terrarum* – det udtryk romerne i sin tid brugte for hele den kendte verden. Institutionens erklærede formål lyder på "at udbrede kendskabet til middelhavsområdets kulturelle arv ved at gøre forskningen herom alment tilgængelig. Dette opnås gennem udgivelsen af tidsskriftet SFINX og i øvrigt på enhver måde, som findes egnet".

Og egnet har man fx ud over det skriftlige medium fundet aktiviteter som rejse- og foredragsvirksomhed.

I 1979 udgav SFINX et temanummer om Rom, og man besluttede at følge dette op med en rejse hvor to eksperter på henholdsvis antikkens og renaissanceens Rom blev rejseledere, og således fik mulighed for at udbrede deres viden på rette sted. Også her fik SFINX en succes og SFINX arrangerer nu hvert år mindst én rejse for de rejse- og videbegærlige danskere til middelhavsområdet – med ekspertledelse, naturligvis!

i forbindelse med jubilæet og handlede meget passende om det gådefulde væsen sfinxen, som følges fra det faraoniske Ægypten over oldtidens Grækenland til det moderne Europa.

Som ledsagere på denne sfinx-jagt har man ægyptologen Bo Dahl Hermansen og kunsthistorikeren Carsten Bach-Nielsen. Sidstnævnte har skrevet hoveddelen af den i øvrigt både rigt og smukt illustrerede bog, men måtte hente assistance hos førstnævnte i København, da han ikke selv havde ekspertisen til at skrive de to første kapitler om oldtidens sfinxer og deres tradition i det østlige middelhavsområde.

Velfortjent halsskylning

Foruden den flotte bogudgivelse blev jubilæet fejret med den athenske professor Christos Doumas festforelæsning om en række udgravninger på vulkanøen Thera (Santorini) i det græske øhav, samt selvfølgelig med en efterfølgende reception, hvor man velfortjent kunne skylle halsen oven på 25 års vel – og oftest endog frivilligt – udført arbejde.

- mm

Bogen Alle tiders SFINX er på 151 sider og indeholder ikke mindre end 171 illustrationer i farver og s/h. Den koster 175 kr. og kan bestilles ved henvendelse til Tidsskriftet SFINX, Institut for Klassisk Arkæologi, Aarhus Universitet, 8000 Århus C. I december udkom desuden tidsskriftet SFINX, nr. 4, 2002.

Forandring fryder ... ikke altid!

Filosoffen Oskar Borgman Hansens muntert alvorlige beretning om et universitetsliv i konstant forandring.

Og om en verdensmand ved navn Kort K. Kortsen

"Her sker jo aldrig en skid", kunne man i sin tid høre revolutionshungrende unge fra 68-generationen sige om "det stivnede universitetssystem". Ekkoet genlyder fra nutidens unge studerende, om end det i dag næppe er et politisk engagement der ligger bag, men snarere et ønske om at få lidt adspredelse fra en ulidelig, kronisk tilstand af dyb kedsomhed. I begge tilfælde råbes der på den forandring som fra den unges korte erfaringsperspektiv aldrig ser ud til at ville finde sted (eller for den sags skyld nogen sinde at have fundet sted). Men de tager fejl, gør de, og med en smule historisk orientering ville de vide det.

Kort Kortsen – en rigtig verdensmand

Heldigvis er der da stadig folk – også inden for universitetsverdenen – der tager sig tid til at erindre, og som de unge kan hente en smule historisk bevidsthed fra. I et kapitel i bogen *Erindringer og refleksioner* ser Oskar Borgman Hansen – med såvel et glimt som en torn i øjet – tilbage på mange års tilknytning til Institut for Filosofi.

Her berettes tilbage fra tiden med pro-

fessor Kort K. Kortsen, der trods navnet havde et udseende som en rigtig verdensmand (hans billede stadig pryder væggen i et lokale på Filosofi).

Og om Justus Hartnack, der i sin lange æra blandt meget andet gennemførte en grundig rensning for psykologisme, og satte logikken tilbage på tronen hvor den efter hans mening hørte hjemme: "Jeg kan se ham for mig, når han med foragt taler om titlen på en afhandling, som lød omtrent således: Om det psykologiske grundlag for logiske domme".

Hårdnakket marxistisk angreb

Der var langt fra Kortsen til Hartnack – men endnu længere var der mellem Hartnack og de oprørske marxister som dukkede op i slutningen af tresserne. Der var ikke grænser for hvad professoren måtte lægge øre til i disse år: "Hold nu op med det formalistiske sludder, Justus", lød det på et møde fra en yngre kollega.

En anden gang blev Hartnack, som det var kutyme i tiden, stillet over for spørgsmålet, hvilken samfundsrelevans hans disputats havde haft. "Ingen. Og det er ingen fejl ved den", svarede han. For ham var der andet og mere til livet og filosofien end "samfundsmæssig nytte".

Det har der også været for Oskar Borgman Hansen, der som et vidnesbyrd herom netop har udgivet sin oversættelse af inspirationskilden Rudolph Steiners "Frihedens filosofi". Og symptomatisk nok havde også Borgman det vanskeligt med den marxistiske bølge: "Og så skulle man på een gang til at være marxist, hvad jeg hverken kunne eller ville være".

Oskar Borgman Hansen har viet et kapitel i sin erindringsbog til arbejdsforholdene i tiden omkring studenteroprøret.

Erindringsbogen byder på flere uhyggelige eksempler på "det magtmisbrug som blev udøvet ved det Humanistiske Fakultet ved Aarhus Universitet" i perioden. Men også marxismen forsvandt med historiens forunderlige og foranderlige gang. Og ikke uden bid (om end et behersket, ikke et bittert) kan den nu afgåede lektor heldigvis konkludere i taknemmelighed: "Ungdomsoprøret gik forbi, og jeg fik en række gode arbejdsår."

- mn

Efter siliklondyke...

“ På Oxford Universitet åbnede man for nylig et nyt institut for internetforskning. Det er ikke en klynge og ikke engang et center, men et rigtig gammeldags institut baseret på afdelinger med hver deres faglige profil. Der blev talt meget om behovet for tværfaglighed og om behovet for at skabe et mødested mellem universitet, erhvervsliv og politikere. Det er en hindring, sagde man, at de tre miljøer omtalte hinanden så fjendtligt. Det er kun af akademisk interesse, siger man affærdigende til forskerne; det er ren politik og dermed dybt ukvalificeret siger man om politikerne; og om erhvervslivet, at de ikke har andet end penge i hovedet. Der er næppe tvivl om at den gensidige mistro er skadelig, som det blev slået fast af mange talere. Nok så interessant var det dog, at flere

samtidig understregede, at der bag de uheldige fjendebilleder gemte sig en anden og meget værdifuld forskel, nemlig at de tre aktører har til opgave at arbejde med - og derfor tænke i - forskellige tids-horisonter. Mens erhvervsvirksomheden ikke overlever, hvis man ikke hele tiden har mindst det ene øje på årsregnskabet eller en måske endnu kortere termin, vil politikereren ikke overleve, hvis han ikke har det et ene øje rettet mod valgdagen, der højst ligger 3-4 år ude i fremtiden, hvorimod forskeren knapt kan fiksere et tidsmæssigt mål, og hvor man – i hvert fald på universiteterne – er nødt til at tænke fagudviklingen de 5-6 seks år frem som det tar at uddanne en kompetent kandidat. Det er trods alt et videnssamfund baseret på ekspertsystemer, vi vil have, ikke sandt?”

Citatet

stammer fra artiklen "Efter siliklondyke" af Niels Ole Finnemann.

Artiklen blev publiceret på www.kommunikationsforum.dk 15. januar 2003.

Humanistiske bøger

Anton Bruckner

Bo Marschner:
Zwischen
Einführung und
Abstraktion.
Studien zum
Problem des
Symphonischen
Typus Anton
Bruckners

Anton Bruckners symfoniske musik er blevet vurderet meget forskelligt igennem historien. Hovedsageligt er der dog to positioner, fremhæver Bo Marschner i sin doktorafhandling: en abstraktionspræget og en indfølelsesbetonet. Positionerne anskuer både Bruckners musik alment æstetisk og med hensyn til konkrete kompositionstekniske forhold. Ud over at karakterisere andre forskeres holdning til Bruckners symfoniske musik beskæftiger Bo Marschner sig med Bruckners formale processualitet, og han undersøger om den er udtryk for musikalsk evidens eller analytisk anstrengelse. Den formale processualitet er så uomgængelig i Bruckners symfoniske musik at det sidste kunne være tilfældet. På den anden side kunne den være udtryk for en æstetisk bestræbelse som ikke kan begrundes kompositorisk.

Afhandlingen blev forsvaret i september 2002 (se www.au.dk/da/nyheder/presse/160902.htm).

Bo Marschner: Zwischen Einführung und Abstraktion - Studien zum Problem des symphonischen Typus Anton Bruckners. Studier og publikationer fra Musikvidenskabeligt Institut, Aarhus Universitetsforlag, 6. 480 sider, 348 kr.

Omtaler af tidsskrifter og bøger er skrevet af David Graff og Michael Nonboe

Skrift med gods i

Pernille Hermann:
Skrift og historie hos
Orderik Vitalis

For voksne mennesker i dag kan skrift forekomme at være den naturligste ting i verden; den er jo overalt – fx i ugeblade, bøger, sms'er og på internettet – og man tilegner sig den uden videre. Men sådan har det ikke altid været, og det var ingen ligegyldighed da skriften for meget længe siden dukkede op. Den gang var skriften nemlig langt mere ladet end den er i dag. Det fremgår klart af denne bogs behandling af overgangen til skriftlighed i den tidlige normanniske og nordiske kultur. Forfatteren er Pernille Hermann, ph.d.-studerende på Nordisk, Aarhus Universitet. Pernille Hermann mener at skrivning af historie er et godt udtryk for det 12. århundredes nytænkning hvor skriften vandt frem. Udgangspunktet er det normanniske historieværk *Historia ecclesiastica* – eller på dansk: *Historiske beretninger om Normanner og Angelsaxere* – af Orderik Vitalis. Ud fra denne tekst – eller dette skrift – fremhæver Pernille Hermann først tidens historiebegreb som delvist løsrivet fra frelseshistorien og dernæst skriftens dobbelte betydning som verdslig og som frelsesvej bundet til bibelen. Det må man sige er skrift med gods i.

119 sider. 148 kr. November 2002. Museum Tusulanums Forlag

Visuelle myter og mod-myter

Lars Kiel Bertelsen, Anne-Louise Sommer & Hans-Henrik Lohfert Jørgensen (red.): Mytologi & mod-mytologi

En myte er noget opdigtet som udtrykker en lære. Denne definition balancerer på grænsen til et paradoks. For hvordan tage noget opdigtet for en lære? En lære kan ikke være opdigtet, i hvert fald ikke i betydningen: usand. Alligevel må mytologien grundlæggende defineres sådan; det ligger simpelthen i etymologien: 'Mytologi' kommer af de oldgræske ord *mythos* og *logos*. *Mythos* betyder opdigtet fortælling, *logos* betyder lære. Og faktisk svarer den potentielt paradoksale definition

pænt til den normale forståelse af begrebet. For hvad er en mytologi andet end noget som nogen tager for en lære, men som man selv hævder er opdigtet – og en falsk lære? Mytologier antager mange former, og blandt de former man kan læse om i denne antologi fra Kunsthistorie, er fx fotografiets mytologi, socialkonstruktivismens, kristendommens og filmens. Artiklernes røde tråd er en undersøgelse af "de mekanismer inden for det visuelle felt, der bidrager til produktionen af stærkt ideologiske systemer" som der står i indledningen. Derudover konfronteres de "stærkt ideologiske systemer" – eller myter – med deres modmyter. Antologien er en udløber af et seminar som instituttet afholdt sidste år, den indeholder 8 artikler og koster kun 20 kr.!

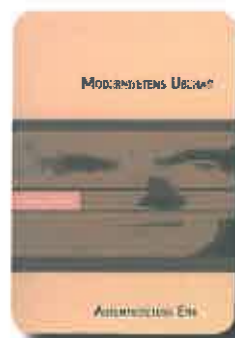
95 sider. 20 kr. Institut for Kunsthistorie.

Syn for sagn

Pauline Asingh & Nils Engberg (red.): Marsk Stig og de fredløse på Hjelm

Det er utroligt hvor meget eksakt fortid arkæologer kan grave frem af gamle jordlag! Fx rejser fortællingen om landsforræderen Marsk Stig sig i denne bog fra de gamle jordlag på den ubeboede ø, Hjelm. Efter det legendariske mord på Erik Klipping i Finderup Lade i 1286 blev Marsk Stig og andre stormænd kendt skyldige i kongedrab og dømt fredløse. Marsk Stig søgte så den norske konges beskyttelse, og drog fra Norge på hævn togter tilbage til Danmark. På et af togterne indtog han øen Hjelm ud for Djursland, og herfra forsøgte han med alle midler at undergrave den danske kongemagt. Øen blev fx befæstet med hele tre borge, man producerede falske mønter i stor stil – hvad helt nye fund dokumenterer – og man drog på plyndring i hovedlandet. Hændelser som disse har givet næring til sagn og folkeviser og har indhyldet såvel Marsk Stig som Hjelm i dragende mystik. Men med resultaterne fra en række nye arkæologiske ekspeditioner til Hjelm jages mystikkens røgslør bort. Der er afdækket opsigtsvækkende spor efter denne dramatiske epoke i Danmarks historie – arkæologerne fik syn for sagn. Om alt dette – og mere til handler denne smukt illustrerede bog. 348 sider. 248 kr. Jysk Arkæologisk Selskab. Aarhus Universitetsforlag

Menneske i modernitetens mylder

Charles Taylor: Modernitetens Ubegreb – Autenticitetens Etik

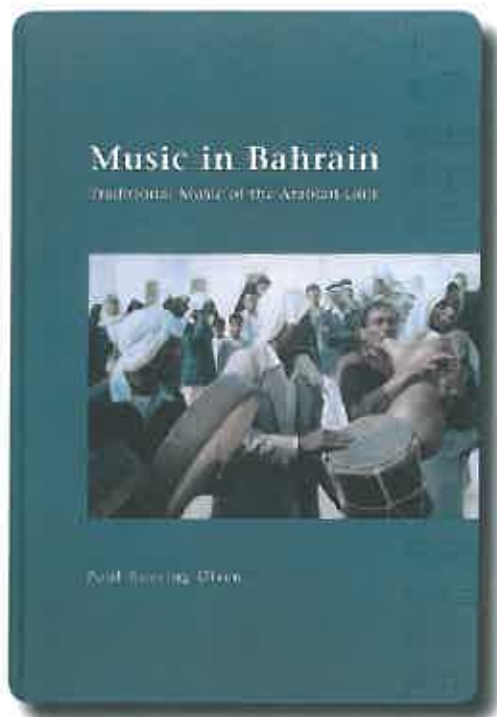
Charles Taylor har med denne bog begået noget så sjældent som en filosofisk bestseller – "nyklassiker" mener forlaget ligefrem. Emnet er jegets problem med at finde sig selv i moderniteten. Det er svært, hævder Charles Taylor, på grund af tre ting: individualismen, den instrumentelle fornuft og den politiske lede. En effekt af dette traurige trekløver er blandt andet at det moderne menneske opfatter sine værdier og idealer som private; noget der ikke kan argumenteres for og som andre ikke kan dømme. Det er ifølge Charles Taylor imidlertid en fejlagtig opfattelse: Det er muligt at diskutere værdier og idealer på offentligt basis – også selv om det ikke er muligt at nå til en endegyldig forklaring af dem. Tværtimod kan kun en pluralitet af tilgange indfange den pluralitet af værdier og kulturer som er et af modernitetens væsentligste kendetegn. Men det betyder ikke, siger Charles Taylor, at vi må tie om pluraliteten. Vi må derimod lade vor forståelse af værdierne efterprøve i dialog med hinanden. Bogen indledes med en fyldig introduktion til Charles Taylors forfatterskab af Morten Raffnsøe-Møller. 152 sider. 179 kr. Forlaget Philosophia. Bogen kan erhverves i boghandler eller ved henvendelse hos forlaget.

Forskellene betyder alt

Niels Brügger og Orla Vigsø: Strukturalisme

I det 20. århundrede var der et væld af filosofiske og sprogteoretiske retninger som mente at ingenting kunne forklares uden om sproget. Sproget blev set som vejen til virkeligheden. Det var derfor alvorligt at sproget forekom så genstridigt, så umuligt at analysere. For hvis sproget ikke kunne opløses i logiske dele, hvorfor skulle (sproglige) ræsonnementer – og den virkelighed de angår – så kunne? Det var et alvorligt filosofisk spørgsmål som blev behandlet på mange måder. Nogle besindede sig på virkeligheden, andre på virkeligheden gennem sproget og atter andre på sproget alene. Strukturalisterne gjorde mestendels det sidste: De analyserede sproget og forstod det som et system – en række strukturer – af forskelle. Den første til at formulere opfattelsen var den schweiziske lingvist Ferdinand de Saussure. Den største effekt af hans standpunkt, som senere strukturalister, post-strukturalister og dekonstruktionister har videreført, angår betydningsdannelsen: Ifølge Saussure findes betydning ikke i en relation mellem ord og ting, men udelukkende mellem ord – eller tegn. Kort sagt mente han at et sprogligt tegn kun har betydning i kraft af sin forskel til andre tegn i systemet. Teorien vinder ved at pege på at forståelse af sproglige tegn altid trækker på forståelse af andre tegn – man forstår intet tegn hvis man ikke har en fornemmelse af det sprog eller det system som tegnet indgår i. Svagheden ved teorien er tilsyneladende at man ikke kan tale om noget uden for sproget – for betydningen er jo alene et sprogligt anliggende. Virkeligheden bliver væk. Ikke desto mindre har Saussures teori stået fadder til mange, indflydelsesrige retninger gennem de sidste hundrede år. Blandt hans mange prominente arvtagere kan fx nævnes danskerne Hjelmlev og Brøndahl og franskmændene Barthes, Lévi-Strauss, Greimas og Derrida. Udgivelsen er en af de tre første i en ny serie som sætter fokus på studiet af menneske, kultur og samfund.

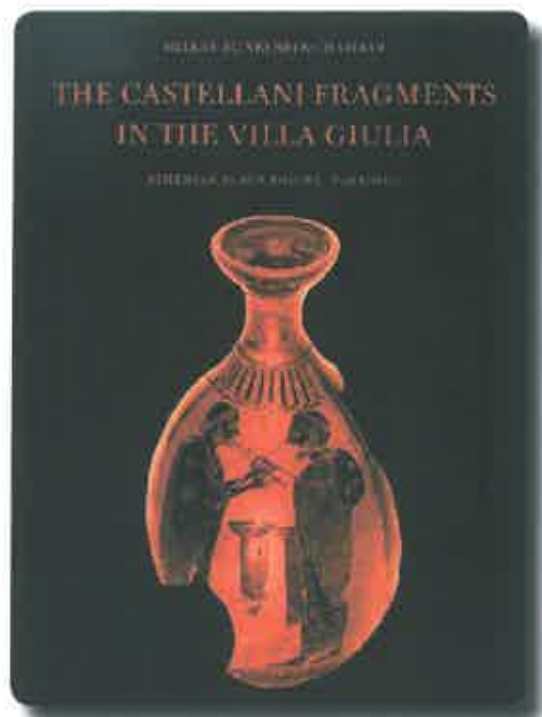
105 sider. 98 kr. November 2002. Forlaget Samfundslitteratur og Roskilde Universitetsforlag.

Sangperler

Povl Rovsing Olsen: *Music in Bahrain. Traditional Music of the Arabian Gulf*

Fra havet omkring øen Bahrain i den Arabiske Golf kom de skønneste ægte perler. Indtil midten af 1900-tallet udrustede bahrainske købmænd derfor hvert år flere hundrede perlefiskerskibe som tilbragte måneder på havet. Om bord på hvert skib var der en dygtig sanger hvis eneste opgave var at underholde perledykkerne med sine sange og holde modet oppe hos dem om aftenen efter dagens hårde arbejde. Denne historie fascinerede naturligt nok den danske komponist og musiketnolog Povl Rovsing Olsen. Faktisk fangede den ham så meget at han i perioden mellem 1958 og 1978 optog mange af de gamle sange på sin båndoptager på rejser rundt på den arabiske halvø – og det blev til mere end perlefiskersange: bryllupssange, danseviser, sækkepipe- og lutmusik med mere. Alt dette fortælles der om i bogen, og man kan desuden forvise sig ved selv at lytte til musikken; der følger nemlig tre Cd'er med! Povl Rovsing Olsen var et eksempel på et frugtbart møde mellem dansk og arabisk: Hans egne kompositioner var stærkt præget af såvel indisk som arabisk musik. Det samme kan siges at gælde for denne udgivelse: Det er Moesgård Museum, Bahrains Informationsministerium og Jysk Arkæologisk Selskab der i skøn, men sær forening står bag. 183 sider, indbundet og rigt illustreret. 288 kr. Februar 2003. Aarhus Universitetsforlag

Græske vaser

Helene Blinkenberg Hastrup: *The Castellani Fragments in the Villa Giulia*

Italieneren Augusto Castellani er kendt for sin storslåede samling af antikke smykker. Mindre kendt er hans samling af græske vase-fragmenter. Begge dele er nu skænket til Villa Giulia-museet i Rom, og danske arkæologer har fået til opgave at undersøge og karakterisere de sortfigurerede af fragmenterne. Lise Hannestad har i en tidligere udgivelse behandlet de åbne former, fx kopper og kyathoi. Denne gang står vaserne for tur. Helene Blinkenberg Hastrup har undersøgt dem én for én og giver her korte, præcise beskrivelser af dem. Bogen henvender sig klassiske arkæologer.

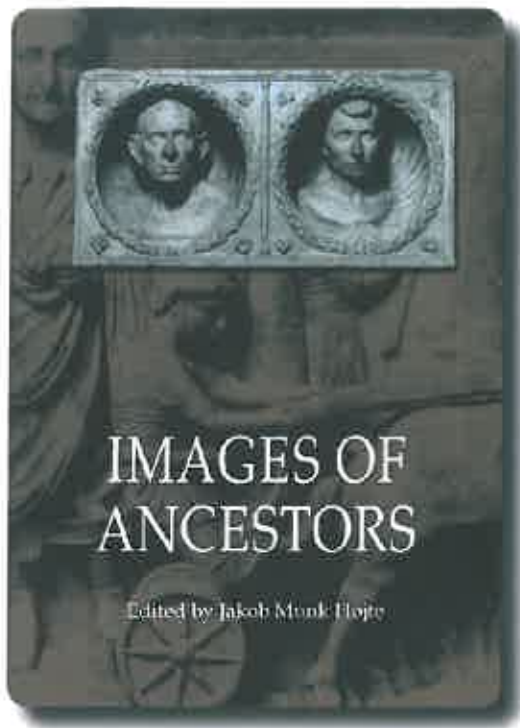
112 sider, illustreret. 398 kr. Januar 2003. Aarhus Universitetsforlag

Kierkegaard læst retorisk

Megen af den nyere Kierkegaard-forskning har i et opgør med traditionen for at læse forfatterskabet biografisk, psykologisk og teologisk lagt vægten på sproget selv. Til denne retoriske læsningstradition hører lektor på Nordisk, Jacob Bøggilds nye bog, som viser hvorledes stilen er indholdsberende og præciserer hvad Kierkegaard mente med at skrifterne er indirekte meddelte og tilbagekaldte. Som titlen angiver var Kierkegaard ikke en alene en tænker, der skrev om og praktiserede ironi. Han var samtidig bevidst om selve tænkningens ironi. Udgangspunktet for læsningen ligger i Om begrebet ironi – men også hovedværker som Enten-Eller, Begrebet Angest samt Frygt og Bæven inddrages.

Jacob Bøggild: *Ironiens tænker: Tænkningens ironi - Kierkegaard læst retorisk*. 274 sider, 248 kr. Museum Tusulanum.

At konstruere sit stamtræ...

For mange nutidsmennesker spiller det at kende sine aner ingen betydningsfuld rolle, men sådan var det ikke i antikken.

Ved at henvise til forfædres bedrifter legitimerede man sin egen position i samfundet. Og hvad så hvis ens ophav ikke var glørværdigt nok? Ja, så kunne man konstruere stamtræer, som kunne underbygges litterært og ved hjælp af billeder.

11 internationalt anerkendte forskere behandler i bind 5 i serien Aarhus Studies in Mediterranean forskellige fremstillinger af aner i den græske, etruskiske og romerske verden med henblik på deres kunstneriske, politiske og sociale betydning.

Jakob Munk Højte (red.): Images of ancestors. Studies in Mediterranean Antiquity, 5. 309 sider, indb., 298 kr. Aarhus Universitetsforlag.

Vue over jernalderforskningen

Selv om jernalderen i Nordeuropa varede 2000 år, er de "gyldne år" inden for studiet af jernalderens produktionssteder ved at nærme sig deres afslutning efter knap 40 år. Professionelle udgravninger blev først sat i gang i 1960'erne, og det moderne landbrugs pløjemetoder ødelægger flere og flere af de arkæologiske spor, da de fleste uudgravede steder ligger i de øverste jordlag. Denne bog præsenterer et omfattende vue over jernalderforskningen i både Øst- og Vesteuropa.

Bogens første del fokuserer på jernproduktion og bebyggelser og ser også nærmere på de fund, som kan fortælle os noget om jernalderens sociale strukturer og landbrugsproduktion. De regionale studier i bogens anden del ligger i naturlig forlængelse af denne fokus på den "lokale" bebyggelse. Sidste del af bogen indeholder artikler om magnetometermålinger.

Prehistoric and Medieval Direct Iron Smelting in Scandinavia and Europe

Lars Christian Nørbach (red.): Aspects of Technology and Science. Acta Jutlandica 76: 2; Humanities Series 75. 335 sider, illustreret, 448 kr. Aarhus Universitetsforlag.

Tænkning med stort 'T'

Det er gået stærkt de seneste år med oversættelsen af den tyske filosof Martin Heideggers værker. Specielt hvad angår den sene Heidegger. Den tidlige går man lidt bekvemt udenom, måske man her dårligt kommer udenom den uoversættelige mastodont *Sein und Zeit*.

I den netop udkomne oversættelse af endnu et af de centrale værker fra Heideggers senfilosofi, 'Zur sache des Denkens', får vi som et plaster på det sår, en oversættelse af foredraget 'Tid og væren', som byder på en genoptagelse – om end forskudt – af problematikken fra hovedværket. Der bydes også på en selvbiografisk tekst, 'Min vej ind i fænomenologien', hvori Heidegger skildrer det betydningsfulde møde med først Husserls filosofi og senere manden selv. Thomas Schwartz sætter introduktionsvist tekstsamlingen i relation til det øvrige forfatterskab.

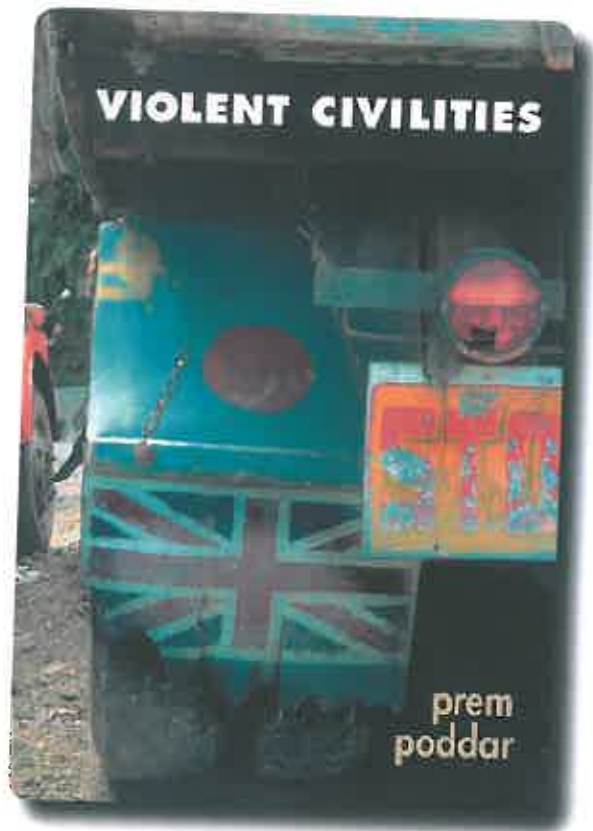
Martin Heidegger: Til sagen for tænkningen. 128 sider, 149 kr. Forlaget Philosophia.

Illustreret arkæologi

En flot indbundet og meget, meget lilla bog er dette års rigt illustrerede artikelsamling fra Jysk Arkæologisk Selskab. Blandt de 12 artikler finder man bl.a. Jørgen Lunds "Forlev Nymølle. En offerplads fra yngre førromersk jernalder, Helle Henningsens "Koustrup – En middelalderlig torp i Vestjylland" samt Anders Fischers "Frontforsker på fritidsbasis" om arkæologen Erik Westerby. Alle artikler ledsages af en lille opsummering af pointerne på engelsk, og bogen bringer desuden afslutningsvis en anmeldelses-sektion, hvor 35 bøger tages under behandling.

KUML 2002. Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab. 373 sider, 200 kr. Indb., rigt illustreret. Udgivet af Jysk Arkæologisk Selskab.

Postkoloniale Indien-studier

Hvad er forholdet mellem det britiske koloniprojekt og engelsk litteratur i Indien? Hvordan var officielle udtalelser om den rolle, som sproget engelsk skulle spille kulturelt og uddannelsesmæssigt, med til at forme det moderne Indien? Hvordan kan postkolonial teori bidrage til en forståelse af denne historie og dens eftervirkninger?

Prem Poddar viser, hvordan kolonisatorerne og nationalisterne, som fulgte efter dem, delte diskurs. Forfatterens tese er, at såfremt faget engelsk skal vedblive at være relevant i en tidligere koloni som Indien, er man nødt til at forholde sig til den postkoloniale kritik, som accepterer andre synspunkter og placerer den engelske litteratur i dens forskellige kulturelle og historiske sammenhænge.

Prem Poddar: Violent Civilities – English, India, Culture. 214 sider, 198 kr. Aarhus Universitetsforlag.

Mausolæet i Halikarnassos

- var et af antikkens syv vidundere: det var et gravmæle rejst for (og af) Kong Mausolos af Karien, og det var kendt ikke kun for sin størrelse, men også for de smukke skulpturer, som udsmykkede bygningen. Efter antikken forfaldt gravmælet og der var ikke meget tilbage af fordums pragt i 1522, hvor mange bygningselementer fra mausolæumsruinen blev slæbt væk og genbrugt i Halikarnassos' korsridderborg. Selve lokaliteten gik i glemmebogen og blev først fundet igen i 1856.

Fra 1966-77 udgravede danske arkæologer under ledelse af Kristian Jeppesen igen mausolæumstomten, og nu samler han trådene i femte bind af publikationen om Halikarnassos, som bl.a. rummer et bud på hvordan mausolæet har set ud. I syvende bind fremlægges en række antikke keramikfund fra mausolæet.

Vol. 5. The Superstructure. Af Kristian Jeppesen. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 15:5, 265 sider, indb., 300 kr. Vol. 7. The Pottery. Af Leif Erik Vaag, Vinnie Nørskov og John Lund. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 15:7. 331 sider, indb., 350 kr. Aarhus Universitetsforlag.

Åh frihed!

Et af Rudolph Steiners hovedværker, Frihedens Filosofi, foreligger hermed i ny dansk oversættelse ved Oskar Borgmann Hansen (se i øvrigt bagsiden). Hos Steiner har etikken en idealistisk-empirisk erkendelsesteori som forudsætning.

Den gennemgås i første del, mens Steiner i anden del viser, hvorledes frihed kan forstås som grundlaget for en almenmenneskelig etik, som ikke vil kræve overensstemmelse mellem menneskene som etisk fordring, men som vil vise frem til, hvorledes overensstemmelse og samdrægtighed kan opstå.

Rudolph Steiner: Frihedens filosofi. Grundtræk af en moderne verdensanskuelse. 228 sider, pris ikke oplyst. C.A. Reitzel.

Værktøjsbøger

Arbejdspladsens erfaring

Bjarne Wahlgren, Steen Høyrup, Kim Pedersen og Pernille Rattleff: Refleksion og læring. Kompetenceudvikling i arbejdslivet

Man lærer når man arbejder og ikke mindst i kraft af sin refleksion over arbejdet. Men kan denne læring nærmere bestemmes? Og hvad er refleksion egentligt? Det er spørgsmål som disse forfattere har sat sig for at besvare i denne bog fra Samfundslitteratur. Baggrunden for at give svarene har forfatterne hentet i et forskningsprojekt på Danmarks Pædagogiske Universitet. Tidligere har de hver for sig arbejdet med kompetenceudvikling i arbejdslivet ud fra pædagogiske, psykologiske, sociologiske og økonomiske perspektiver. Undersøgelsen af læring på arbejdspladsen lægger sig op af det større spørgsmål: Hvordan lærer man gennem sine erfaringer? Det spørgsmål er svært at svare på da der fundamentalt ikke er enighed om hvad erfaring og refleksion er. For at råde bod på uklarheden redegøres der i bogen for en række læringsteoretiskeres opfattelser. Bogen afsluttes med en samlende konklusion som giver en model for læring på arbejdspladsen. 221 sider. 2002. Samfundslitteratur

Nyhederne er gode nok

Anker Brink Lund: Den redigerende magt. Nyhedsinstitutionens politiske indflydelse

Man kan ikke så sjældent få en mistanke om at redaktionerne på landets nyhedsredaktioner reagerer på agurketider med angst for faldende seertal så de i desperation eller kommerciel spekulation selv styrter i marken for at opdyrke nyheder. Mistanken giver imidlertid ikke det rette billede af virkeligheden, mener Anker Brink Lund der er professor i journalistik ved Syddansk Universitet. Ifølge Anker Brink Lund er medierne faktisk i lige så høj grad selv udsat for manipulation som omvendt: Autoritative kilder med politisk mandat og ekspertstatus udøver effektiv indflydelse på nyhedsformidlingen, mens Hr. og Fru Danmark spiller med i nyhederne som spindoktorer på amatørbasis. Resultatet er at journalisternes hævdvundne og demokratiske norm om kun at udøve redigerende virksomhed på almenvellets og offentlighedens vegne er under pres fra flere sider: Politikere, kulturpersoner med flere gør hvad de kan for at bringe "nyheder" frem, og seere og læsere vælger hvilke nyheder de gider at opholde sig ved. Og selvfølgelig præger journalisterne som institutionaliseret kollektiv også selv nyhedsstrømmen. En part som ifølge Anker Brink Lund derimod kun har lidt at skulle have sagt, er overraskende nok den professionelle spindoktor. Udgangspunktet for Anker Brink Lunds analyse er en tilfældig uges nyhedsformidling i samtlige danske nyhedsmedier, og konklusionen er en tillids erklæring til nyhedsmedierne. De er ifølge Anker Brink Lund både journalistisk troværdige og demokratisk åbne.

225 sider. 228 kr. Aarhus Universitetsforlag. November 2002

Forlag

Aarhus Universitetsforlag, se www.unipress.dk
Acta Jutlandica og Jysk Arkæologisk Selskabs bøger distribueres af Aarhus Universitetsforlag
Samfundslitteratur, se www.samfundslitteratur.dk
Philosophia, se www.philosophia.dk
Museum Tusulanum, se www.mtp.dk
Forlaget Modtryk, se www.modtryk.dk
Den Jyske Historiker, se www.denjyskehistoriker.dk/

Institutter og centres adresser og telefonnumre kan findes via www.au.dk

Tidsskrifter fra Humaniora

CfK-NYT nr. 41

November 2002

I denne publikation kan man læse om livets gang og fremtidige begivenheder på Center for Kulturforskning og beslægtede steder. Blandt andet er der en liste over arrangementer, fx et vintersymposium på Center for Semiotik om diskurs. *Discourse: From Words to Text* hedder det. Der er også en beskrivelse af Erik Hygums forskningsprojekt *En ny skolestart*, præsentationer af nye publikationer, en liste over arbejdsrapporter fra Center for Kulturforskning og en udførlig gennemgang af *Sagen om Kennewick-manden*, skrevet af Ole Høiris. Kennewick-manden er – for dem som ikke ved det – et skelet som først blev bedømt til at være nogle få hundrede år gammelt, men som ved nærmere undersøgelse viste sig at have i nærheden af 9500 år på bagen. Ikke megen evolution her! På et enkelt opslag redegøres der endelig for begivenheder *Siden sidst*. Her gør ikke mindst Sine Agergaards arbejde med sport fyldest.

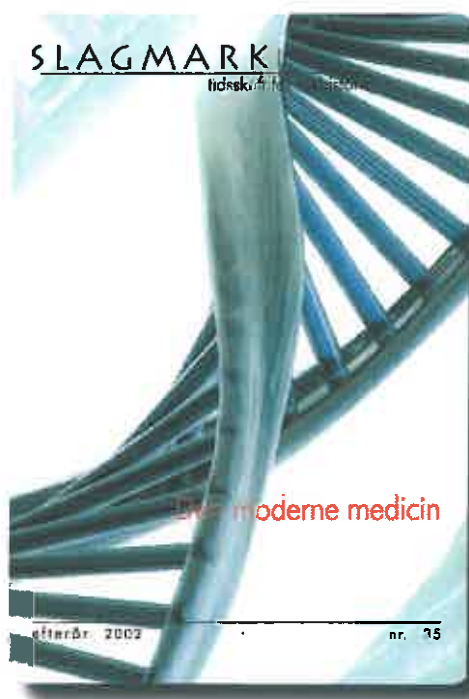
Center for Kulturforskning, November 2002

Retorik på nettet

Anne Ellerup Nielsen: Rhetorical Features of the Company Website

I begejstringen over alle de nye udtryksmuligheder nettet rummer, glemmer man tit at almindelig tekst også fylder en stor del. Teksten på nettets websider er dog ikke mere almindelig end det giver mening at beskrive den nærmere som en særlig type – den har nemlig sin helt egen og karakteristiske retorik. Alligevel beskæftiger kun en lille del af den stadigt accelererende strøm af udgivelser om nettets mange facetter sig med nettets tekst. De fleste udgivelser er praktisk anlagte eller lægger vinklen på det teknologiske aspekt. Det råder Anne Ellerup Nielsen bod på i dette skrift fra Center for Internetforskning. I fokus af hendes undersøgelse står "the linguistic and visual features of the company website and communication". For at fange det nye ved internetbaseret "marketing and business communication" ind, sammenligner Anne Ellerup Nielsen med traditionelle brochurer fra erhvervslivet trykt på papir.

Center for Internetforskning, 2002

Fri os fra det Onde!

Slagmark – tidsskrift for idéhistorie nr. 35: Den moderne medicin

For ikke så forfærdeligt længe siden kunne man med ro i sindet forklare sin sindslige uro med traumatiske hændelser i fortiden, helst i barndommen. Dén går imidlertid ikke længere. Hvis man i dag drister sig til at påkalde Freud, kan man hurtigt få at vide at Freuds interessante teorier bygger på en række logiske fejl hvoraf den alvorligste er at gøre noget usynligt – det ubevidste – til altings årsag. I dag skal man derimod finde årsagerne i biologien; i stedet for Freud kan man fx henvise til 'genetisk disponering'.

Det er dette skift i forklaringsstrategi som behandles i *Slagmark* nr. 35. Temaets titel er 'Den moderne medicin', og målet for en række af artiklerne er at bestemme denne medicin som det moderne menneskes lykkeeliksir – det som befri os fra det Onde. Eller med Anders Dræby Sørensen's ord i artiklen *Den biologiske psykiatri's renaissance og det antidepressive menneske*: Det moderne menneske har "sat sig for konstant og vedvarende at udfri sig fra dødens nærvær i livet. Ikke alene fra truslen om livets endegyldige fravær, men også fra fraværet af det lykkelige og nyttige liv". Midlet til at realisere dette paradisiske mål er en pille (!). Ud over artikler som Anders Dræby Sørensen's der er skrevet til temaet, indeholder *Slagmark* nr.35 oversatte artikler, fx af Jean Baudrillard, anmeldelser, omtaler, et interview med den amerikanske filosof Martha Nussbaum og en artikel uden for temaet om dyreretsfilosofi.

281 sider. 140 kr. Efterår 2002. Kan bestilles hos Forlaget Modtryk

Ingen gråmeleret masse

Jean Monnet Center, Newsletter no. 12, 2002

Det var en overordentligt storsmilende Anders Fogh Rasmussen der i december kunne præsentere sin største succes som statsminister til dato: Aftalerne om EU's udvidelse var faldet på plads under hans ledelse. Udvidelsen markerer begyndelsen på en helt ny æra i den europæiske historie, og den fortjener derfor udførlig behandling – og det får den i dette nyhedsbrev fra Jean Monnet Centeret. Lektor Peter Bugge fra centeret talte sammen med blandt andre den polske premierminister, Jan Bielecki, og den ungarske ambassadør, Tamas Kátona, på en konference om udvidelsen i efteråret, og hans indlæg bringes her i sin fulde længde. Peter Bugge slår blandt andet til lyd for at samlebetegnelsen 'Østeuropa' er en vest-europæisk opfindelse med racemæssige undertoner – og at 'Østeuropa' ikke er en sådan gråmeleret masse som navnet antyder. Nyhedsbrevet indeholder derudover to artikler af professor Uffe Østergaard. Han behandler det politisk brandfarlige spørgsmål om EU's fremtidig forfatning. Endelig indeholder nyhedsbrevet en præsentation af den kommende Jean Monnetforelæsningsrække.

Newsletter no. 12, 2002, Jean Monnet Center, Aarhus Universitet.

Verdenskunst – vestens kunst

Passepartout – skrifter for kunsthistorie nr. 20, 10. årgang 2002: Globalisering

Med temaet for denne 10-års jubilæumsudgave af *Passepartout* har redaktion ramt sømmet på toppen af tidens trend. Temaet er globalisering, og dén er i vælten både her og der i øjeblikket: Fx på den politiske scene med EU's udvidelse og den såkaldte internationale kamp mod terrorisme, på uddannelsesinstitutionerne hvor krav om lydighed over for den store verden skal honoreres og – som man kunne læse om i sidste nummer af *HUMavisen* – på Aarhus Universitets sprog- og litteraturfag der for tiden kører et fælles forløb om litteratur på globale betingelser. Og det kunne se ud til at der er god konsensus på universitets humanistiske fag da Kunsthistorie tilsyneladende deler udgangspunkt med sprog- og litteraturfagene som taler om en vestlig skævvridning – udtrykt i sloganet *Vesten og resten*. I *Passepartout* afsøger artiklen af Lotte Nørgaard Sørensens fx de "etnoæstetiske mekanismer der influerer den vestlige kunstinstitutionens læsning af kinesisk samtidskunst". Mikkel Bolts artikel synes at gå skridtet videre idet han mener at racistiske forhold udtrykkes i faget kunsthistorie. Men ikke alle artiklerne udøver vestlig selvansæelse i lyset af 9-11. Nummeret bringer også fx en tekst af filosofen Fredric Jameson om globalisering og Oswald de Andrades' *Kannibalistisk manifest*. Redaktionen benytter jubilæet til at love at *Passepartout* også i lang tid fremover vil markere sig i den danske kunsthistoriske forskning. Det løfte kan man kun glæde sig over – og så i øvrigt: Tillykke!

176 sider. 90 kr. Institut for Kunsthistorie.

Kirken gjorde hende til skøge!

SFINX – tidsskrift for klassisk arkæologi, no. 4, 2002

Hvordan tacklede man(d) i oldkirken de aktive, kvindelige disciple som i kraft af kvinden Maria Magdalene havde et stort ord at skulle have sagt? Man mudrede billedet af den hellige Maria til ved at koble hende sammen med skøgen der ifølge Lukasevangeliet salvede Jesus fødder med olie og tørrede dem med sit hår! Så var Hendes Hellighed – og kvindelighed – kompromitteret! Kristendommen er ellers, sagde Grundtvig, som den eneste af de store verdensreligioner grundlagt af kvinder. Og en af disse kvinder var Maria Magdalene. Hun var sammen med de øvrige kvinder fra Galilæa tilstede ved korsfæstelsen og ifølge Johannesevangeliet var hun den første der mødte den opstandne Kristus. I oldkirken kaldtes hun sågar Apostlenes Apostel og i skrifter fra den ældste kristendom har hun en fremtrædende rolle som formidler af Jesu budskab – en lederposition på linje med de mandlige disciple. Alligevel er hun for nutiden bedst kendt som den bodfærdige skøge. Denne bedrøvelige skæbne skyldes primært kirkepolitiske uenigheder, fortæller teologen Marianne Aagaard Skovmand i dette nummer af *SFINX*. Der er flere artikler i nummeret, blandt andet en fantastisk historie om en dansk sømand fra øen Amrum i Vadehavet der på eventyrlig vis gik fra at være slave til at blive general i 1700-tallets Algeriet.

36 sider + tillæg. 49 kr. November 2002. *Klassisk Arkæologi*.

Ill. fra *Sfinx* 4/2002

Martyr i en moderne verden

Michael Taarnby: Motivational Parameters in Islamic Terrorism

Hvad kan få et menneske til at ofre sit og mange andres liv? Løftet om evig paradisk lykke i selskab med mere end en håndfuld sortøjede jomfruer? Ja, måske, men ikke kun, svarer Michael Taarnby i dette arbejdspapir fra Center for Kulturforskning. Det religiøse og det sociale aspekt hænger nemlig uløseligt sammen i den muslimske terrorists verdensopfattelse, mener Michael Taarnby. Det er fx ikke mindst frustrationen over at være stedt i den moderne verdens skræmmende uoverskuelighed der driver fundamentalister i martyrdøden – løsningen på verdens kaos er jo paradiset's fred, og dén kommer ikke først med døden, men allerede med overbevisningen. Det religiøse og det sociale er imidlertid blot to ud af de tre motivationsfaktorer som Michael Taarnby regner med. Den tredje faktor er hadet til Vesten.

33 sider. November 2002. *Arbejdspapir nr. 115 fra Center for Kulturforskning*

Arabisk viden

Philippe Provençal: Den arabiske verdens betydning for naturvidenskaberne med lægevidenskaben som eksempel

I en tid hvor forskellene mellem den arabiske og den vestlige verden fremstår sort/hvide i lyset af denne verdens galninges gerninger, kan det være en god idé at se på de punkter hvor den arabiske og den vestlige kultur fletter sig sammen. Philippe Provençal viser i dette arbejds-papir fra Center for Kulturforskning at moderne lægevidenskab er meget påvirket af arabisk tradition – den er ikke, som man måske kunne tro, en landvinding inden for den vestlige rationalitet alene. Og måske er det endda for meget at tale om 'vestlig rationalitet': Allerede i 847 mente den arabiske intellektuelle Al-Djāhiz fx på bedste oplysningsvis at "Alle teser bør jævnføres med fornuften, hvis de skal have gyldighed"! Disse intellektuelle arabere var inspirerede af de gamle grækere, fx Aristoteles og Dioskurides – lige som stort set alle Vestens tænkere blev det (meget) senere. Men araberne gav også vigtige, originale bidrag til lægevidenskaben, ikke mindst sygehusene. Og i hvilken fremsynet by lod det sig mon gøre at bygge verdens første moderne sygehus? I Bagdad, såmænd, dengang for ca. 1300 år siden...

24 sider. December 2002. Arbejds-papir nr. 116 fra Center for Kulturforskning

Forskeruddannelse, wallah!

Humaniora 4 / 2002

Det nye nummer af magasinet Humaniora er et temanummer om forskeruddannelse. Fem ph.d.-studerende fortæller om deres projekter. Et handler om hvordan man er mand på en pædagoguddannelse – hvad kønnet betyder for læreprocesserne. Et andet analyserer rådgivningssamtaler om cancer og genetiske tests. Et tredje om hvordan videnskaben i Danmark fra reformationen og hundrede år frem byggede på et religiøst grundlag. Og et fjerde undersøger kreative århusianske 'etno-lekter', og kan bl.a. oplyse at det berømte wallah betyder 'ved Gud' og bruges som et forstærkende udtryk.

Magasinet Humaniora 4/2002. Tema: Ph.d. 42 sider. Kan ses på adressen www.forsk.dk/shf/nyt/presse/december_02.htm

IT-Vest bliver!

IT-Vest Nyt nr. 6. Vinter 2002

I det seneste nyhedsbrev fra IT-Vest kan man blandt andet læse at IT-Vest nu får permanent opholdstilladelse i den jyskfynske uddannelsesverden. Forskningsminister Helge Sander har nemlig med en international evaluering af IT-Vest i ryggen givet det blå stempel. Man får også præsenteret Aarhus Universitets første IT-Vest-leder, Michael E. Caspersen, der spår stedet en stor fremtid. Han mener at IT-Vests potentiale endnu ikke er fuldt udnyttet, og han peger især på videre- og efteruddannelserne som et område der kan ekspandere. Også Syddansk Universitet har fået en IT-Vest-leder. Hun hedder Anne Rasmussen og ser lige som sin kollega store muligheder, særligt inden for det tværfaglige samarbejde. Og nok en leder: Jette Lundin er nyansat IT-Vest-leder for Handelshøjskolen i Århus, og hun vil forsøge at styrke IT-uddannelserne så de matcher erhvervslivets krav. Heldigvis er det ikke kun på lederniveau at der sker noget. IT-Vest Nyt fortæller således også om iværksættertrang og udbytterigt samarbejde blandt studerende. Og så er det første masterhold i Industriel IT udklækket i Aalborg.

18 sider. Vinter 2002. it-vest@it-vest.dk

Skuld gammel venskab...

Ord & Sag 22

For interesserede i det københavnerne kalder jyledansk, er der guldkorn at hente i Ord & Sag nr. 22 fra Jysk Sprog- og Kulturforskning. Her tages der bl.a. livtag med den velkendte vise 'Skuld gammel venskab rejn forgo', som er den jyske version af skotten Robert Burns 'Auld lang syne' fra 1788. Torben Arboe ser i en artikel nærmere på sproget i Jeppe Aakjærs version i forhold til originalen. I de øvrige artikler undersøger Inger Schoonderbeck dialekten i 1600-tals retstekster og Peter Michaelsen ser nærmere på betegnelser for spil med terningepind og -top, fx ponna, niks og alle-halve!

Ord & Sag 22. Kan rekvireres gratis ved henvendelse til Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning, Niels Juels Gade 84, 8200 Århus N., tlf. 8942 1913, e-mail: jysk@hum.au.dk

Engelsk og tysk romantik

Arbejds-papirer fra Litteraturhistorie 35

Med udgangspunkt i den engelske romantiker Thomas De Quinceys værker, hvoraf 'Confessions of an English Opium-Eater' (1821) vel er den kendteste, argumenterer Lis Møller for at forfatterens identitetskonstruktion og hans eksperimenterende omgang med selvbiografien er to sider af samme sag.

Som teoretisk og begrebsmæssig ramme fungerer den tyske romantiker Friedrich Schlegels teori om arabesken som formprincip, som den fremlægges i hans 'Athenäum'-dialog 'Gespräch über die Poesie' (1800). Således slår Lis Møller et slag for de litteraturhistoriske koblinger af tysk og engelsk romantik.

Lis Møller: Thomas De Quincey's Arabesque Confessions. 26 sider. Kan rekvireres gratis ved henvendelse til Institut for Litteraturhistorie, Aarhus Universitet, Langelandsgade 139, 8000 Århus C. Tlf. 8942 1831

Konturer af den aktuelle kønsdebat

Kontur nr. 6

Det nye nummer af kulturtidsskriftet Kontur har temaet Køn & Kultur i Europa, og dokumenterer den landsdækkende konference af samme navn i april 2002. De i alt 13 artikler behandler bl.a. kønsforskernes aktuelle tilgang til ligestilling, kvinden i nyere europæisk filmkunst, moderskabets ambivalens som det kommer til syne i Sylvia Plaths liv og digtning samt den høviske kærlighed i riddertiden. Anmeldelsessektionen bagerst støtter op om temaet.

Kontur nr. 6. Kan ses på internetadressen www.hum.au.dk/cek/kontur. Evt. henvendelse kan ske til Afdeling for Kønsforskning, Jens Chr. Skous Vej 5, 8000 Århus C, tlf. 8942 6464, e-mail: cek@hum.au.dk

Boisens Ulysses-oversættelse ikke sakrosant

Arbejdspapirer fra Litteraturhistorie 36

Ikke alle ændringer er til det bedre. Således lyder konklusionen i dette arbejds-papir efter en sammenligning af Mogens Boisens oversættelser af James Joyces hovedværk Ulysses. Klitgård Povlsen går tæt på et par passager, hvor Boisen foretog bemærkelsesværdige ændringer fra 1949 til 1970-versionen, og viser at de ikke nødvendigvis kan betragtes som forbedringer. Kommentarerne har ikke til formål at anfægte Boisens ry som glimrende Joyce-oversætter, men vil blot henlede opmærksomheden på at ikke alt han foretog sig i sin udvikling af Joyce-oversættelsen nødvendigvis var uanfægteligt.

Steen Klitgård Povlsen: *Mogens Boisens Ulysses-oversættelse. Arbejdspapirer 36-02. Kan rekvireres gratis ved henvendelse til Institut for Litteraturhistorie, Langelandsgade 139, 8000 Århus C., tlf. 8942 1850*

Den oprørske krop

Den Jyske Historiker 98-99

Den ustyrlige seksualitet har gennem tiderne været forsøgt reguleret på mange måder, fra både gejstlig og verdslig side. Den jyske historiker sætter denne gang fokus på seksualitetens regulering, bl.a. behandles førægteskabelig seksualitet, ægteskabsbrud, prostitution og homoseksualitet i et historisk bredt perspektiv fra middelalderen til i dag.

Blandt artiklerne finder man titler som 'Oprørske kroppe - Seksualitet i renaissance' og 'Hor: om ægteskabsbruddets udbredelse og baggrund i 1700- og 1800-tallets landbosamfund'.

Ægteskab, sex og hor i historien. Den Jyske Historiker nr. 98-99, 2002. 211 sider, 250 kr.

Karen Juul-Olsen

29.01.1945 – 26.01.2003

*Af Jens Johansen
Afdelingsleder, Musik*

Lektor ved Musikvidenskabeligt Institut
Karen Juul-Olsen er død efter længere tids sygdom, kort før sin 58 års fødselsdag. Aarhus Universitet, og instituttet i særdeleshed, har dermed mistet en engageret og til det yderste loyal og pligtopfyldende medarbejder.

Karen Juul-Olsen afsluttede sine studier som cand.phil. i musikvidenskab i 1971. Allerede dengang stod sangen hendes hjerte meget nær, hvilket resulterede i en supplerende eksamen som statsprøvet musikpædagog i sang. Hun blev ansat ved Musikvidenskabeligt Institut som adjunkt i 1977 og som lektor fra 1981. Karen Juul-Olsen kunne således fejre sit 25 års jubilæum som ansat ved instituttet i efteråret 2002.

Karen Juul-Olsens hovedområde var sangstemmen og dens funktionsmåde. Som forsker var hun initiativtager til et forskernetværk for nordiske stemmeforskere. Hun udviklede fagets teoretiske sider og efterlader sig et færdigt manuskript til en bog om stemmeteori. Som underviser i sang og stemmeteori var hun særdeles respekteret og dybt engageret i sit faglige område, og hun kæmpede for dets overlevelse som en uundværlig del af den musikvidenskabelige uddannelse. Karen Juul-Olsen holdt flittigt sine egne kunstneriske færdigheder vedlige, og hun

deltog ofte aktivt ved koncerter som sopransolist og korsanger.

Karen Juul-Olsen havde en særlig fornemmelse og interesse for administrative arbejdsområder, og dette resulterede bl.a. i at hun i 1988 afsluttede en Master of Business Administration ved UCLA, USA. Hun var i lange perioder skiftevis institutleder og studienævnformand, ligesom hun i en periode var formand for Det Humanistiske Fakultetsstudienævn og Studieudvalget. Hendes ledelse var præget af stor ansvarsbevidsthed kombineret med loyalitet og menneskelig indsigt.

I de senere år var Karen Juul-Olsen dybt engageret i universitetspædagogik, og hun tilrettelagde adskillige universitetspædagogiske kurser. Som formand for Universitetspædagogisk Udvalg og Universitetspædagogisk Udviklingsenhed har hun i høj grad medvirket til at Universitetet har valgt at satse på dette område med nye stillinger. Man kunne have undt hende den glæde at være med til at færdiggøre dette værk.

Karen Juul-Olsen døde så at sige midt i livet. Sygdommen satte sine spor og tog gradvist kræfterne fra hende, men hun var til det sidste medlevende i faglige og kollegiale forhold. Instituttets sociale dagligdag lå hende meget på sinde og hun var altid klar til en kollegial snak af såvel faglig som mere personlig karakter.

Vi vil alle savne hende.

Navne

Doktorgraden

Poul Ferland for afhandlingen *Det identiskes ophævelse i Adornos negative dialektik*.

Bo Marschner for afhandlingen *Zwischen Einfühlung und Abstraktion. Studien zum Problem des symphonischen Typus Anton Bruckners*.

Ph.d.-graden

Søren Overgaard for afhandlingen *Being and Subjectivity. An Investigation of Central Themes in the Phenomenologies of Husserl and the Early Heidegger*.

Mads Peter Sørensen for afhandlingen *Den politiske forbruger – en analyse af ideen og fenomenet*.

Marie Konge Nielsen for afhandlingen *Norms, Values and Hopes for the Future Among University Students in Today's China. An Ethnographic Account*.

Mette Bech Risør for afhandlingen *Den gyldne middelvej. Sundhedsfremme i hverdagen – en antropologisk analyse af gravide kvinders praktiske ræsonnement i relation til rygevaner*.

Birgitta Frello for afhandlingen *Identiteter på spil. Medierne og krigen i Kosovo*.

Jan Heikki Ahtola Nielsen for afhandlingen *Broderfolk i krigstid. Dansk-finske relationer 1941-45*.

Mads Rosendahl Thomsen for afhandlingen *Kanonistiske konstellationer. Om litteraturhistorie, kanonstudier og 1920'ernes litteratur*.

Steen Bille
Jørgensen

Hæder

Rigmor Kappel Schmidt

Rigmor Kappel Schmidt har modtaget Det Danske Akademi's oversættelsespris, blandt andet for sin oversættelse af Don Quijote.

Rigmor Kappel Schmidt deler prisen med Iben Haselbalch, der hver har modtaget 25.000 kr.

Prisen skal tildeles for litterære oversættelser af høj kvalitet fra fremmede sprog til dansk, enten for en enkelt særlig fremragende oversættelse eller for en indsats som oversætter af et større antal værker.

Per Aage Brandt

Det Franske Akademi har i juni tildelt le Grand Prix de Philosophie de l'Académie Française til Per Aage Brandt. Prisen blev overrakt på den Franske Ambassade i Paris i december. Med prisen følger €7.500.

Præsentation

Steen Bille Jørgensen

Min specialisering og forskning ligger inden for det tyvende århundredes litteratur og litteraturteori. Efter studier i Montpellier (Licence og Maîtrise) og kandidatuddannelse fra København (fransk og filosofi) har jeg arbejdet som dansk lektor i Nancy og skrevet D.E.A. (ved Université Paris 7) og *thèse de doctorat* (Paris 8) om forfatteren Georges Perec. Jeg arbejder i øjeblikket på en bogudgivelse (ved PUV, Paris) om læserproblematikken i Perecs hovedværk *La Vie mode d'emploi*.

Parallelt med dette arbejde om den eksperimenterende litteratur (OuLi-Po m.m.) har jeg i litteraturteoretisk perspektiv beskæftiget mig med det litterære værks begivenhedsmæssige karakter og begrebet "poétique du figural" (Laurent Jenny). I min nye stilling forestiller jeg mig at gå videre med det tyvende århundredes eksperimenterende litteratur. Perspektivet skal dog udvides i retning af overvejelser om litteraturhistoriens muligheder og begrænsninger i forhold til værkets singularitet.

Nye ph.d.-studerende

Følgende har fået tildelt ph.d.-stipendium pr. 1. februar 2003

Allan Føgh Westphall (engelsk), Bodil Birkebæk Olesen (etnografi), Anette Pia Nissen (lingvistik), Klaus Gjørup (idéhistorie), Jakob Isak Nielsen (medievidenskab/film), Simon Kiilerich Madsen (informatikvidenskab), Simon Rollo Frost (æstetik og kultur), Camilla Skovbjerg Paldam (litteraturhistorie), Thomas Lyngby (historie), Peter Johan Brunbech (historie), Stefan Iversen (nordisk) og Mikkel Walentin (semiotik)

Ansættelser

Johanna Seibt, lektor, Filosofi, 1.8.2002-30.3.2004, eksternt finansieret

Heike Roman, udenlandsk lektor, Germansk, forlænget 1.1.2003-31.12.2004

Dorte Hagen Jensen, studieadjunkt, Æstetiske Fag, 1.11.2002

Pia Rasmussen, studielektor i musik, Æstetiske Fag, 1.10.2002

Claus Bossen, adjunkt, Informations- og Medievidenskab, 1.2.2003-31.1.2005

Thomas Holme Hansen, amanuensis, Æstetiske Fag, 1.1.-30.6.2003

Lotte Nørgaard, amanuensis, Æstetiske Fag, 17.1.-31.12.2003

Dagmar Kristinsdóttir, assistent, Æstetiske Fag, 1.12.2002

Fratrædelser

Ellen Christiansen, lektor, Informations- og Medievidenskab, 30.11.2002

Lene Fogsgaard, professor, Romansk og Oldtids- og Middelalderforskning, 31.1.2003

Erik Hallager, Center for Kulturforskning, 30.10.2002

Kalender

Februar

Forelæsning

søndag, 16. februar 2003 kl. 14:00–15:30

Grauballemanden på TV

TV-producer Søren Ryge Petersen,
Danmarks Radio

Danmarks Radio fulgte på nært hold de videnskabelige undersøgelser af Grauballemanden, der blev foretaget i 2001. Søren Ryge Petersen fortæller, hvordan det var at lave TV om et verdensberømt, mere end to tusinde år gammelt moselig.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgård Museum.

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning

mandag, 17. februar 2003 kl. 15:00–17:00

Ever Closer and Ever Wider Union: European integration 1973-2001

Thorsten B. Olesen, Jean Monnet professor, Dept. of History and Area Studies, Aarhus

This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular. The lectures will be taught in English. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning

tirsdag, 18. februar 2003 kl. 20:00–21:30

Fortiden set fra himlen

Museumsinspektør Lis Helles Olesen,
Holstebro Museum

Moesgårds Venner – foredrag. Deltagelse kræver medlemskab af Moesgårds Venner.

Arkæologerne Lis Helles Olesen og Palle Eriksen står bag den første bog herhjemme om luftfotoarkæologi i Danmark. I aftenens foredrag fortæller Lis Helles Olesen om denne helt specielle form for "arkæologi", der har ført til opdagelsen af samlingspladser, gravhøje,

bopladser, forsvarsanlæg, voldsteder og meget mere fra stort set alle de forhistoriske perioder og middelalder og nyere tid med.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgårds venner.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning

tirsdag, 18. februar 2003 kl. 19:30–

Tankens frihed

Dorthe Jørgensen, lektor og ph.d. i idéhistorie

Led i fordragsrækken om nyliberalismens konsekvenser for tænkningen.

Har den "kulturkamp", som regeringen efter eget udsagn fører, konsekvenser for os i vort daglige virke? Hvad gør nyliberalismen ved samfundet, og påvirker den også ligefrem tænkningen? Hvilken betydning har de mange reformer for universitetet, forskningen og den intellektuelle debat i Danmark? Det kan anbefales at læse bogen *Viden og visdom – Spørgsmålet om de intellektuelle* (DET lille FORLAG 2002) inden foredragene.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein Rasmussen.

Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Forelæsning

onsdag, 19. februar 2003 kl. 13:15–16:00

TV2: Aktuelle udfordringer - privatisering eller ej

Cristina Lage:

Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab forår 2003

Arrangør: Informations- og Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning

onsdag, 19. februar 2003 kl. 14:15–16:00

Gråbrødreklosteret i Horsens

Lektor Hans Krongaard Kristensen,
Afdeling for Middelalderarkæologi,
Aarhus Universitet

Onsdagsforedrag; Onsdage i februar, marts og april. Gratis adgang.

Arrangør: Afdeling for Middelalderarkæologi, Aarhus Universitet.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200. Lokale: foredragssalen.

Metafysisk Laboratorium

Kulturkamp?

Nyliberalismens konsekvenser for tænkningen

Alle interesserede både inden og uden for universitetet inviteres til seks foredrag, der tager fat på spørgsmålet om, hvad det er, der sker omkring os lige nu. Har den "kulturkamp", som regeringen efter eget udsagn fører, konsekvenser for os i vort daglige virke? Hvad gør nyliberalismen ved samfundet, og påvirker den også ligefrem tænkningen? Hvilken betydning har de mange reformer for universitetet, forskningen og den intellektuelle debat i Danmark? Det kan anbefales at læse bogen *Viden og visdom – Spørgsmålet om de intellektuelle* (DET lille FORLAG 2002) inden foredragene. Men de seks foredragsholdere er i øvrigt fundet blandt bidragsyderne til bøgerne *Demokrati under pres* (red. Claus Bryld og Søren Hein Rasmussen) og *Universitet til tiden* (red. Finn Horn og Henrik Kaare Nielsen). Begge bøger udkommer senere dette forår på henholdsvis Tiderne Skifter og Klim.

18/2 Dorthe Jørgensen, lektor, ph.d., Idéhistorie: *Tankens frihed*

25/2 Jens Liljegren, cand mag i historie: *Kampagnen mod venstrefløj*

4/3 Kai Vangskjær, cheføkonom, cand polit., SID: *Fra socialstat til minimalstat*

11/3 Jørgen Øllgaard, journ., mag scient soc., Forskerforum: *Markedsførelsen af universitetet*

18/3 Henrik Kaare Nielsen, lektor, dr.phil., Æstetik og Kultur: *Universitet til tiden?*

25/3 Dorthe Jørgensen, lektor, ph.d., Idéhistorie: *Den intellektuelles livsform*

Foredragene foregår kl. 19.30 i mødelokale 2 i Studenternes Hus, Aarhus Universitet.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein Rasmussen

Forelæsning

onsdag, 19. februar 2003 kl. 14:15–16:00

Trækirker i det middelalderlige Danmark

Cand.mag. Anne Katrine Thaastrup-Leth
Onsdagsforedrag: Onsdage i februar, marts og april. Gratis adgang.
Arrangør: Afdeling for Middelalderarkæologi, Aarhus Universitet.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200. Lokale: auditorium 4.

Forelæsning

onsdag, 19. februar 2003 kl. 19:00–

Portræt af Gud

Prædikant: Studenterpræst Karen Neergaard Stubkjær
"Portræt af Gud" – en film om tvivl og tilgivelse, sårbarhed og hengivelse. Overvejelser bag filmen ved instruktør Jon Bang Carlsen.

Arrangør: Studentermenigheden.

Åben for: Alle (offentligt).

Forelæsning

torsdag, 20. februar 2003 kl. 19:30–

Tidens væren, værens tid – væren ifølge Heidegger

Dr.phil. Thomas Schwarz Wentzer (Filosofi)

Martin Heideggers tænkning kredser omkring forholdet mellem væren og tid. Den ledende overbevisning er, at væren – i en eller anden forstand – er tidslig. Hvor den tidlige Heidegger frem til hovedværket "Sein und Zeit" prøver at tage den menneskelige tilværens tidslighed som et udgangspunkt, ud fra hvilket man kunne give mening til begrebet 'væren', satser den senere Heidegger på en filosofihistorisk revolution, der gentager filosofiens begyndelse en gang til, for at afsløre den som værens egen historie eller 'skikken'. Værens tidslighed afsløres således som dens – og ikke menneskets – historicitet. Foredraget vil med afsat i Heideggers 'Til sagen for tænkning' prøve at overveje forholdet mellem væren og tid. Der vil i forbindelse med foredraget være reception på oversættelsen af Heideggers "Til sagen for tænkningen".

Arrangør: Filosofisk Forening.

Sted: Bygning 410. Lokale: 329.

Forelæsning

fredag, 21. februar 2003 kl. 14:00–16:00

Hverdags-livsstudier af børns mediebrug

Lektor Niels Kryger, Danmarks Pædagogiske Universitet:
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab forår 2003. NB! Denne forelæsning ligger fredag den 21/2 2003. Fællesforelæsning med Informationsvidenskab
Arrangør: Informations- og Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning

mandag, 24. februar 2003 kl. 15:00–17:00

The Czech Republic and Eastern Enlargement

Peter Bugge, senior lecturer, Dept. of History and Area Studies, Aarhus
This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular. The lectures will be taught in English. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning

tirsdag, 25. februar 2003 kl. 19:30–

Kampagnen mod venstrefløj

Jens Liljegren, cand.mag. i historie
Led i fordragsrækken om nyliberalismens konsekvenser for tænkningen. Har den "kulturkamp", som regeringen efter eget udsagn fører, konsekvenser for os i vort daglige virke? Hvad gør nyliberalismen ved samfundet, og påvirker den også ligefrem tænkningen? Hvilken betydning har de mange reformer for universitetet, forskningen og den intellektuelle debat i Danmark? Det kan anbefales at læse bogen Viden og visdom – Spørgsmålet om de intellektuelle (DET lille FORLAG 2002) inden foredragene.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein Rasmussen.

Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Forelæsning

onsdag, 26. februar 2003 kl. 13:15–16:00

Kvalitet i tv - hvad er det, og hvordan kan det måles?

Afdelingschef Ingolf Gabold, TV-Drama, DR.

Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab forår 2003.

Arrangør: Informations- og Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Seminar

onsdag, 26. februar 2003 kl. 14:15–

Rummet og kunsten: kontekst, repræsentation, konstruktion

Frederik Tygstrup

Æstetiske seminarer forår 2003

Mere på: <http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html>

Arrangør: Fællesæstetisk Forskergruppe.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Forelæsning

onsdag, 26. februar 2003 kl. 12:15–14:00

The English Research Seminar: Three Wheels on His Wagon: The Early Westerns of Van Dyke Parks

Dale Carter (Engelsk Institut, AU)

Yderlige information: Institutleder

Dominic Rainsford: engdr@hum.au.dk

Mere på: <http://www.hum.au.dk/engelsk/pages/calendar.php>

Arrangør: Engelsk.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 467. Lokale: 415.

Workshop

torsdag, 27. februar 2003 kl. 10:00–20:00

Alder-generation-livscyklus. Et nyt forskningsfelt?

Forskerworkshop

Tilmelding nødvendig.

Arrangør: Center for Kulturforskning.

Sted: Bygning 5128. Lokale: 221.

Forelæsning
torsdag, 27. februar 2003 kl. 14:00–16:00

Stand Up research - kom og se sprogforskere på slap line!

holdet; Per beræntsen, Gerd Haverling, Mikkel Hollænders, Alexandra Kratschmer, Sten Vikner og Henning Nølke (holdleder)

Stand Up research er et arrangement, hvor et hold af sprogforskere stiller op for at besvare spørgsmål af alle salgs om dagens tema. Sprogforskerne kender ikke spørgsmålene i forvejen og arrangementet skulle således gerne give et indblik i hvordan en sporgforsker arbejder med et nyt problem. Send dine spørgsmål til romhn@hum.au.dk

Arrangør: sproginstitutterne.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 451. Lokale: 219.

Marts

Forelæsning
søndag, 2. marts 2003 kl. 14:00–15:30

Tæt på Grauballemanden

Museumsinspektør Pauline Asingh, Moesgård Museum

I 2001 fik Pauline Asingh til opgave at lave en ny udstilling om Grauballemanden.

Nu er den her, og Pauline Asingh viser rundt i den nyåbnede udstilling, samtidig med at hun fortæller om de videnskabelige undersøgelser af Grauballemanden, der blev startskuddet til udstillingen.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgård Museum.

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning
mandag, 3. marts 2003 kl. 15:00–17:00

National Identity and European Integration: The Case of Denmark

Uffe Østergård, Jean Monnet professor, Centre of European Cultural Studies (AU) This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular. The lectures will be taught in English. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required. Arrangør: Jean Monnet Center Historisk Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
tirsdag, 4. marts 2003 kl. 19:30–

Fra socialstat til minimalstat

Kai Vangskjær, cheføkonom, cand.polit.SID

Led i fordragsrækken om nyliberalismens konsekvenser for tænkningen.

Har den "kulturkamp", som regeringen efter eget udsagn fører, konsekvenser for os i vort daglige virke? Hvad gør nyliberalismen ved samfundet, og påvirker den også ligefrem tænkningen? Hvilken betydning har de mange reformer for universitetet, forskningen og den intellektuelle debat i Danmark? Det kan anbefales at læse bogen Viden og visdom – Spørgsmålet om de intellektuelle (DET lille FORLAG 2002) inden foredragene.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein Rasmussen.

Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Forelæsning
onsdag, 5. marts 2003 kl. 13:15–16:00

Brugerundersøgelser på nettet - NetDoktor som case

Cand. mag. Marie Elkjær og cand. mag. Helene Lollike Gjelstrup:

Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab forår 2003.

Arrangør: Informations- og Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
onsdag, 5. marts 2003 kl. 14:15–16:00

Hvad er kulturmiljøer? – en etnologisk synsvinkel

Museumsinspektør Eske Wohlfarth, Kulturarrvsstyrelsen

Onsdagsforedrag; Onsdage i februar, marts og april. Gratis adgang.

Arrangør: Afdeling for Middelalderarkæologi, Aarhus Universitet..

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200. Lokale: foredragssalen.

Forelæsning
onsdag, 5. marts 2003 kl. 19:00–

Folkekirken og fremtiden

Prædikant: Studenterpræst Steen Andreassen.

Den religiøse bevidsthed er skærpet de seneste år. Alligevel falder procenten af døbte stadig. Kun en brøkdel af befolkningen går i kirke. Om folkekirken og dennes fremtid ved kirkeredaktør på Kristeligt Dagblad Kåre Gade.

Arrangør: Studentermenigheden.

Åben for: Alle (offentligt).

Jean Monnet Lectures

Spring 2003

Fra Jean Monnet Center

This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular.

The lectures, which all will be taught in English, are primarily directed to students from the Department of Political Science, the Department of History and the Center for European Cultural Studies as well as to exchange students. However, students from other departments are most welcome. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required. Last year more than 150 students from different departments obtained this diploma.

It is possible to register for the Jean Monnet Lectures at the first lecture of the series. The series of Jean Monnet Lectures is slated for 15-17 on Mondays, in the Bartholin Building, auditorium 1.

Foredragsplanen fremgår af HUMavisens kalender.

Forelæsning
onsdag, 5. marts 2003 kl. 19:00–
Hvem bestemmer?

Entertainer Anders Lund Madsen
Hvem bestemmer? - og hvorfor gør de det?
- og hvad bestemmer de egentlig? - og
hvorledes gør man noget ved det?
Arrangør: Studentermenigheden.
Åben for: Alle (offentligt).

Forelæsning
fredag, 7. marts 2003 kl. 14:00–16:00
**Vor tids dominerende filosofi:
Socialkonstruktivismen**

Lektor Hans Hauge, Nordisk Institut,
Aarhus Universitet
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
mandag, 10. marts 2003 kl. 15:00–17:00

Britain and Post-War Europe

Nils Arne Sørensen, senior lecturer, Dept.
of History, Odense

This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
mandag, 10. marts 2003 kl. 13:15–16:00

Nye veje til forståelsen af 'det kontrapunktiske'

Thorkil Mølle, ph.d.-studerende, Aalborg
Universitet

I perioden 1400-1600 gennemløb
musikken en stor udvikling, som
fandt et kunstnerisk og satsteknisk
højdepunkt i 1500-tallets sidste halvdel.
Gennem studiet af kontrapunktiske
grundstrukturer i musikken ca. 1300-
1600 har jeg søgt at opstille modeller til
såvel beskrivelse som forklaring af flere
enkeltdelen i denne stiludvikling. Gennem
sin anvendelse i de musikalske teksturer
rummer en speciel struktur særligt
tilfredsstillende muligheder
for at forstå 'det kontrapunktiske'. For at
indkredse begrebet kontrapunkt, dets
egenart og natur, vil forelæsningsen med
inddragelsen af musik- og nodeeksempler
lægge stor vægt på denne diskussion.

Arrangør: Musikvidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 584. Lokale: 226.

Forelæsning
tirsdag, 11. marts 2003 kl. 19:30–
Markedsgørelsen af universitetet

Jørgen Øllgaard, Journ., mag.scient.soc,
Forskerforum.

Led i fordragsrækken om nyliberalismens
konsekvenser for tænkningen.

Har den "kulturkamp", som regeringen
efter eget udsagn fører, konsekvenser
for os i vort daglige virke? Hvad gør
nyliberalismen ved samfundet, og
påvirker den også ligefrem tænkningen?
Hvilken betydning har de mange
reformer for universitetet, forskningen
og den intellektuelle debat i Danmark?
Det kan anbefales at læse bogen Viden
og visdom – Spørgsmålet om de
intellektuelle (DET lille FORLAG 2002)
inden foredragene.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde
med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein
Rasmussen.

Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Seminar

onsdag, 12. marts 2003 kl. 14:15–

Æstetisk analyse; Baggrund, metode, perspektiv

Morten Kyndrup

Mere på: [http://www.hum.au.dk/
aestetik/aek/forskning-seminar.html](http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html)

Arrangør: Fællesæstetisk Forskergruppe.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Forelæsning

onsdag, 12. marts 2003 kl. 13:15–16:00

The 8th International Short Film Festival:

Mitkov Panov og Stephanie Morgenstern
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab
forår 2003. Four prize-winning short
films will be presented by their directors:
With Raised Hands (Mitkov Panov,
Poland, 1985), Remembrance (Stephanie
Morgenstern, Canada, 2001)

Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning

onsdag, 12. marts 2003 kl. 14:15–16:00

Nyt lys på Gurre

Cand.mag. Charlotte Boje Hilligsø
Andersen

Onsdagsforedrag; Onsdage i februar,
marts og april. Gratis adgang.

Arrangør: Afdeling for
Middelalderarkæologi, Aarhus
Universitet.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200. Lokale: auditorium 4.

Seminar

torsdag, 13. marts 2003 kl. –

Europa – Riget i midten?

Seminarret er rettet mod
historiestuderende fra hele landet
(andre interesserede er dog også meget
velkomne). Emnet for seminarret er
Europa, hvor forskere fra Historie,
Slavisk/Europastudier, Kinesisk, Japansk,
Engelsk, Religion og Nationalmuseet
vil komme med oplæg. Der vil blandt
andet være fokus på Europa set i et
idéhistorisk perspektiv, det europæiske
møde med den øvrige verden herunder
kolonialismen og den eurocentriske
diskurs samt dannelsen af EU og
den forestående udvidelse mod øst.
Prisen for seminarret er 250 kr., som
inkluderer forplejning, fest, overnatning
på universitetet og en lang række
spændende foredrag. Sted: Teologisk
auditorium (Torsdag + lørdag) og
Søauditoriet (fredag). Tilmelding foregår
over internettet på vores hjemmeside. For
yderligere information kontakt: histsemi
nar2003@hotmail.com

Mere på: [http://www.hum.au.Danmark/
historie/historieseminar_2003](http://www.hum.au.Danmark/historie/historieseminar_2003)

Arrangør: studerende ved institut for
Historie og områdestudier.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 441 og 250.

Forelæsning

søndag, 16. marts 2003 kl. 14:00–15:00

Moselig og menneskeofre - nyt syn på mennesker og religion i jernalderen

Museumsleder Christian Fischer,
Silkeborg Museum

Moselig har altid været et stort
trækplaster på museerne. Nogle af
de kendteste er Tollundmanden på
Silkeborg Museum og Grauballemanden
på Moesgård. Men hvad er egentlig
moselig? Hvordan er de havnet i mosen
og hvorfor? Og hvad betyder de mange
sælsomme træfigurer, der også er fundet
i moserne? Christian Fischer, der har
studeret jernalderens religiøse offerskikke
gennem mange år, fortæller om sit syn på
jernalderens guder og religion.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgård Museum.

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning
mandag, 17. marts 2003 kl. 15:00–17:00

EU Minority Policies

Lisane Wilkens, lecturer, Dept. of History and Area Studies, Aarhus
This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular. The lectures will be taught in English. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
tirsdag, 18. marts 2003 kl. 20:00–21:30

Grauballemanden og hans omgivelser

Museumsinspektør Pauline Asingh, Moesgård Museum
Moesgårds Venner – foredrag. Deltagelse kræver medlemskab af Moesgårds Venner. Pauline Asingh fortæller om Grauballemanden og viser rundt i den nye udstilling.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgårds venner.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning
tirsdag, 18. marts 2003 kl. 19:30–

Universitet til tiden?

Henrik Kaare Nielsen, lektor, dr.phil., Æstetik og Kultur
Led i fordragsrækken om nyliberalismens konsekvenser for tænkningen. Har den "kulturkamp", som regeringen efter eget udsagn fører, konsekvenser for os i vort daglige virke? Hvad gør nyliberalismen ved samfundet, og påvirker den også ligefrem tænkningen? Hvilken betydning har de mange reformer for universitetet, forskningen og den intellektuelle debat i Danmark? Det kan anbefales at læse bogen Viden og visdom – Spørgsmålet om de intellektuelle (DET lille FORLAG 2002) inden foredragene.

Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein Rasmussen.

Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Forelæsning
onsdag, 19. marts 2003 kl. 13:15–16:00
TV-P, DR: Boogie - et interaktivt tv-program

Programmedarbejder Bo Kousgaard Poulsen,
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab forår 2003.

Arrangør: Informations- og Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
onsdag, 19. marts 2003 kl. 14:15–16:00

Borge i Skåne

Docent Anders Ödman, Lunds Universitet
Onsdagsforedrag; Onsdage i februar, marts og april. Gratis adgang.
Arrangør: Afdeling for Middelalderarkæologi, Aarhus Universitet..

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 4200. Lokale: foredragssalen.

Anders Bøgh
forsvarer sin
doktorafhandling
21. marts

Doktorforsvar
fredag, 21. marts 2003 kl. 13:00–
Sejren i kvindens hånd. Kampen om magten i Norden ca. 1365–1389

Lektor, cand.mag. Anders Bøgh, Institut for Historie og Områdestudier, tlf. 8942 2075, e-mail: hisab@hum.au.dk

Opponenter:

1. Lektor, dr.phil. Esben Albrechtsen, Institut for Historie, KU
2. Professor emeritus, dr.phil. Erik Ulsig, AU

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 412. Lokale: Aulaen.

Disputatsen udkommer
på Aarhus Universitetsforlag i februar måned.

Forsvar om forspil

Doktorforsvar 21. marts om Kalmarunionen

Præses, lektor Anders Bøghs disputats *Sejren i kvindens hånd* handler om forspillet til og tilblivelsen af Kalmarunionen. Den fokuserer især på magtkampen mellem de sidste direkte repræsentanter for de gamle nordiske kongehuse og det mecklenburgske fyrstehus samt på baggrunden for magtkampen især i Nordtyskland og Danmark.

Det har i mere end 150 år været den fremherskende opfattelse at Kalmarunionen skulle ses som en nordisk samling mod tysk ekspansion i Norden. Alligevel har fremstillinger af Kalmarunionens forhistorie ikke tidligere inddraget en tilbundsgående undersøgelse af forholdene og udviklingen i Nordtyskland. Resultatet af bogens analyse bliver en klar afvisning af teorien om en samlet tysk ekspansion. Forudsætningen for Kalmarunionens tilblivelse var snarere en svækkelse af de politiske centre i Nordtyskland.

Sejren i kvindens hånd repræsenterer samtidig den første fuldstændige gennemgang i 120 år af alt til rådighed stående

materiale om selve forløbet

samt dets forudsætninger i Danmark. Denne gennemgang fører til væsentlige ændringer og modifikationer af de hidtidige opfattelser. Især viser det sig, at dronning Margrethe I's erobring af magten i Danmark var en langt mere besværlig, spændende og tidkrævende proces end hidtil antaget.

Da Margrethe var i stand til at vinde denne kamp, kunne hun også siden sikre sig magten i det politisk kaotiske Sverige, mens magten i Norge tilfaldt hende, eftersom hendes tidligt afdøde søn arvede kongemagten her. Efter hendes søns død lykkedes det hende at skaffe sig en usædvanlig stærk politisk position i Norden, bl.a. takket været noget, der bedst kan karakteriseres som dokumentfalsk.

Bogen er antaget til forsvar for doktorgraden, men da de fleste diskussioner af detaljer og den tidligere forskning er bragt i noter, er bogen også læselig for den almindeligt interesserede læser.

Den rummer desuden et ganske omfattende resumé på engelsk.

Forelæsning
fredag, 21. marts 2003 kl. 14:00–16:00
Ledelsesteori
Erik Kristiansen, HR manager i
Axelleration A/S
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
mandag, 24. marts 2003 kl. 15:00–17:00
European Foreign Policy
Knud Erik Jørgensen, Jean Monnet
professor, Dept. of Political Science,
Aarhus
This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.
Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
mandag, 24. marts 2003 kl. 13:15–16:00
**Den 'store' og den 'dagligdags'
polyfoni omkring år 1500**
Peter Woetmann Christoffersen, dr.phil.,
Københavns Universitet
Efter en kort omtale af de (efter min
opfattelse) vigtigste tendenser i de
sidste par årtiers forskning vedrørende
denne periode vil jeg koncentrere mig
om forholdet mellem den nedskrevne
og den ikke-nedskrevne kirkemusik og
om ændringerne i musikernes status.
Disse diskussioner har følger for den
måde hvorpå vi opfatter og analyserer
musikken. Det vil jeg forsøge at illustrere
med et par korte eksempler.
Arrangør: Musikvidenskab.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 584. Lokale: 226.

Forelæsning
tirsdag, 25. marts 2003 kl. 19:30–
Den intellektuelles livsform
Dorthe Jørgensen, lektor, ph.d i
idéhistorie
Led i fordragsrækken om nyliberalismens
konsekvenser for tænkningen.
Har den "kulturkamp", som regeringen
efter eget udsagn fører, konsekvenser
for os i vort daglige virke? Hvad gør
nyliberalismen ved samfundet, og
påvirker den også ligefrem tænkningen?
Hvilken betydning har de mange
reformer for universitetet, forskningen
og den intellektuelle debat i Danmark?
Det kan anbefales at læse bogen Viden
og visdom – Spørgsmålet om de
intellektuelle (DET lille FORLAG 2002)
inden foredragene.
Arrangør: Dorthe Jørgensen i samarbejde
med Henrik Kaare Nielsen og Søren Hein
Rasmussen.
Sted: Bygning 420. Lokale: Mødelokale 2.

Forelæsning
onsdag, 26. marts 2003 kl. 13:15–16:00
**Konkurrencen på mediemarkedet
og konkurrencestyrelsens rolle.**
Kontorchef Sven Westh,
Konkurrencestyrelsen:
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab
forår 2003.
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
onsdag, 26. marts 2003 kl. 14:15–16:00
**Importvarer på danske
vikingetidsopladser – en
spredningsanalyse**
Cand.mag. Søren Sindbæk, Afdeling
for Middelalderarkæologi, Aarhus
Universitet
Onsdagsforedrag; Onsdage i februar,
marts og april. Gratis adgang.
Arrangør: Afdeling for
Middelalderarkæologi, Aarhus
Universitet.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 4200. Lokale:
foredragssalen.

Forelæsning
onsdag, 26. marts 2003 kl. 19:00–
Forårssangften
Jacob G. Hansen
Studentermenigheden kor under ledelse
af seminariestuderende Jacob G. Hansen
danner rammen om en aften, hvor sangen
er i højsæde.
Arrangør: Studentermenigheden.
Åben for: Alle (offentligt).

Seminar
torsdag, 27. marts 2003 kl. 10:00–18:00
**Byens rum og det rummelige
bysamfund i historisk perspektiv;
tema: Byen i historien**
diverse forskere
Deltagelse og kaffe er gratis.
Tilmelding: Mail@byhistorie.dk
Besøg også www.byhistorie.dk
Mere på: <http://www.byhistorie.dk>

Forelæsning
torsdag, 27. marts 2003 kl. 19:00–
**Brandom and pragmatic theory of
experience**
Antje Gimmler, lektor i sociologi, Ålborg
Universitet
Arrangør: Filosofisk Forening.
Sted: Bygning 410. Lokale: 329.

Forelæsning
mandag, 31. marts 2003 kl. 15:00–17:00
**(West)Germany and Post-War
Europe**
Lecturer to be announced
This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.
Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

April

Seminar
onsdag, 2. april 2003 kl. 14:15–
**Finns det "estetiska"? En
ANNAN berättelse om det
estetiska projektet**
Olle Edström
Mere på: <http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html>
Arrangør: Fællesæstetisk Forskergruppe.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Forelæsning
onsdag, 2. april 2003 kl. 13:15–16:00
**Dagbladsbranchens udfordringer
- fra papir til flere kanaler**
Direktør Mette Bock, JyskeVestkysten.
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab
forår 2003.
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
onsdag, 2. april 2003 kl. 14:15–16:00
**Iceland – the archaeology of
landnám and conversion**
Lektor Orri Vésteinsson, Historisk
Institut, Islands Universitet
Onsdagsforedrag; Onsdage i februar,
marts og april. Gratis adgang.
Arrangør: Afdeling for
Middelalderarkæologi, Aarhus
Universitet.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 4200. Lokale:
foredragssalen.

Forelæsning
onsdag, 2. april 2003 kl. 13:15–14:00
**Viking and Medieval
Archaeology in Iceland – today**
lektor Orri Vésteinsson, Islands
Universitet
Forelæsninger om Nordatlantisk
arkæologi. Afdeling for
Middelalderarkæologi. Forårsemester
2003. Forelæsninger finder sted på
Moesgård. Alle er velkomne.
Arrangør: Middelalderarkæologi.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Lokale: Auditorium 1.

Seminar
torsdag, 3. april 2003 kl. –
**Kunstens sekularisering og
kulturens regionalisering**
Seminar arrangeres af Kulturpolitisk
Forum Århus i samarbejde med
Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift samt
Nordisk Kulturpolitisk Forskernetværk.
Invitationen gælder forskere i Norden,
der arbejder med kulturpolitisk eller
kulturpolitisk relevant forskning.
Desuden er ansatte i kulturorganisationer,
kulturadministration og
forskningsadministration velkomne som
deltagere på seminaret. Programmet
for seminaret vil dels bestå af nogle
fælles foredrag først på dagen og dels
fremlæggelse af papers i forskellige

forskerworkshops om eftermiddagen.
Nærmere program og invitation sendes
ud medio oktober.
Kontaktpersoner: Anne Marit
Waade, Kulturpolitisk Forum Århus:
aekamw@hum.au.dk. Ulla Rasmussen
Billings, Center for Kulturforskning:
kultur@hum.au.dk telefon: 8942 4464
Mere på: [http://www.hum.au.dk/cfk/
pages/news/seminars.html](http://www.hum.au.dk/cfk/pages/news/seminars.html)
Arrangør: Kulturpolitisk Forum Århus,
Center for Kulturforskning m.fl..
Sted: Bygning 5128. Lokale: 221.

Forelæsning
torsdag, 3. april 2003 kl. 12:15–14:00
**Kirke, kristendom og storbønder
i Grønland**
seniorforsker Jette Arneborg, SILA,
Nationalmuseet
Forelæsninger om Nordatlantisk
arkæologi. Afdeling for
Middelalderarkæologi. Forårsemester
2003. Forelæsninger finder sted på
Moesgård. Alle er velkomne.
Arrangør: Middelalderarkæologi.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Lokale: Auditorium 4.

Forelæsning
torsdag, 3. april 2003 kl. 19:30–
Reflections on Creativity
Jay Rosenberg, Taylor Grandy Professor of
Philosophy,
University of North Carolina
Arrangør: Filosofisk Forening.
Sted: Bygning 410. Lokale: 329.

Forelæsning
mandag, 7. april 2003 kl. 15:00–17:00
**New modes of governance: Ways
of improving the effectiveness
and legitimacy of EU policy-
making?**
Prof. Tanja Malek, University of Bielefeld
This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.
Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
onsdag, 9. april 2003 kl. 13:15–16:00
**Real TV: Audience Responses to
Factual Entertainment**
Reader Annette Hill, Centre for
Communication and Information Studies,
University of Westminster.
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab
forår 2003.
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
onsdag, 9. april 2003 kl. 14:15–16:00
**Danmarks middelalderlige
styltetårne – en overset
bygningstype fra
senmiddelalderen**
Stud.mag. Thomas Bertelsen
Onsdagsforedrag; Onsdage i februar,
marts og april. Gratis adgang.
Arrangør: Afdeling for
Middelalderarkæologi, Aarhus
Universitet.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 4200. Lokale:
foredragssalen.

Doktorforsvar
fredag, 11. april 2003 kl. 13:00–
**Disputats: "A County of Culture:
Twentieth-Century China Seen
from the Village Schools of
Zouping, Shandong**
Lektor, cand.mag. Stig Thøgersen.
Lektor, cand.mag. Stig Thøgersen,
Institut for Historie og Områdestudier,
Østasistisk Afdeling, lokal 6582, e-
mail: ostst@hum.au.dk. Opponent: 1.
Professor Marianne Bastid-Bruguière,
Centre National pour la Recherche
Scientifique, Frankrig. 2. Professor Ruth
Hayhoe, The Hongkong Institute of
Education
Sted: Bygning 343. Lokale: Juridisk
Auditorium.

Forelæsning

søndag, 13. april 2003 kl. 13:00–17:00

Nilen – Ægyptens gave. Temadag med forskerne bag udstillingen

Temadag med forskerne bag udstillingen Udstillingen Nilen – Ægyptens gave bygger på et DANIDA-støttet forskningssamarbejde mellem ægyptiske og danske forskere. Nicholas Hopkins, Mohamed Abdel Aal og Reem Saad fra Det Amerikanske Universitet i Kairo, Kirsten Bach fra Center for Udviklingsforskning i København og Hans Chr. Korsholm Nielsen fra Afdeling for Etnografi og Socialantropologi ved Aarhus Universitet fortæller om kultur og samfundsliv i Øvreægypten gennem de sidste par hundrede år.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgård Museum.

Sted: Bygning 4200.

Seminar

tirsdag, 22. april 2003 kl. 14:15–

Somaesthetics and Democracy John Dewey and Contemporary Body Art

Martin Jay

Mere på: <http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html>

Arrangør: Fællesaestetisk Forskergruppe.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Forelæsning

onsdag, 23. april 2003 kl. 13:15–16:00

Filmkonsulent Vinca Wiedemann

Filmkonsulentens rolle og funktion
Onsdagsforelæsninger, Medievidenskab
forår 2003.

Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning

onsdag, 23. april 2003 kl. 12:15–14:00

The English Research Seminar: "I Shall Suppose a Universal Ferocity": James Boswell, Corsica, and the Attractions of Violence"

Robert Jones (University of Leeds)

Yderlige information: Institutleder

Dominic Rainsford: engdr@hum.au.dk

Mere på: <http://www.hum.au.dk/engelsk/pages/calendar.php>

Arrangør: Engelsk.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 467. Lokale: 415.

Forelæsning

søndag, 27. april 2003 kl. 14:00–15:00

Ib Rehné, Kairo

Journalist Ib Rehné

Ib Rehné var i mange år Danmarks Radios mellemøstkorrespondent og boede i Kairo i længere perioder ad gangen, bl.a. i 1970-80. Ordene "Ib Rehné, Kairo" blev så kendte som afslutning på radioreportagerne fra området, at Kairo til sidst blev en del af personnavnet. Ib Rehné har en gammel tilknytning til Moesgård Museum som deltager i P.V. Globs ekspeditioner til Den Arabiske Golf i årene 1959-66. I foredraget fortæller han om det Ægypten, som han har kendt gennem 40 år.

Mere på: <http://www.moesmus.dk>

Arrangør: Moesgård Museum.

Sted: Bygning 4200.

Forelæsning

mandag, 28. april 2003 kl. 15:00–17:00

Spain and the EU

Suzanna Borrás, senior researcher, Dept. of Political Science, Roskilde

This spring semester the Jean Monnet Center will once again arrange a series of Jean Monnet Lectures. The series will deal with questions of European integration in general and with Denmark's participation in the process in particular. The lectures will be taught in English. As a proof of active participation students may obtain a diploma documenting a European dimension in his/her studies. To obtain this diploma participation rate of 80% (participation in at least 10 out of the 12 lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Seminar

onsdag, 30. april 2003 kl. 14:15–

Højholt & Duchamp; Kunst som kritik og aktivitet

Carsten Madsen

Mere på: <http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html>

Arrangør: Fællesaestetisk Forskergruppe.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Vinkler på viden

Forelæsningsrække på Danmarks Humanistiske Forskningscenter

13. februar	Søren Forchhammer: <i>Grønlands koloniale demokrati</i>
27. februar	Lis Engel: <i>Bevægelsens og dansens poetik - en oplevelsesanalyse</i>
13. marts	Gregory L. Doudna: <i>Redating the Dead Sea Scrolls Found in Qumran</i>
27. marts	Charlotte Appel: <i>Nadverritual og kirkedisciplin i 1500- og 1600-tallet</i>
10. april	Werner Jeanrond: <i>The Promises and Ambiguites of Love</i>
24. april	Martin Porter: <i>Knowledge by the Book - Knowledge by the Visage. Audio-visual knowledge frozen in a text</i>
8. maj	Bodil Folke Frederiksen: <i>"An outspoken word does not convince anyone". Henry Muoria - nationalist og publicist i fra kolonitidens Kenya</i>
22. maj	Lynn Wilkinson: <i>The Importance of Being Emma: Perspectives on the Plays of Emma Gad</i>

Nærmere information, se
[www.humanities.dk/nyheder/
Vinkler.html](http://www.humanities.dk/nyheder/Vinkler.html)

Maj

Forelæsning
fredag, 2. maj 2003 kl. 14:00–16:00

Objektorientering som begrebsanalyse

Per Hasle, professor, Syddansk Universitet
Arrangør: Informations- og
Medievidenskab.
Sted: Bygning 2110. Lokale: 340.

Forelæsning
mandag, 5. maj 2003 kl. 15:00–17:00

Opt-in or Opt-out. Denmark in the European Union

Nikolaj Petersen, professor, Dept. of
Political Science, Aarhus
This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.
Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Forelæsning
torsdag, 8. maj 2003 kl. 19:00–

Filosofisk Praksis - med særlig henblik på den sokratiske dialoggruppe

Cand.mag., ph.d. Finn Thorbjørn
Hansen, Institut for pædagogisk filosofi,
Danmarks Pædagogiske Universitet.
I 2002 blev Dansk Selskab for
Filosofisk Praksis stiftet med folk fra
både det filosofiske, psykologiske og
pædagogiske forskningsmiljø med
henblik på at udvikle et tværfagligt
forum for det nye fænomen "filosofisk
vejledning" (Philosophical Counselling
and Practice). En af de praksisformer
hvorunder denne vejledningstype
bliver udført er den gruppeorienterede
"Sokratiske dialoggruppe". Metoden
stammer oprindeligt fra den tyske
pædagogiske filosof Leonard Nelson,
men har i nyere tid udviklet sig i både
en tysk rationalistisk udgave og en
hollandsk eksistentiel udgave. I Danmark
blev metoden første gang afprøvet i
forbindelse med et større udviklings-
projekt under Undervisningsministeriet
omkring værdispørgsmål på inden for de
folkeoplysende institutioner i 1999. I dag
benyttes den sokratiske dialoggruppe
både inden for uddannelsesområdet,
social- og sundhedssektoren samt
organisationsudvikling.
Finn Thorbjørn Hansen er formand for
Dansk Selskab for Filosofisk Praksis.
Arrangør: Filosofisk Forening.
Sted: Bygning 410. Lokale: 329.

Forelæsning
mandag, 12. maj 2003 kl. 15:00–17:00
A Constitution for Europe?

Henning Koch, professor, Department of
Law, University of Copenhagen.
This spring semester the Jean Monnet
Center will once again arrange a series of
Jean Monnet Lectures. The series will deal
with questions of European integration in
general and with Denmark's participation
in the process in particular. The lectures
will be taught in English. As a proof of
active participation students may obtain
a diploma documenting a European
dimension in his/her studies. To obtain
this diploma participation rate of 80%
(participation in at least 10 out of the 12
lectures) is required.

Arrangør: Jean Monnet Center Historisk
Institut.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 240. Lokale: Auditorium 1.

Seminar

onsdag, 14. maj 2003 kl. 14:15–

Verbal og musikalsk gestik - kan poesiens udtryk sættes på ord?

Birgitte Stougaard

Mere på: <http://www.hum.au.dk/aestetik/aek/forskning-seminar.html>

Arrangør: Fællesæstetisk Forskergruppe.

Åben for: Alle (offentligt).

Sted: Bygning 580. Lokale: 124.

Juni

Vikingetræf og opvisning
torsdag, 26. juni 2003 kl. 10:00–17:00

Vikingetræffet ved Moesgård Strand

Moesgårds Venner – foredrag. Deltagelse
kræver medlemskab af Moesgårds
Venner. Heste- og våbenopvisning kl.
11 og kl. 15. Det årligt tilbagevendende
vikingetræf er et marked, hvor der købes
og sælges, spises og drikkes. Her møder
egnens befolkning vikingeskibene,
hjemme igen efter sommertogterne, og
her handles hjemmeproducerede varer
mod eksotiske varer fra fremmede lande.
Folk til hest viser deres gangeres formåen,
og udenlandske og lokale vikinger
udkæmper drabelige slag.
Mere på: <http://www.moesmus.dk>
Arrangør: Moesgårds venner.
Åben for: Alle (offentligt).
Sted: Bygning 4200.

Ekstern lektor udstiller

Der er billeder bag billederne på
Æstetikbiblioteket

Frem til 7. marts kan man nyde eks-
tern lektor på Kunsthistorie, Søren
Elgaard's malerier på Æstetikbibliote-
ket. Og der ligger noget bag.
Selv om Søren Elgaard maler, så er
hans råmateriale fotografier som så
bliver bearbejdet kraftigt i atelieret, og
resultatet er malerier der i Elgaard's
egne ord er "mere abstrakte end reali-
stiske"

Udstillingen omfatter ca. 20 malerier,
og en af serierne er med motiver fra
atelieret på Kasernen

Den rygvedte pige er dog kunstne-
rens egen datter

Særudstillinger

Moesgård Museum

Afghanistan – bag overskrifterne

Udstillingen fortsætter frem til 18. maj 2003

Med udstillingen på Moesgård vil museet gerne give et bredere og mere nuanceret billede af, hvad Afghanistan er og har været – bag overskrifterne. Den giver et indblik i Afghanistans dagligliv, dets folkelige og etniske mangfoldighed og historien fra den første samling af landet i 1747 til i dag.

Grauballemanden

– den magiske moses hemmeligheder

Det har været svært for museet at skulle undvære Grauballemanden så længe. Men nu har Moesgård åbnet dørene for den længe ventede nyopstilling, hvor publikum vil møde det verdensberømte, mere end to tusinde år gamle moselig i helt nye omgivelser. Efter en omfattende ombygning udstilles han nu i sit eget stille og stemningsfulde rum med optimale bevaringsforhold.

I udstillingen kan de besøgende også finde svar på det utal af spørgsmål, mødet med Grauballemanden uvægerligt afføder – om dengang han dukkede frem af mosen, om undersøgelserne i forbindelse med fundet, om mosens forunderlige evne til at konservere organisk materiale og om konservatorens tålmodige arbejde med at frempræparere en menneskekrop.

Endvidere får publikum mulighed for at kigge videnskaben over skulderen og følge de omfattende videnskabelige undersøgelser af Grauballemanden, der blev foretaget i 2001, og hvis resultater har bragt os betydeligt nærmere hans historie.

På fortryllende vis har en rekonstruktion af Grauballemandens ansigt givet os et redskab til at trænge bag om liget i mosen – til jernaldermanden, dengang han levede. Historien om verdens bedst bevarede moselig visualiseres i en levende form, hvor der både er rum for fordybelse og mulighed for at gå på opdagelse.

Udstillingen åbnede 1. februar.

Museets åbningstider

Åbningstider

1. april-30. september: alle dage
kl. 10-17

Resten af året: kl.10-16, mandag
lukket,
dog åbent mandag 10. februar i
vinterferien

Entré

Voksne: 45 kr.

Studerende, pensionister og grup-
per på 10 og derover: 35 kr.

Børn under 15 år: gratis

Årskort: 150 kr.

Nilen – Ægyptens gave

Åbner 12. april

Vandingshjul og arkimedesskruer, væve og dragter er blandt genstandene på Moesgårds Museums udstilling *Nilen – Ægyptens gave*. Udstillingen dækker Øvre Ægypten, altså området syd for Cairo til Aswan og hvor man finder blandt andet kendte seværdigheder som Kongernes Dal ved Luxor og Nasser-dæmningen ved Aswan.

Mindre kendt er det at der ved siden af turistmålene udspillersig et rigt socialt og kulturelt liv, og udstillingen fortæller først og fremmest om Nilens betydning for livet i Øvre Ægypten.

Stand Up forskning

Århusianske sprogforskere på sløj line

Hvorfor hedder det madame-poser? Du har to sekunder! I slutningen af februar kan man igen se en række af fakultetets forskere improvisere svar på spørgsmål om sprog. Lærerne er for en gangs skyld uforberedte, og denne Stand Up Research

plejer at udvikle sig til et både spændende og morsomt tilløbsstykke.

Ej blot til alvor er arrangementets motto. Idéen er at lade et hold af forskere stille op for at besvare spørgsmål der kredser om et udvalgt tema. Denne gang er temaet bredt formuleret: '(Næsten) alt om sprog'.

Holdet kender ikke spørgsmålene på forhånd, så der er tale om en slags uforberedt krydsild, der selvsagt kræver at forskerne skyder fra hoften.

Spørgsmålene kredser alle om sproget. Klassiske spørgsmål som fx hvordan man definerer et ord. Eller hverdagens sprogbrug. Hvordan er det fx med ordet 'med' i sætninger som 'Hej med dig'? Eller i vendingen 'at hænge ud med'? Og hvorfor hedder de små poser på wc'et madame-poser? Sådan kunne udfordringen til forskerne lyde.

–Fidusen ved det her arrangement er at vi alle har en mening om sprog. Vi bruger jo alle sproget, og sprogforskningen spiller for så vidt en central rolle for alle grene af universitetet, siger idémanden, professor Henning Nølke, der gerne vil fremprovokere en generel undren overfor vores måde at bruge sproget på.

–Man kan godt sige at det overordnede mål er at skærpe opmærksomheden overfor sproget i det hele taget.

Alvor og morskab

Som mottoet og stand up-navnet antyder, er det – for en gangs skyld her på universitetet, vil nogen måske sige – tilladt at more sig ved dette arrangement.

–På den anden side, siger professor Henning Nølke, er det vigtigt at understrege at det heller ikke kun er for sjov. Udgangspunktet er selvfølgelig alvoren – men det skal også være morsomt, udtaler professoren og uddyber dobbeltheden:

–Der skal være substans i diskussionen, og deltagerne skal være dygtige, men de skal samtidig have en vis sans for performance.

Improvisation

De fleste af spørgsmålene er skrevet på forhånd og sendt til Henning Nølke der så udvælger de bedste. Andre spørgsmål stilles *ex auditoria* fra salen. Den improvisatoriske form, som Henning Nølke i øvrigt fik idéen til fra tv's improvisationsteater-program *Hatten rundt*, skal give de studerende og andre interesserede et indtryk af, hvor spændende forskning kan være ved at give et indblik i, hvordan en forsker arbejder med et nyt problem.

–Idéen er at blotlægge tankegangen hos forskerne, at vise hvordan de ræsonnerer – og derved måske øge interessen for forskningsprocessen, forklarer Henning Nølke.

Han står også for styringen af selve seancen, der ofte udvikler sig til en livlig ping-pong mellem det udvalgte forskerhold og et engageret publikum.

Det betyder selvfølgelig, at forskerne indimellem kommer på usikker grund og tager fejl – og det er da heller ikke alle der været lige begejstrede for idéen. Enkelte adspurgte har afvist at stille op, men generelt er Henning Nølke blevet mødt med mere og mere positiv respons som tiden er gået.

Grammatik er sjov

Henning Nølke, der oprindeligt er uddannet lingvist og i øvrigt synes at grammatik er sjov, nærer en tydelig begejstring for sprog i det hele taget. Og noget tyder på at han langt fra er ene om det.

De fire foregående gange har arrangementet i hvert fald været lidt af et tilløbsstykke. Op mod hundrede mennesker overværede Stand Up Research sidste gang, og professoren opfordrer til at møde tidligt op, hvis man vil have en god plads.

Alle er velkomne – ikke blot sprogstuderende, men også folk med fx mere filosofiske indgangsvinkler.

Har man spørgsmål som ønskes bragt på banen, kan man også møde op med dem – eller eventuelt sende dem til Henning Nølke på e-mail-adressen: romhn@hum.au.dk.

–mn

Arrangementet finder sted torsdag den 27. februar 2003 kl. 14-16 i Nobelparken, bygning 451, lokale 219.

Still standing: Lektor Sten Vikner (Engelsk) under sidste års Stand Up Research. Han er med igen i år.

Første fusionsmarkering

Arrangementet den 27. februar tjener i øvrigt til en markering af den forestående institutsammenlægning 1. juli går engelsk og germansk sammen med romansk og oldtid/middelalder, som allerede tidligere blev lagt sammen.

Hold sammensætningen den 27. februar vil afspejle den nye sammenlægning. Således opstiller Per Bærentzen (tysk), Gerd Haverling (latin/græsk), Mikkell Hollænder (spansk), Alexandra Kratschmer (italiensk) og Sten Vikner (engelsk)